HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

Mélykút Város Önkormányzat

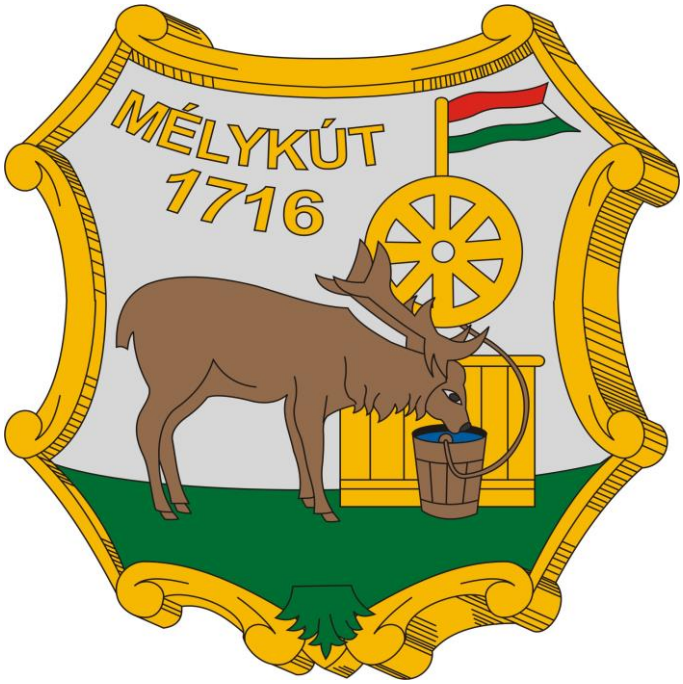

2018 – 2023.

(A 2020. évi felülvizsgálattal egységes szerkezetben)

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 4
I. Bevezetés 4
II. A település bemutatása 4
III. Értékeink, küldetésünk 6
IV. Célok 6
V. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 8
1. Jogszabályi háttér bemutatása 8
1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása 8
1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása. 9
2. Stratégiai környezet bemutatása 10
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal 13
2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása 14
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása 14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 16
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet 16
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció 17
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások 31
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció 34
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete 38
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés 41
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása 46
3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal 48
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. 49
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 50
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.) 50
4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége 62
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése 65
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége 70
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. 78
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 80
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége 80
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.) 81
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe 81
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak 82
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások 82
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben 83
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések 83
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. 83

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 84
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.) 84
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete 86
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés 87
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen 89
6.5. Pozitív diszkrimináció 89
6.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. 90
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 92
7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái 92
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei 94
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés 95
7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása 96
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 97
8.1. A civil szervezetek, az egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése 97
8.2. Az önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása 98
8.3. A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége 99
8.4. A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége 99
8.5. For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában 99
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 100
9.1. A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába 100
9.2. A 9.1. pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása. 100
Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 101
Megvalósítás 113
1. A megvalósítás előkészítése 118
2. A megvalósítás folyamata 118
3. A HEP fórum felépítése: 119
4. A HEP Fórum működése: 120
5. Monitoring és visszacsatolás 120
6. Nyilvánosság 121
7. Kötelezettségek és felelősség 121
8. Érvényesülés, módosítás 122
9. Elfogadás módja és dátuma 123

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

I. Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel Mélykút Város Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban (továbbiakban: HEP) rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait[1], valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A HEP 2018. évi elfogadását követően kezdődött meg az a munka, amely a partnerek hathatós segítségével az Intézkedési Tervben megjelölt feladatok megvalósítására irányult, illetve irányul a mai napig is. Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése kimondja, hogy a HEP időarányos megvalósulását, illetve a 31. § (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani. E jogszabályi rendelkezésre tekintettel a 2020. évben elkészítettük a HEP felülvizsgálatát. A felülvizsgálat indokolta módosításokat dőlt betűvel jelöljük.

A HEP helyzetelemző része mind az elfogadáskor csak az általunk legszemléltetőbbnek vélt táblázatokat, diagramokat tartalmazza – terjedelmére tekintettel. Ugyanakkor az indikátor táblázatok a HEP elválaszthatatlan részét képezik.

II. A település bemutatása

A jelenleg ismert adatok alapján Mélykút az 1572-es kamarai összeírásban szerepel először. A város eredetmondája szerint a település mai területén valamikor erdők voltak, amelyekben szép számmal éltek szarvasok. A vadászok a szarvasok nyomát követve jutottak el a mai város közepére, ahol egy mély, jó vizű kútra bukkantak. Az itt alapított települést a kútról nevezték el. Bár Mélykút bizonyíthatóan már a szarmaták kora óta lakott település, címerén az 1716-os évszám szerepel, ami valószínűleg Mélykút újra betelepítésének évszámát jelöli.

Mélykút település Bács-Kiskun megyében, a Felső-Bácska szívében, a Dél-Magyarország egyik fő ütőerét képező 55-ös főközlekedési és a Budapest-Szabadka vasúti fővonalhoz kapcsolódó Kiskunhalas-Baja szárnyvonalon fekszik. Közlekedési és gazdasági kapocs a Duna-Tisza közén.

[1] Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településrendezési terv, Településfejlesztési koncepció, Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv, Bűnmegelőzési Koncepció, Környezetvédelmi Program

Négy nagyváros öleli: Szeged (60 km), Baja (38 km), Kiskunhalas (32 km), Szabadka (Szerbia – 40 km), valamint két kisváros határolja: Jánoshalma (10 km) és Bácsalmás (12 km). A közelben egy nemzetközi- és egy kishatárközi határátkelő biztosít átjárást a határon túli gazdasági és turisztikai kapcsolatok biztosítására (Tompa, Bácsalmás).

A város 12.345 hektáros területen fekszik. Lakóinak száma hozzávetőlegesen 5100 fő, ezzel a Bácskai rész Baja, Jánoshalma és Bácsalmás utáni negyedik legnagyobb települése. Mélykút népsűrűsége a 2011. évi népszámlálási adatok szerint 44,4 fő/km^2, de övezetes felosztása következtében igen nagy különbségek vannak népsűrűségében a központi terület felől a település távolabbi területei felé haladva. A településhez tartozik az 55. számú főút mellett, Szeged felé 6 km távolságra található, „egyéb belterületi helyként" besorolt Öregmajor.

A település lakónépessége – a térségben megfigyelhető folyamattal azonosan - folyamatosan csökken, a 2007-2017. közötti időszak viszonylatában közel 10%-os népességfogyás mutatkozik. Ez egyrészt a természetes szaporodás mutatószámaiból, másrészt a vándorlási különbözetből adódik.

1. számú táblázat -
Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2014	4907	bázis év
2015	4841	98,65%
2016	4785	98,84%
2017	4763	99,54%
2018	4686	98,38%
2019	4735	101,05%

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2014	80	123	-43,00
2015	100	121	-21,00
2016	122	112	10,00
2017	126	133	-7,00
2018	104	135	-31,00

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A település lakossága alapvetően mezőgazdasági tevékenységet (szántóföldi növénytermesztés, gyümölcstermesztés, állattenyésztés) folytat, bár a rendszerváltás óta folyamatos a gazdasági szerkezet átalakulása; növekszik a vállalkozások aránya, különösen a kereskedelem, a szolgáltatások és az élelmiszeripar területén.

A település infrastruktúrája megfelelő színvonalú. A település úthálózata 70%-ban szilárd burkolattal ellátott. A település közműhálózata - víz, gáz, telefon, internet, kábel tv kiépítettség - jónak mondható. A szennyvíz-csatornahálózattal kapcsolatos beruházások elszámolása folyik.

Mélykút kulturális arculata a tényezők viszonylag színes palettája révén gazdagítja a térséget. A műemléki védelem alatt álló beltéri katolikus templom mellett a Szent Erzsébet templomban Prokopp Péter egyedülálló oltárképei láthatók. Felbecsülhetetlen értéket képvisel Szvetnik Joachim

Kossuth-díjas ötvösművész, az Eszterházy kincsek restaurátorának, a Szent Korona azonosítójának szülőháza, az abban kiállított helytörténeti kiállítás állandósága, valamint Drégely Ferenc helytörténeti gyűjteménye is. A település közterein egyedi, fából készült szobrok láthatóak, amelyek Pálosi Mihály fafaragó művész munkái. Jelentős és igen nagy múltra tekint vissza a település lovassportja. Országosan elismert fogathajtók garantálják a versenyek rangját, melyeket évente kétszer rendezünk meg. Minden év augusztusában a búcsúhoz kapcsolódva kerül megrendezésre a „Mélykúti Napok" rendezvénysorozat. A településen több mint húsz bírósági nyilvántartásba vett civil szervezet működik, amelyek jelentős szerepet töltenek be a település kulturális, oktatási, szociális és sport tevékenységében.

Mélykút Város Önkormányzat hagyományosan jelentős szerepet vállal a testvértelepülési kapcsolatok létesítése és ápolása terén; az önkormányzat egyik fontos célja a település kapcsolatainak kiszélesítése, cserekapcsolatok létrehozása. Élő testvérvárosi kapcsolatot ápolunk a lengyelországi Kamionka Wielka, a romániai Paptamási, valamint a szerbiai Ómoravica településekkel.

III. Értékeink, küldetésünk

Településünk legnagyobb értéke sokszínűségében rejlik. A jó minőségű termőföldek, a főútvonal melletti fekvés, a jól megközelíthető vasútvonal megléte, valamint az ennek ellenére csendes környezet, a szociális- és egészségügyi ellátás, a kulturális szolgáltatások, valamint a civil szervezetek léte és munkájának minősége mind alapot adhatnak arra, hogy városunkban mindenkinek esélye legyen a jó minőségű szolgáltatásokra, a megfelelő életkörülményekre.

Mélykút Város Önkormányzat az alábbi küldetést tekinti sajátjának: A múlt történelmi és természeti értékeit megőrizni fontos feladatunk. Ezen túlmenően a változások előidézőiként az utókor számára maradandót alkotni és hátrahagyni szintén lényeges küldetés. Megfelelni a helyi lakosok igényeinek, ugyanakkor világunk változást sürgető kihívásainak is. A település életét felelősen irányítani, gazdasági, társadalmi és környezeti adottságait minél teljesebb mértékben kihasználva fejlődését elősegíteni és a különböző forrásokat felkutatva cselekedni. A település gazdasági növekedését felgyorsítani, a lakosság életkörülményeit javítani, úgy, hogy közben megőrizzük a helyi hagyományokat, szokásokat és értékeket, valamint figyelembe vesszük az esélyegyenlőségi szempontokat, amelyek áthatják a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a település életének alakítása során. A település mindenkié, aki közösségünk életét megőrizni, építeni és jobbá tenni akarja.

IV. Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) célja a szociális szempontból befogadóbb társadalom megteremtése, a hátrányos helyzetben élő állampolgárok segítése, támogatása, életminőségük javítása.

Mélykút Város Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,

- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegyével.

Alapvető célunk, hogy Mélykút város olyan település legyen, ahol a lehető legteljesebben érvényesül az az alapelv, mely szerint minden ember egyenlő.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.
E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési Terve (HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, a HEP Fórumot.

V. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi programok alapját és egyben legfontosabb kereteit **Magyarország Alaptörvénye** (továbbiakban: Alaptörvény) határozza meg. Az Alaptörvény I. cikkének (1) és (2) bekezdései szerint „**Az EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani.** Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége." illetve „Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait". Az Alaptörvény II. cikke rendelkezik arról, hogy „**Az emberi méltóság sérthetetlen.** Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg."

Az Alaptörvény XV. cikke az alábbiakról rendelkezik:

„XV. cikk
(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
(2) **Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.**
(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket."

Az Alaptörvény XXVI. cikke rendelkezik arról, hogy „Az állam – a működésének hatékonysága, a közszolgáltatások színvonalának emelése, a közügyek jobb átláthatósága és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében – törekszik az új műszaki megoldásoknak és a tudomány eredményeinek az alkalmazására."

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését *és felülvizsgálatát* az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

A program elkészítésénél figyelembe vettük továbbá azon alábbi helyi rendeleteket, amelyek a település szociálisan hátrányos helyzetű lakossága problémáinak enyhítésére szolgálnak:

- a szociális rászorultságtól függő helyi pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 4/2015.(II.27.) önkormányzati rendelet
- a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 3/2006. (II.15.) rendelet,
- az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 10/2006. (IV.26.) rendelet.
- A településen történő letelepedést elősegítő támogatásról szóló 3/2017. (IV.10.) önkormányzati rendelet

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az esélyegyenlőség javítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó különösen az alábbi országos stratégiák:

- **„Legyen jobb a Gyerekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)**

  Megalkotását három fő indok vezérelte:
  - Csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.
  - A szegénységi ciklus megszakításának szükségessége.
  - Közös érdek az ország fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődése.

- **Idősügyi Nemzeti Stratégia 2009-**

  Az Országgyűlés 81/2009. (X. 2.) OGY határozatával fogadta az Idősügyi Nemzeti Stratégia című stratégiai programot. Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában a cselekvés iránya, az elérendő célok, valamint a célokban megfogalmazottak eléréséhez szükséges fejlesztendő területek kerülnek meghatározásra. A magyarországi időspolitika egyik legfontosabb megoldandó kérdése az időskorúak esélyegyenlőségének megteremtése az élet valamennyi területén. Ma még sok idősebb ember ki van téve a társadalmi kirekesztés valamelyik kockázatának: elszigetelődés, az ellátásokhoz való hozzáférés akadályozottsága, a társadalom viszonyulása az időskorhoz, a média, kommunikáció területén. A Stratégia alapvető irányelve és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az időskorúak jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre, figyelembe véve azt, hogy az időskorú személyeknek egyénenként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak.

- **Az EU 2020 stratégia**

  Az Európa 2020 tíz évre szóló európai uniós növekedési stratégia. Célja, hogy a változó világban az EU gazdasága intelligens, fenntartható és inkluzív legyen. E három, egymást kölcsönösen erősítő prioritás azt hivatott elősegíteni, hogy az Unióban és a tagállamokban magas legyen a foglalkoztatottság és a termelékenység, és erősödjön a társadalmi kohézió. Az EU öt nagyszabású célt tűzött ki maga elé a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és az éghajlat/energiapolitika területén, melyeket 2020-ig kíván megvalósítani.

- **A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere**

  A dokumentum az Európában élő mintegy 10–12 millió roma helyzetének javítását tűzi ki célul. A roma integrációs célkitűzések négy fontos területet fednek le.

  1. Az oktatáshoz való hozzáférés: hátrányos megkülönböztetés és/vagy szegregáció mentes minőségi oktatáshoz, a koragyermekkori neveléshez, gondozáshoz való hozzáférés biztosítása, a lemorzsolódás csökkentése, valamint a roma fiatalok ösztönzése a középfokú és felsőfokú oktatásban való részvételben

2. A munkavállaláshoz való hozzáférés: megkülönböztetés-mentes hozzáférés biztosítása a szakképzéshez, a munkaerőpiachoz, valamint az önfoglalkoztatási eszközökhöz; a romák arányának növelése a közszférában.

3. Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés: minőségi egészségügyi ellátás megelőző és szociális szolgáltatások biztosítása, továbbá képzett romák egészségügyi programokba történő bevonása

4. A lakhatáshoz és az alapvető (közmű)szolgáltatásokhoz való hozzáférés: a lakhatáshoz, ezen belül a szociális lakásokhoz való megkülönböztetés-mentes hozzáférés.

- **Nemzeti Reform Program**

  Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni.

- **Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011–2020)**

  Hosszútávra tervező felzárkózás-politikát magánban foglaló dokumentum, amely alapvető szemléletváltást kíván elérni a szegénység elleni és roma politikában. Hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása.

- **Nemzeti Drogellenes Stratégia (2013–2020)**

  Drogpolitikai irányelveket tartalmazó, 8 évre szóló, középtávú stratégiai tervdokumentum. Fő célja az illegális és a visszaélésszerű legális szerhasználat jelentős csökkentése célzott, közösségi alapú beavatkozások segítségével, valamint az egészséget alapértékként közvetítő, közösségerősítő szemléletmód középpontba állítása és a szerhasználat nélküli életmodell megerősítése.

- **Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023)**

  A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013-2023) egy olyan komplex stratégiai dokumentum, amely a jelenlegi magyar és nemzetközi helyzet, valamint a prognosztizálható jövőbeli trendek figyelembevételével meghatározza a következő tíz év jogalkotási, szervezetfejlesztési, képzési, szemlélet- és tudatformálási feladatait, valamint a szükséges össztársadalmi fellépés elősegítésének lehetőségeit a bűnmegelőzés területén. A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia **kiemelt beavatkozási területei:**
  - a településbiztonság okozása érdekében megvalósítandó célok,
  - a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésével kapcsolatos célok,
  - az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítésével kapcsolatos célok és
  - a bűnismétlés megelőzéséhez szükséges célok elérésére fókuszál.

- **Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia (2012-2024)**

A Keretstratégia célja, hogy távlatos, az egész nemzetet összefogó irányt adjon az egyéni és közösségi cselekvések számára. A fenntarthatósági stratégia ahhoz ad zsinórmértéket, hogy az aktuális rövid távú problémáink megoldása közben se feledkezzünk meg a jövő generációk szempontjairól, s hogy a ma gyarapodása oltárán ne áldozzuk fel a holnap és a holnapután erőforrásait.

- **Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)**

Az Országos Fogyatékosságügyi Program tartalmazza azokat a középtávon elérendő célokat, szükséges lépéseket, fő irányokat, amelyek a fogyatékos személyek –fogyatékosságból adódó –hátrányainak leküzdését segítik elő.
Az Országgyűlés fenti számú határozatában – többek között – felkérte a Kormányt, hogy:

- jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket,
- kormányzati szakpolitikai programokban gondoskodjon − a mindenkori költségvetési lehetőségek figyelembevételével − a megállapított feladatok és célkitűzések megvalósításának mérhető indikátorokat is magában foglaló eszközrendszeréről, a szükséges eszközökről és azok felhasználásáról; gondoskodjon továbbá arról, hogy a központi költségvetés tervezése során az érintett fejezetek felügyeletét ellátó szervek vezetői vegyék figyelembe a Programban meghatározott célokat;
- az első, 2015–2018. évekre vonatkozó Intézkedési Tervet (szakpolitikai program) a feladatok és a felelősök meghatározásával a Program elfogadását követő három hónapon belül dolgozza ki.

Az Országgyűlés fenti számú határozatával felkérte továbbá

- a fogyatékos személyek érdekvédelmi és a nekik szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezeteket, a helyi önkormányzatokat, a kormányzati és önkormányzati intézményeket, a sportszövetségeket, sportszervezeteket, a munkáltatókat, hogy tegyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért;
- a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket érintő társadalmi szemlélet kedvező irányú megváltoztatásában;
- a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben.

- **A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok (2010-2021)**

A dokumentum a nemzetközi cselekvési programokkal összhangban hat prioritást határoz meg olyan területeken, ahol a nők és férfiak társadalmi egyenlőségének eléréséhez határozott kormányzati lépések megtétele szükséges. A prioritások a következők:

- A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele.
- A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása
- A férfi és a női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén
- Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele
- A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorítása,

- A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása

- **A telepszerű lakhatás kezelését megalapozó szakpolitikai stratégia**

  A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó, a komplex telepprogramokhoz kapcsolódó, a telepszerű lakhatás kezelését megalapozó lakhatási stratégia döntően az elmaradott településrészek, szegregált lakókörülmények javítására terjed ki. A stratégia általános célja az emberi lakhatásra gyakran alig alkalmas telepek felszámolása, a telepek rehabilitációja, település szövetbe való kapcsolása, a 2020-ig szóló célirányos szakpolitika irányok és tartalmak megalapozása. A dokumentum fő célja, hogy a telepek és leromló településrészek, települések újratermelődését megakadályozó, a szegregálódási, leszakadási folyamatokat megállító és a kialakult telepi élethelyzetek felszámolását szolgáló eszköztárat mutasson be és intézményesítsen annak érdekében, hogy a telepszerű lakhatási formát hosszú távon megszüntesse.

- **A végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni küzdelem – Cselekvési terv 2014-2020.**

  A dokumentum fő célkitűzése az alacsony iskolai végzettségűek arányának visszaszorítására. A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkenése érdekében az oktatási rendszer minőségét, hatékonyságát és eredményességét, a képzettségi szint javítását szolgáló intézkedésekre, célzott beavatkozásra van szükség.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az önkormányzatokról szóló törvény az önkormányzatok számára kötelező jelleggel írta/írja elő a **gazdasági program** elkészítését és elfogadását. A gazdasági program az önkormányzat részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőséggel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program célja a lakosság életminőségének javításához szükséges önkormányzati háttér biztosítása, melyet az önkormányzat a saját és a külső eszközök felhasználásának optimalizálásával végez. Települési szinten ez egy olyan komplex program, amely a természeti környezet fejlesztésével összhangban tervezi el a különböző beavatkozási területek jövőorientált alakítását az önkormányzat aktív és cselekvő közreműködésével, a lakosság tevőleges támogatásával, továbbá a 2014. évi helyi önkormányzati választást követően a Képviselő-testület által elfogadott 2015-2019. évekre szóló Gazdasági Program esélyegyenlőséggel kapcsolatos elemei jelen dokumentumba beépítésre kerültek.

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében **szolgáltatástervezési koncepciót** készít. A szociális szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza a település demográfiai adatait és folyamatait, az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról, a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, valamint az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan

a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét. A HEP elfogadásakor hatályban lévő Szolgáltatásszervezési Koncepció tartalmát szintén figyelembe vettük a program elkészítésénél.

A Képviselő-testület 236/2013.(XII.17.) Kt. számú határozatával fogadta el „**Mélykút Város Fenntartható Fejlődés Helyi Programja – Local Agenda 21"** című programját, mely hosszú távú fenntarthatósági célokat fogalmaz meg a város környezeti, társadalmi és gazdasági jellemzőinek fejlődése érdekében. A dokumentum széleskörűen mutatja be a város jelenlegi helyzetét és a jövőben várható hatásokat.

A 2014. évben készült el **Mélykút Város Települési Egészségterve és Egészségfejlesztési Programja**, amelynek célja a mélykúti lakosok egészségük iránti felelősségének, öngondoskodásuk képességének, a mélykúti közösséges és a társas támogatások erősítése, továbbá az egészséges életvitelhez szükséges tudás és készségek elsajátítása és hatékony támogatása.

A 2017. évben fogadta el a Képviselő-testület a **Hosszútávú Településfejlesztési Koncepciót**, amelynek célja, hogy hosszú távra meghatározza a város jövőbeni változásainak irányát és a fejlesztési célokat a környezeti, társadalmi és gazdasági adottságokra, lehetőségekre alapozva. A helyi adottságokat, problémákat a „Mélykút Város településfejlesztési és településrendezési tervezést megalapozó vizsgálata" című 2017 márciusában elkészült dokumentum tárja fel. A HEP elkészítésénél ezen dokumentumokra is tekintettel voltunk.

A 2017. évben fogadta el a Képviselő-testület a Mélykút Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, mely a település középtávú (7-10 év) fejlesztési irányait, cél- és eszközrendszerét határozza meg, valamint tartalmazza a célok elérése érdekében meghatározott tevékenységeket, az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során figyelemmel voltunk a térségi és társulási kapcsolódási pontok összhangjára, a programnak a térségi és társulási programokkal való illeszkedésére.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját adó statisztikai adatok legnagyobb részét az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatbázisból gyűjtöttük össze. Jelentős segítséget nyújtottak továbbá a releváns adatok összegyűjtéséhez az önkormányzat, valamint az önkormányzat társszervei és intézményei nyilvántartásai és statisztikái. Ezenkívül támaszkodtunk egyes ágazati beszámolók megállapításaira, a különböző területeken dolgozó szakemberek tapasztalataira. Azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs vagy nem lehet, elsősorban a 2011.évi népszámlálás adataiból indultunk ki. Sajnos a fogyatékkal élők számára és helyzetére vonatkozóan alig rendelkeztünk valamennyi információval, azonban továbbra is szükséges a fogyatékkal élő csoportokra vonatkozó adatok feltárása, mérőeszközök meghatározása.

A HEP elkészítésekor a romák helyzetének, esélyegyenlőségének elemzésekor támaszkodtunk továbbá – hozzájárulásával és a hivatkozás feltüntetésével - Fuszkóné Gáspár Judit, a Szent Tamás

Katolikus Általános Iskola igazgatóhelyettesének „Iskolám társadalmi környezete, hatása a pedagógiai tervező és szervező munkára” című szakdolgozatára is (BME Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Intézet Műszaki Pedagógia Tanszék Közoktatási vezető és pedagógus-szakvizsga Szakirányú Továbbképzési Szak – 2017.).

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység egy viszonylag új, azonban manapság egyre gyakrabban emlegetett fogalom. Ezen elsősorban azt a jelenséget értik a szakemberek, amikor valaki(k) tartósan a létminimum szintje alatt él(nek), és szinte esélye/ük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjen(ek). A mélyszegénység igen összetett jelenség, amelynek oka többek között a társadalmi és gazdasági hátrányokban, az iskolai végzettség és a foglalkoztatottságbeli hiányokban mutatkozik meg, és ezáltal súlyos megélhetési zavarokhoz vezet. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási és táplálkozási körülményekben, valamint az érintett személyek egészségi állapotában (is) jelentkezik.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák - (2011-2020.) című dokumentum előszavában foglaltak szerint „Ma Magyarország egyik legsúlyosabb gondja a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén, valamint a hátrányos helyzetű térségekben és települések perifériáján növekvő és újonnan kialakuló rossz lakhatási körülmények” A dokumentum megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.”

A roma lakosság helyzetének vizsgálatát jelentősen befolyásolja, hogy jelenleg Magyarországon hivatalosan az a lakos tekintendő romának, aki magát románák vallja, tekintettel arra, hogy az adatvédelmi törvény értelmében a nemzetiséghez való tartozásra vonatkozó személyes adat különleges személyes adatnak minősül, amelyet – a törvényben meghatározott eseteket kivéve - az érintett írásos beleegyezése nélkül nem lehet nyilvántartani. A beilleszkedni vágyás, illetve a cigányokkal szembeni előítéletek miatt azonban Magyarországon ma a roma népesség egy része nem szívesen vállalja roma identitását, éppen ezért számukat megmondani nagyon nehéz vállalkozás. Településünkön a 2011. évi népszámlálás során 211 fő vallotta magát románák. Ez a szám azonban valószínűleg nem tükrözi a valós adatokat, a Nemzetiségi Roma Önkormányzat véleménye szerint számuk valójában közel 450 fő, *a 2020. évi felülvizsgálatkor 480 fő* köré tehető, így a település roma lakosságának becsült aránya 8% - 9 % körül mozog. A Nemzetiségi Roma Önkormányzat elnökének tájékoztatása szerint az utóbbi években kevesebb roma gyermek született, mint az elmúlt 10 év átlagában, illetve a bevándorló családok száma (2-3 család) is csökkent az előző időszakhoz képest. *A Nemzetiségi Roma Önkormányzat elnökének tájékoztatása szerint a 2020. évi felülvizsgálatkor az elmúlt 2 években több roma gyermek született, mint az elmúlt 10 év átlagában, illetve a bevándorló családok száma (10-12 család) is nagymértékben nőtt az előző időszakhoz képest*. A településen élő roma lakosság nagy hányada halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Mélykút a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott települések közé tartozik. Ezen tény alapjaiban befolyásolja a településen élők jelentős részének jövedelmi és vagyoni helyzetét. A népesség jövedelmi viszonyairól nem áll rendelkezésünkre valós és megbízható kép.

3.4.2. számú táblázat - Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2013	1	0
2014	0	0
2015	1	0
2016	2	0
2017	2	0

Forrás: önkormányzati adatok

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést bizonyos helyeken összevetjük térségi, megyei és országos adatokkal is.

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban részt vevők száma
2013	*1349*	*56*	*17*		*106.080.349*	*94.267.839*	*6*	*157*
2014	*1429*	*48*	*17*	*n.a.*	*91.107.678*	*85.404.694*	*6*	*150*
2015	*1450*	*70*	*16*	*n.a.*	*122.881.863*	*124.291.010*	*6*	*140*
2016	*1622*	*75*	*15*	*n.a.*	*116.141.596*	*115.708.028*	*7*	*145*
2017	*1100*	*72*	*13*	*n.a.*	*126.880.854*	*132.224.136*	*8*	*141*

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

A foglalkoztatottság szempontjának vizsgálatánál mindenekelőtt egy olyan eseményt kell kiemelnünk, amely ugyan még nem mutat mérhető adatokat, de nemcsak Mélykút szempontjából lesz kiemelkedő jelentőségű történés, hanem a térség összes településére hatással lesz. A Hunent Zrt. új víziszárnyas-feldolgozó üzemet létesít városunkban 12,5 milliárd forintos beruházással. Az európai csúcstechnológiát képviselő, zöldmezős beruházáshoz a Kormány 4,4 milliárd forintos támogatást biztosít. Az első ütemben - 2018 decemberéig - új vágóhíd csarnok épül fel élőállat fogadó csarnokkal, ahol a piacon található leghatékonyabb technológiával fognak dolgozni. Ezt követi az elsődleges feldolgozó csarnok felépítése, majd még az első ütemben elkészülnek a daraboló, tálcázó, csomagoló üzemrészek, tollüzemmel, biológiai szennyvíztisztítóval, továbbá egy hűtőház felépítése is megvalósul. A második ütemben kerül megvalósításra a továbbfeldolgozó- és sütőüzem – 2019. év végéig. A beruházás a tervek szerint mintegy 350 új munkahelyet teremt majd. A beruházás tervezésekor odafigyeltek a bérek szintjére, mivel a nagy kézimunka igényű feldolgozóüzemben fontos a megfelelő bérek megfizetése, hogy megtarthassák a képzett munkaerőt. Fontos hangsúlyozni azt is, hogy mindemellett komplex ipari övezet fejlesztés is zajlik Mélykúton. A Területi Operatív Program kereteiből az 55-ös főút mentén több mint 10 hektáros ipari övezet fejlesztése zajlik, melynek része a terület infrastrukturális feltárása (út, gáz- és villamos energia, optikai csillagpont kialakítása) valamint a terület üzemcsarnokkal való ellátása.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka-napokon	átlagos utazási idő autóbusszal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal
Legközelebbi centrum	*35*	*22*	*40*	*11*	*36*
Megye-székhely	*100*	*1*	*164*	*10*	*110*
Főváros	*152*	*0*	*188*	*11*	*188*

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

3.2.1. A foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A településen élők helyzetét foglalkoztatottságbeli szempontból alapvetően meghatározza, hogy a jánoshalmi térség (ahová Mélykút tartozik) a 2. leghátrányosabb helyzetű térségnek tekintendő Bács-Kiskun megyében. Az alábbi - 2018-as adatokat ismertető - ábráról jól leolvasható, hogy Bács-Kiskun megyén belül a nyilvántartott álláskeresők arányát tekintve továbbra is jóval a megyei átlag felett van a térség.

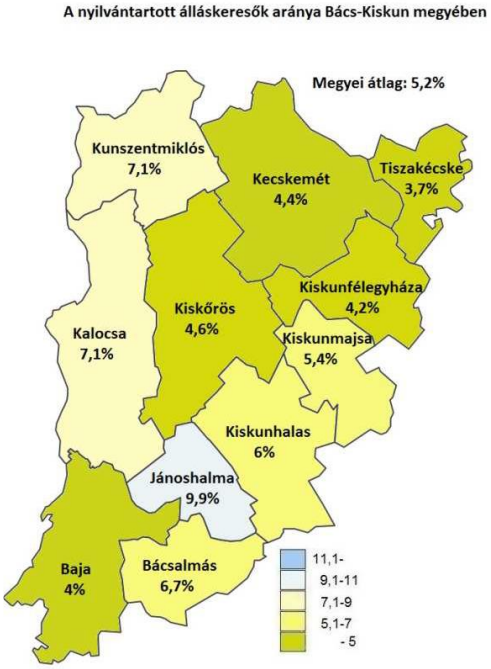

Megvizsgáltuk a Jánoshalmi Kistérség regisztrált álláskeresőinek számát. Az alábbi diagramból látható, hogy az öt településen belül a második legnagyobb szabad munkaerővel - Jánoshalma után - Mélykút városa rendelkezik.

Regisztrált álláskeresők száma a Jánoshalmi Kistérség településein belül 2017. decemberi adatok alapján

Regisztrált álláskeresők száma	
BOROTA	**62**
JÁNOSHALMA	**460**
KÉLESHALOM	**23**
MÉLYKÚT	**311**
RÉM	**43**
Jánoshalmai Járás	**899**

A településen a regisztrált álláskeresők számának változását, valamint a regisztrált álláskeresők munkavállalási korú lakónépességhez viszonyított arányát az alábbi táblázat mutatja:

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2014	2015	2016	2017
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**fő**	**481**	**379**	**217**	**281**
20 éves és fiatalabb	fő	77	62	22	11
	%	16,0%	16,4%	10,1%	3,9%
21-25 év	fő	64	46	39	43
	%	13,3%	12,1%	18,0%	15,3%
26-30 év	fő	42	38	28	23
	%	8,7%	10,0%	12,9%	8,2%
31-35 év	fő	44	30	15	15
	%	9,1%	7,9%	6,9%	5,3%
36-40 év	fő	63	46	23	38
	%	13,1%	12,1%	10,6%	13,5%
41-45 év	fő	55	50	32	42
	%	11,4%	13,2%	14,7%	14,9%
46-50 év	fő	51	35	19	35
	%	10,6%	9,2%	8,8%	12,5%
51-55 év	fő	44	28	15	27
	%	9,1%	7,4%	6,9%	9,6%
56-60 év	fő	34	28	18	25
	%	7,1%	7,4%	8,3%	8,9%
61 év felett	fő	7	16	6	22
	%	1,5%	4,2%	2,8%	7,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 2020. évi felülvizsgálat során a korcsoportok meghatározása változott. A lenti táblázat a regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők új korcsoportok szerinti bontását tartalmazza az elmúlt 6 év viszonylatában.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		464	370	266	282	215	144
20 év alatti (TS 1002)	Fő	15,75	11,75	12,25	12,75	11	6,5
	%	3,39%	3,18%	4,61%	4,53%	5,13%	4,52%
20-24 év (TS 1003)	Fő	65,5	61,25	48,75	47,75	32	13
	%	14,12%	16,58%	18,36%	16,96%	14,92%	9,04%
25-29 év (TS 1004)	Fő	48,75	35	27,75	29,75	15,25	16
	%	10,51%	9,47%	10,45%	10,57%	7,11%	11,13%
30-34 év (TS 1005)	Fő	44,25	29,5	23,25	19,75	11	9,75
	%	9,54%	7,98%	8,76%	7,02%	5,13%	6,78%
35-39 év (TS 1006)	Fő	71,5	54,5	33	36,25	23,75	8,75
	%	15,41%	14,75%	12,43%	12,88%	11,07%	6,09%
40-44 év (TS 1007)	Fő	69,5	52,75	37,5	40	26,75	19
	%	14,98%	14,28%	14,12%	14,21%	12,47%	13,22%
45-49 év (TS 1008)	Fő	52,75	43,75	29	31	27,25	12,75
	%	11,37%	11,84%	10,92%	11,01%	12,70%	8,87%
50-54 év (TS 1009)	Fő	46,75	30	22	23,25	25,5	20,75
	%	10,08%	8,12%	8,29%	8,26%	11,89%	14,43%
55-59 év (TS 1010)	Fő	38,25	33,75	21	20,5	20,5	12,5
	%	8,24%	9,13%	7,91%	7,28%	9,56%	8,70%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	11	17,25	11	20,5	21,5	24,75
	%	2,37%	4,67%	4,14%	7,28%	10,02%	17,22%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

Egyértelműen megállapítható, hogy a városban a foglalkoztatási szint évek óta alacsony, illetve, hogy a város munkanélküliségi rátája 2013. évtől kezdődően folyamatosan 13 % felett volt. Az utóbbi 3 évben azonban – az országosan megfigyelhető tendenciának megfelelően - fokozatosan csökkent a regisztrált álláskeresők száma mind a térségben, mind településünkön. Ez a változás nagymértékben köszönhető a közfoglalkoztatási rendszernek.

A településen az álláskeresők legnépesebb csoportja 36 - 45 év közötti, a legkevesebben az 56 év felettiek vannak jelen. Viszonylag alacsony továbbá a 26–35 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok pozitív távolmaradását a támogatott foglalkoztatottság és az elvándorlás indokolja, míg az 56 év feletti korosztály a munkanélküliség elől a különböző korhatár előtti nyugellátások felé menekül.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	1776	1716	3492	217,75	12,26%	246,25	14,35%	464	13,29%
2015	1772	1691	3463	166,5	9,40%	203	12,00%	370	10,67%
2016	1770	1684	3454	113,75	6,43%	151,75	9,01%	266	7,69%
2017	1743	1673	3416	133	7,63%	148,5	8,88%	282	8,24%
2018	1732	1642	3374	99,25	5,73%	115,25	7,02%	215	6,36%
2019	n.a.	n.a.	-	63	-	80,75	-	144	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti diagramból megállapítható továbbá az is, hogy a regisztrált álláskeresők között a nemek aránya viszonylag kiegyenlített: a regisztrált munkanélküli nők aránya évek óta legfeljebb 2-3 %-kal haladja meg a regisztrált munkanélküli férfiak arányát.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2014	31,07	124	90	214	57,94%	42,06%
2015	24,83	105	60	165	63,64%	36,36%
2016	23,99	29	18	47	61,70%	38,30%
2017	18,29	35	22	57	61,40%	38,60%
2018	22,14	n.a.	n.a.	0	-	-
2019	21,39	n.a.	n.a.	0	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Kiemelendő, hogy 5 év távlatában a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya tartósan az 50 % közelében, vagy azt meghaladó mértéken állt, azonban ez a mutatószám a 2017. évre a harmadára csökkent. A kedvező mutatószám feltehetően abban rejlik, hogy a közmunkaprogram keretében a helyi szolgáltatók igyekeztek minden regisztrált álláskeresőnek lehetőséget adni. A tartós munkanélküliség jelensége túl azon, hogy milyen jelentős gazdasági következményeket hordoz, igen komoly társadalmi hatásokkal is jár. A tartós munkanélküliek jelentős részénél önértékelési problémák lépnek fel, amelynek következtében sokkal könnyebben izolálódnak, ezáltal sokuknál különböző egészségügyi és pszichés problémák lépnek fel, amely sok esetben magával hozza a családi feszültségeket és konfliktusokat.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2013	411	442	853	29	7,1%	53	12,0%	82	9,6%
2014	412	449	861	44	10,7%	33	7,3%	77	8,9%
2015	396	448	844	33	8,3%	29	6,5%	62	7,3%
2016	391	448	839	26	6,6%	21	4,7%	47	5,6%
2017	390	432	822	24	6,2%	18	4,2%	42	5,1%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Szomorú, hogy folyamatos növekedést mutat a nyilvántartott pályakezdő munkanélküliek száma mind számbelileg, mind a 18-29 éves lakosság arányához viszonyítottan. Ha mindehhez hozzávesszük azt a tényt, hogy a munkanélküliség elől menekülve számos – főleg magasabb iskolai végzettséggel rendelkező – fiatal hagyja el a települést, akkor még inkább kedvezőtlen képet kapunk. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését nemcsak a munkalehetőségek száma, hanem a nem megfelelő szakmaválasztás, valamint a szakmai tapasztalat hiánya is befolyásolja.

3.2.2. Az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A munkanélküliek helyzetének vizsgálatakor nem hagyhatjuk figyelmen kívül az iskolai végzettség szerinti megoszlását, mivel az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők foglalkoztatási szempontból talán a leghátrányosabb helyzetben vannak.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	4815	2579	2236	3833	1898	1935	982	20,4%	681	26,4%	301	13,5%
2011	4720	2509	2211	4186	2108	2078	534	11,3%	401	16,0%	133	6,0%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Mindenekelőtt arra érdemes rámutatnunk, hogy a 2001. és 2011. évi népszámlálási adatokat elemezve elmondhatjuk, hogy városunkban mind a nők, mind a férfiak körében közel 5%-os csökkenés mutatható ki az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 év illetve afeletti lakónépesség arányában. A lakosság iskolai végzettségének növekedése nagyobbrészt arra vezethető vissza, hogy a belépő fiatal lakosság képzettebb, mint a kilépő idősebb lakosság, másrészt a mutató emelkedésében valószínűleg gazdasági okok is közrejátszanak, hiszen a munkaerőpiacon nagy valószínűséggel könnyebben talál munkát a képzett munkaerő.

A nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti megoszlása az alábbiak szerint alakul:

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	464	38	8,19%	168,75	36,37%	263,5	56,79%
2015	370	35	9,47%	134,75	36,47%	200,25	54,19%
2016	266	22	8,29%	87,5	32,96%	155,5	58,57%
2017	282	27	9,59%	102,5	36,41%	151,75	53,91%
2018	215	n.a.	-	80	37,30%	111,75	52,10%
2019	144	n.a.	-	46,5	32,35%	85,5	59,48%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Megállapítható, hogy a 8 általános iskolai végzettségnél kevesebbel, illetve a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező munkanélküliek létszáma az előző évekhez viszonyítva arányaiban nem nagyon változott. A magasabb iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresők létszáma viszont csökkenő tendenciát mutat.

Az álláskeresők iskolai végzettség szerinti megoszlását mutatja az alábbi táblázat:

Iskolai végzettség								
ált. iskolai végz. nélkül	általános iskola	szakiskola	szakmunkásképző	gimnázium	szakközépiskola	technikum	főiskola	egyetem
34	122	7	96	17	30	3	1	1

Az általános tapasztalatok szerint a térségben a munkaadók zöme legalább általános iskolai végzettséget igénylő állásokat hirdet, tekintettel azonban arra, hogy az álláskeresők 9,6 %-a nem rendelkezik általános iskolai végzettséggel, így az ő elhelyezkedésük - az általános iskolai végzettség megszerzése nélkül - szinte lehetetlen.

Itt érdemes egy kis kitérőt tenni az alacsony iskolai helyzetet vizsgálva az általános helyzettől a roma lakosság helyzetére vonatkozóan. Fuszkóné Gáspár Judit „Iskolám társadalmi környezete, hatása a pedagógiai tervező és szervező munkára” című szakdolgozata (továbbiakban: Szakdolgozat) azt a kérdést vizsgálja, hogy a mélykúti roma lakosság körében az elmúlt 2-3 évtized országos integrációs és esélyegyenlőségi törekvései segítették-e az iskolai lemorzsolódás csökkenését?

A szakdolgozat készítője 100 kérdőívet töltetett ki Mélykúton élő romákkal az iskolai végzettségüket illetően.

Az alapfokú iskolai végzettségre vonatkozó eredményeket az alábbi táblázat mutatja be:

A megkérdezettek elvégzett évfolyamainak bemutatása

korosztály	nők %								férfiak %							
elvégzett évfolyamok	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
16-25						6	6	88								100
26-35						8	17	75					10	10	10	70
36-45			9	9	18	9		55							25	75
45 feletti	8	8		25		25	17	17		7	7	19	7	14	7	39

Forrás: *Fuszkóné Gáspár Judit „Iskolám társadalmi környezete, hatása a pedagógiai tervező és szervező munkára" című szakdolgozata – 31. oldal*

A következő kérdések a középfokú iskolai tanulmányokra koncentrálódtak. Az alábbi táblázatból azt láthatjuk, hogy a megkérdezett száz főből hányan szereztek középfokú végzettséget.

A megkérdezettek középiskolára vonatkozó válaszainak összefoglalója

Életkor	nők				férfiak			
	nincs	érettségi	érettségi + szakma	szakma	nincs	érettségi	érettségi + szakma	szakma
16-25 év	46%	18%	18%	18%	76%	0	12%	12%
26-35 év	66%	8%	8%	18%	70%	0	10%	20%
36-45 év	100%	0	0	0	76%	12%	0	12%
46 év felett	100%	0	0	0	93%	0	0	7%

Forrás: *Fuszkóné Gáspár Judit „Iskolám társadalmi környezete, hatása a pedagógiai tervező és szervező munkára" című szakdolgozata – 32. oldal*

Az iskolai végzettségekkel kapcsolatos kérdések után került sor a munkaerő-piaci helyzet vizsgálatára, amelynek összefoglaló adattartamát az alábbi táblázat mutatja:

A kérdőívet kitöltők foglalkoztatottság szerinti megoszlása

Korosztály	nők							férfiak						
munkahely típusa	nincs	alkalmi munka	közmunka	állami szféra	magánszféra	saját vállalkozás	egyéb	nincs	alkalmi munka	közmunka	állami szféra	magánszféra	saját vállalkozás	egyéb

16-25 év	31%		12%		6%	6%	45%	25%	12%	45%		12%		6%
26-35 év	16%		25%		8%	8%	43%	10%	10%	30%	20%			30%
36-45 év	37%	9%	27%				27%	25%	25%	25%			25%	
46 év felett	25%	9%	16%				50%	13%	13%	33%	8%			33%

Forrás: *Fuszkóné Gáspár Judit „Iskolám társadalmi környezete, hatása a pedagógiai tervező és szervező munkára" című szakdolgozata – 35. oldal*

Összegzésképpen a szakdolgozat készítőjének véleménye a szakdolgozati kérdést illetően az alábbi volt:

„Az interjúkból, kérdőívekből és a 2011. évi népszámlálás adataiból kiderül, hogy településemen hasonló a helyzet, mint Magyarország más területein. Megállapítható, hogy az elmúlt évtizedek integrációs törekvései bizakodásra adnak okot, hiszen a roma fiatalok a többségi társadalomhoz hasonlóan teljesítik a tankötelezettséget, nagy részük megszerzi az alapfokú iskolai végzettséget. A vízválasztó a középiskola. Azt már sokkal kevesebb roma fiatal végzi el, mint nem roma társaik. Aki magasabb iskolai végzettséget szerez, az rendszerint elköltözik Mélykútról a korlátozott munkalehetőség miatt... Minden beszélgetés során megkérdeztem, hogy mit tehetne az iskola a roma gyerekek felzárkóztatásáért, hogyan segíthetnénk a lemorzsolódás megelőzését. A legtöbb interjúalany azt mondta, hogy olyan programokat kellene megvalósítanunk, amelyben életvezetési mintákat adnánk. Pl. a lányokat főzni, újszülöttet ápolni taníthatnánk, vagy megmutatnánk a településen lévő vállalkozásokat, munkahelyeket, hogy a pályaválasztás előtt minél tájékozottabbak legyenek. Vagy olyan „gazdagági ismereteket" tanítanánk, amely során összeállítanánk egy család havi költségvetését. Így az otthonról hozott, rossz beidegződéseket felválthatná egy korszerűbb gondolkodásmód"

Mint olyan település, ahol jelentős a mezőgazdaság szerepe, mindenképpen érdemes szólni az alkalmi munkavégzés lehetőségeiről. A közelmúlt tapasztalatai alapján megállapítható, hogy alkalmi munkavégzésre egyre kevesebb lehetőség nyílik városunkban, hiszen a mezőgazdasági munkavégzésre lehetőséget nyújtó birtokok egyre inkább gépesítettek. Az alkalmi munkavégzés lehetőségének csökkenése főleg a mélyszegénységben élők, a romák és az alacsony iskolai végzettségűek számára jelent nagy érvágást, hiszen ők eddig a tavasztól őszig terjedő időszakban legalább ebben a formában munkához és így jövedelemhez tudtak jutni. Mindenképpen kiemelést igényel, hogy a napszám összege is jelentősen elmarad a régió egyéb térségeiben jellemző adatoktól. Az alkalmi mezőgazdasági munkát biztosító nagygazdák a kevesebb munkát az általuk már „kipróbált", megbízható munkásoknak tartják fenn. A gond ebből adódóan „csak" annyi, hogy ugyanezekre a munkásokra máshol is (kiváltképpen a közmunkában) számítanának.

Még egy igen érdekes jelenség figyelhető meg: az alacsony iskolázottságú munkanélküli emberek ma már nem járnak el a kormányhivatal járási hivatalának foglalkoztatási osztályára, nem regisztráltatják magukat, sokszor nem tartják be a jelentkezési kötelezettségüket. Ennek oka egyrészt, hogy jobban keresnek a tavasztól őszig tartó időszakban a mezőgazdasági alkalmi munkákból és így nem kockáztatják azt, hogy esetlegesen behívja őket a foglalkoztatási osztály közmunkára. Másik oka valószínűleg az, hogy a munkanélküli emberek – vélhetőleg – már egyre kevésbe bíznak abban, hogy a foglalkoztatási osztály bármilyen nekik megfelelő munkát tudna ajánlani számukra, továbbá a többféle feltételrendszerhez kötött szociális segélyek sem ösztönzik őket a regisztrációra és a folyamatos kapcsolattartásra.

3.2.3. A közfoglalkoztatás

A magas munkanélküliséget igyekszik enyhíteni a közfoglalkoztatás új rendszere, amelyet a 2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény hozott létre. „A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás", amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra… A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskeresők) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására."
(forrás: www.kozfoglalkoztatas.kormany.hu)

A közfoglalkoztatás szervezését településünkön Mélykút Város Önkormányzat Gazdasági Műszaki Ellátó Szervezete (GAMESZ) látja el. Az elmúlt években az önkormányzat valamennyi intézménye, a Polgármesteri Hivatal, a Nemzetiségi Roma Önkormányzat szerepet kapott a közfoglalkoztatott személyek foglalkoztatásában.

Összevetve a közfoglalkoztatásban részt vevők számát a település aktív korú népességének nagyságával, látszik, hogy a közfoglalkoztatás jelentős, ugyanakkor nem elégséges szerepet tölt be a település helyi munkaerejének foglalkoztatásában, ez a foglalkoztatási forma csak részben tudja pótolni a hiányzó munkalehetőségeket.

A lenti táblázat a közfoglalkoztatottak számának alakulását mutatja a közfoglalkoztatásban részt vevő romák számának alakulása mellett. Tapasztalat, hogy a közfoglalkoztatásból nagyon nehezen lehet „kitörni" a munka világába. A romák számának magas emelkedése azt jelzi, hogy a „magasabban képzett" munkaerő magasabb bérért elmegy a csekély létszámot foglalkoztató versenyszférába, vagy a tavasztól őszig munkát adó napszámba – ahol a közmunkás bérének többszörösét keresi meg.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2014	236	4%	87	43,5%
2015	327	9%	161	80,50%
2016	350	10%	127	63,50%
2017	255	7%	54	12%

Forrás: Önkormányzat adatai

A mélyszegénységben élők és a romák foglalkoztatásában jelentős szerepet kapnak a közfoglalkoztatási programok. Ezen csoport igen jelentős részének a közfoglalkoztatás jelenti az egyetlen reális esélyt a munkához való jutásra. A Nemzetiségi Roma Önkormányzat elnökének tudomása szerint kb. 5-10 olyan roma személy van, aki az önkormányzat közfoglalkoztatási programjain kívül dolgozik.

Településünk a 2011. évben csatlakozott a Startmunka Mintaprogramhoz. A 2011. év novemberében elindított három, majd a 2012. évtől négy, 2013. évtől már hat programra kibővített

projekteket hosszú távon gondolkodva, az önellátás elve mentén egymásra építve dolgozta ki önkormányzatunk. A Startmunka projektek egymásra épülése a 2012. évben bekerült a „Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja Példát adó Gyakorlatok Pályázata 2011-2012" című pályázat „Startközmunka Mintaprogram - Közfoglalkoztatás" témakörének díjazottjai közé. A 2016. évben ismét sikerült elnyerni ezt a díjat, így a 2017-es programokba 5 millió Ft plusz támogatást tervezhetett az intézmény.

2018. évben futó programok az alábbiak szerint foglalhatóak össze:

1. **2018. március 01- től 2018. június 30-ig 27 fő segédmunkás 8 órás foglalkoztatása valósulhat meg.**

   A projektben 1.090.227 ezer Ft értékben beszerzésre kerülnek munkavédelmi eszközök, illetve kisértékű eszközök, szerszámok, anyagok. Az évközben indítani tervezett képzések is ennek a programnak a keretén belül valósulhatnak meg.

2. **2018. március 01- től 2018. június 30-ig 4 fő** segédmunkás 8 órás foglalkoztatása valósult meg **a szociális háló programban.** A program sajnos megszüntetésre került.

3. **Mezőgazdasági projekt:** 33 fő közfoglalkoztatott (2018. március 01.- 2019. február 28.)
   A programba két tevékenység kerül betervezésre: palántanevelés és kertészet.

   1. A bekerítésre került 1996/1 hrsz területre már korábban egy vándorfóliát építettünk fel, ennek a fűtése mulccsal gazdaságosan üzemeltethető, hiszen másik program keretén belül az ágaprítás megoldott. Ebben tudjuk előállítani primőrként a paradicsomot, paprikát, uborkát, retket, illetve ebben már kényesebb egynyári dísznövények szaporítása is lehetséges. Emellett tavasszal megindult a hidegágyas termesztés is. A fóliasátrakban virágpalánták, valamint szántóföldi növénypalánták (paprika, paradicsom, káposzta, karalábé, cékla) nevelése folyik.

   2. A kertészetben állítjuk elő a Főzőkonyha részére az alapanyagot (uborka, sárgarépa, petrezselyem, paprika, paradicsom, burgonya, saláta, káposzta, vöröshagyma, főzőtök) ez a 1996/1 hrsz-ú 1,8 hektáros területen valósul meg. Továbbá 2018-ban 25 hektáron tervezzük a növények termesztését. A szezonálisan jelentkező terméktöbblet értékesítésre kerülhet, de a feldolgozó kiépítése után már azt is fel tudjuk használni.

4. **Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás**: 35 fő közfoglalkoztatott (2018. március 01.- 2019. február 28.)
   A program több tevékenységre épül:

   1. Az első tevékenység a térkő gyártása. A már meglévő és a 2017-ben beszerzett új rázóasztallal és térkősablonokkal együtt egyre jobb minőségben és nagyobb mennyiségben folytatódhat a gyártás. Az elsődleges cél a térkő önkormányzati felhasználása, még nem termelünk értékesítésre. Az elkészített térkő a közúthálózat karbantartása programban kerül lerakásra.

   2. A második tevékenység az erdőápolás, erdőtelepítés, veszélyes fák kivágása. Az Önkormányzat tulajdonában lévő erdőterületek (1916.hrsz,0137/98 hrsz) ápolása fontos,a 10872/2 hrszú területen az ültetett fák gallyazása, a terület folyamatos tisztítása. Az Önkormányzat által megvásárolt romos ingatlanok helyére fákat ültetünk. Így nem keletkezik a helyén illegális hulladék-lerakóhely, illetve a zöldterületek nagyságát is növeljük. A

gallyazás következtében keletkező apríték és a közterületeken kivágott veszélyes fák az önkormányzati intézmények fűtéséhez kerül felhasználásra.

3. A harmadik tevékenység a romos épületek bontása. Az Önkormányzat felvásárolja a lakatlan, romos ingatlanokat, majd az ott található épületet vagy lebontjuk, vagy felújítjuk.

5. **<u>Belvízelvezetési</u>: 5 fő közfoglalkoztatott (2018. március 01.- 2019. február 28.)**

A fő cél a települést és a mezőgazdasági területeket fenyegető belvizek kialakulásának megelőzése, a belvíz elvezető árkok rendszeres karbantartása, tisztítása/ kialakítása volt. Fő feladat a település területén 3 záportározó és a hozzá vezető csatornák karbantartása, tisztítása. A csatornák kitisztításával időszakosan lehetővé vált, hogy a településről a víz a Békás tóba és onnan a Kígyós csatornába jusson el, így vezetve le az alacsonyabban fekvő területekről a vizet. A programban dolgozók aktívan részt vettek a parlagfű irtásában.

6. **<u>Mezőgazdasági földút karbantartási program</u>: 10 fő közfoglalkoztatott (2018. március 01.- 2019. február 28.)** A program tevékenysége megegyezik a 2017-ben is futott programmal.

A program keretében 9 km földút, valamint 35 km belterületi földút karbantartása valósult meg. A programban részt vevők feladata volt továbbá az utakra ráhajló ágak lemetszése, valamint részt vettek a síkos utak takarításában, a hóeltakarításban, továbbá a parlagfű-irtásban is.

7. **<u>Közúthálózat karbantartása program</u>: 10 fő közfoglalkoztatott (2018. március 01.- 2019. február 28.)**

A programban 11 fő volt foglalkoztatva, akiknek a térkő lerakása volt a fő feladatuk. Az utcákban hiányzó, balesetveszélyes járdákat készítettek. A közterületeken a felfagyott, balesetveszélyes térköveket kicserélték. Kátyúzás is volt. A közfoglalkoztatottak a parlagfű irtásában és az ágaprításban is részt vettek.

8. **<u>Illegális hulladéklerakóhelyek felszámolása program</u>: 6 fő közfoglalkoztatott (2018. március 01.- 2019. február 28.)**

A település elöregedése miatt egyre gyakrabban történik meg, hogy az örökösök felajánlják ingatlanjaikat az önkormányzat részére. Ezen ingatlanok jelentős része bontásra vár, hiszen elhanyagoltságuk miatt azokon illegális hulladéklerakás indul meg. Ennek megszüntetése érdekében az ingatlanok elbontásra kerülnek, és gondozott telkek jönne létre.
A programban a köztisztasági feladatok ellátása valósult meg 20 fő segédmunkás részvételével. Mélykút közigazgatási területén az illegális hulladék- lerakóhelyek felderítése és felszámolása, illetve a közterületeken hulladék összeszedése és az edényzetek ürítése volt a feladatuk. 8 illegális hulladék-lerakóhely került felszámolásra. A köztisztasági feladatok során feljegyzett környezetvédelmi problémák megoldása, közterületek növényvédelmi feladatainak ellátása is megtörtént a projektben. A program mindkét területén dolgozók aktívan részt vettek a parlagfű irtásában.

2020. évben futó programok az alábbiak szerint foglalhatóak össze:

1. ***<u>2020. március 01- től 2021. február 28-ig 14 fő segédmunkás 8 órás foglalkoztatása valósulhat meg.</u>***

A projektben 1.639 ezer Ft értékben beszerzésre kerülnek munkavédelmi eszközök, illetve kisértékű eszközök, szerszámok, anyagok. Az évközben indítani tervezett képzések is ennek a programnak a keretén belül valósulhatnak meg.

2. ***Mezőgazdasági projekt:* 26 fő közfoglalkoztatott (2020. március 01.- 2021. február 28.)**
A programba két tevékenység kerül betervezésre: palántanevelés és kertészet.

1. A bekerítésre került 1996/1 hrsz területre már korábban egy vándorfóliát építettünk fel, ennek a fűtése mulccsal gazdaságosan üzemeltethető, hiszen másik program keretén belül az ágaprítás megoldott. Ebben tudjuk előállítani primőrként a paradicsomot, paprikát, uborkát, retket, illetve ebben már kényesebb egynyári dísznövények szaporítása is lehetséges. Emellett tavasszal megindult a hidegágyas termesztés is. A fóliasátrakban virágpalánták, valamint szántóföldi növénypalánták (paprika, paradicsom, káposzta, karalábé, cékla) nevelése folyik.

2. A kertészetben állítjuk elő a Főzőkonyha részére az alapanyagot (uborka, sárgarépa, petrezselyem, paprika, paradicsom, burgonya, saláta, káposzta, vöröshagyma, főzőtök) ez a 1996/1 hrsz-ú 1,8 hektáros területen valósul meg. Továbbá 2020-ban kb 25 hektárra terveztük a növények termesztését. A szezonálisan jelentkező terméktöbblet értékesítésre került, de a feldolgozó engedélyeztetése után már azt is fel tudjuk használni.

3. ***Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás**: 18 fő közfoglalkoztatott (2020. március 01.- 2021. február 28.)*
A program több tevékenységre épül:

1. Az első tevékenység a térkő gyártása. A már meglévő kettő rázóasztallal és térkősablonokkal együtt egyre jobb minőségben és nagyobb mennyiségben folytatódhat a gyártás. Az elsődleges cél a térkő önkormányzati felhasználása, nem termelünk értékesítésre. Az elkészített térkő a szociális jellegű programban kerül lerakásra. 6 fő segédmunkás vesz részt a gyártásban.

2. A második tevékenység a fák ültetése, ápolása, veszélyes fák kivágása. Az Önkormányzat által megvásárolt ingatlanok helyére fákat ültettünk. Így nem keletkezik a helyén illegális hulladék-lerakóhely, illetve a zöldterületek nagyságát is növeljük. A gallyazás következtében keletkező apríték és a közterületeken kivágott veszélyes fák az önkormányzati intézmények fűtéséhez kerülnek felhasználásra. Mivel a kivágott mennyiség 2020-ban nem lesz elegendő a szociális értékesítéshez, így nem terveztük a programban bevétel realizálását. A résztvevők az ágaprítási feladatokat az időjárás függvényében folyamatosan végzik, függetlenül attól, melyik tevékenységelemben szerepelnek.

3. A harmadik tevékenység a zöldség-, gyümölcsfeldolgozás. A feldolgozó kialakítása az önkormányzati ingatlanon folyamatosan zajlik, amíg nem kerül átadásra addig a Főzőkonyhán készítik el a közfoglalkoztatottak a savanyúságot, ivólevet, befőttet. 2020-ban már savanyú káposzta, baracklekvár, cékla elkészítéséhez lett tervezve a vetésterület a mezőgazdasági programban.

4. ***Szociális jellegű közfoglalkoztatási program**: 18 fő közfoglalkoztatott (2020. március 01.- 2021. február 28.)*

A program a korábbi években belvíz- elvezetési, mezőgazdasági utak rendbetétele, közúthálózat karbantartása és illegális hulladéklerakó- helyek felszámolására irányuló programokat foglalja magába.

3.2.4. A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői

Mélykút város aktív keresői 80%-ban helyben találnak munkát. Más környező vidéki településekhez képest a lakosság viszonylag kisebb arányban ingázik más települések, elsősorban Kiskunhalas és Baja, másodsorban Szeged munkahelyeire. A megyeszékhely Kecskemét, valamint a főváros Budapest hiába kínál(na) sokkal jobb munkavállalási feltételeket, távolságuk miatt – ingázás esetén – egyik sem jelenthet reális célpont a lakosság számára.

A térség munkaerő-piaci helyzetére jellemző, hogy a térség településein sok esetben az önkormányzat tekinthető az egyik legnagyobb munkaadónak. Ez a jelenség településünk esetében is megfigyelhető, hiszen városunkban az állami szektorban (önkormányzati intézmények, állami fenntartású intézmények, helyi kirendeltségeik) foglalkoztatottak száma igen magas, vagyis az állami szektornak igen nagy szerepe van a helyi munkaerő foglalkoztatásában. Az önkormányzat így közvetve és közvetlenül is hatással bír a település foglalkoztatási helyzetére. Közvetett módon a gazdaságfejlesztési tevékenysége által, hiszen ösztönzi a vállalkozásokat a munkahely megteremtésére és megtartására, közvetlenül pedig mint foglalkoztató maga is megjelenik a munkaerőpiacon, egyrészt az intézményei fenntartása által (a 2017. évben az önkormányzat és intézményeiben foglalkoztatottak létszáma 255 fő volt), másrészt a 3.2.3 pontban részletesen ismertetett közfoglalkoztatás útján.

3.2.5. A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Sajnálatos, hogy a magas munkanélküliség következtében az érintetteknek nincs kapacitása arra, hogy speciálisan a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő, illetve az idősek foglalkoztatását elősegítő programokat dolgozzanak ki, és valósítsanak meg, ilyen programokat sem a településen, sem a térségben nem találunk.

3.2.6. A munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése

A munkaerő-piaci integrációt jelentősen növelné, ha a regisztrált munkanélküliek egy része magasabb iskolai végzettséggel, illetve egyéb szakképzéssel rendelkezne. Városunkban a 2016/2017. évben indította meg a Kiskunhalasi Szakképzési Centrum Vári Szabó István Szakképző Iskolája és Kollégiuma településünkön a nappali tagozatos oktatást, a felnőttoktatást továbbá a felnőttképzést. Az intézménytől kapott tájékoztatás szerint az iskola a 2017/2018. tanévben – jelentkezés hiánya miatt – nem indított oktatást, és ennek folyományaként 2018 márciusában Mélykút Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 23/2018.(III.27.) Kt. számú határozatával hely adott az iskola kérésének, és megszüntette a telephelyet.

3.2.7. Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Önkormányzatunknak a foglalkoztatás területén tapasztalt hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomása, bár a Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke szerint létezik a jelenség településünkön.

Azonban a hátrányos megkülönböztetést bizonyítani nagyon nehéz, mivel a roma lakosság jelentős része alulképzett, és így sokszor az alacsony képzettség, és nem az etnikai hovatartozás az indok az elutasításnál.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3.1. A járási hivatal által adható támogatások

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók: időskorúak járadéka, aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás), ápolási díj, közgyógyellátás és egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. Fenti ellátási formák célja, hogy a különböző problémák miatt veszélyhelyzetbe kerülő személyek, családok vonatkozásában hozzájáruljon a helyzet megoldásához, az azt kiváltó okok felszámolásához.

Az aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg:
Az aktív korúak ellátása - a törvény célja szerint - a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították – a rendszeres szociális segélyre jogosultak kivételével - **foglalkoztatást helyettesítő támogatásra** jogosult. A foglalkoztatást helyettesítő támogatást évente felül kell vizsgálni, és a jogosult személynek felülvizsgálatkor a felülvizsgálat időpontját megelőző egy évben legalább 30 nap munkaviszonyt kell igazolnia. Tekintettel arra, hogy a foglalkoztatást helyettesítő támogatás folyósításához szükséges 30 napos munkaviszonyt számos érintett a közfoglalkoztatás eredményeképp tudja igazolni, ezért a közfoglalkoztatási rendszer működtetése nélkül még több család kerülne létfenntartást veszélyeztető helyzetbe.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2013	32	0,90%	351	69,5	17	9
2014	33	0,95%	266	63,18	11	10
2015	megszűnt	megszűnt	n.a.	n.a.	n.a.	0
2016	66	n.a.	65	30	6	0
2017	75	n.a.	na	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 2020. évi felülvizsgálatnál a 3.3.3. számú táblázatba az aktuális ellátások adatai kerültek.

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	**Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) -** TS 1401 (**2015. február 28-tól** az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	**Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint** (TS 5401)		**Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)**	
	Fő	**Fő**	**15-64 évesek %-ában**	**Fő**	**Munkanélküliek %-ában**
2014	166	n.a.	-	266	57,39%
2015	122,5	16,17	13,20%	na	-
2016	66,25	17,83	26,91%	65	26,32%
2017	75,5	n.a.	-	na	-
2018	54,5	n.a.	-		0,00%
2019	22,5	n.a.	-		0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az aktív korúak ellátásának másik típusa az **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás**, amely ellátási formát az alábbi személyek vehetik igénybe: az Szt. szabályai szerinti egészségkárosodottak, valamint a 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp biztosítani nem tudók.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	**15-64 év közötti állandó népesség száma** (TS 0803 és TS 0804 összesen)	**Álláskeresési segélyben részesülők (fő)** - (TS 1101)	**Álláskeresési segélyben részesülők %**
2014	3 492	4,75	0,14%
2015	3 463	5,25	0,15%
2016	3 454	5,75	0,17%
2017	3 416	11,25	0,33%
2018	3 374	15,25	0,45%
2019	n.a.	18,75	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyil-vántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2014	463,5	26,25	5,66%
2015	369,5	22,5	6,09%
2016	247	19,5	7,89%
2017	281,5	31	11,01%
2018	214,5	18	8,39%
2019	143,75	21	14,61%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. Az önkormányzat által adható támogatások:

Az Szt. 2015. március 1. napjától hatályos 45. § (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. Az Szt. ezen túlmenően a települési támogatás körében nyújtandó ellátások körét a 41. § (1) bekezdésében csak példálózó jelleggel sorolja fel, amikor is kimondja, hogy „a képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,

b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,

c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,

d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.”

Hivatkozott jogszabályhely (4) bekezdése szerint „rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen

- betegséghez,
- halálesethez,
- elemi kár elhárításához,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához,
- iskoláztatáshoz,
- a gyermek fogadásának előkészítéséhez,
- a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához,
- a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy
- a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.”

Mélykút Város Önkormányzat Képviselő - Testületének a szociális rászorultságtól függő helyi pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 4/2015.(II.27.) számú önkormányzati rendelete rendelkezik a szociális rászorultságtól függő helyi pénzbeli és természetbeni ellátásokról, melynek formái:

1. Települési támogatás keretében igényelhető ellátások:

a) lakhatási támogatás a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (továbbiakban: lakhatási támogatás)
b) eseti jelleggel nyújtott gyógyszertámogatás a gyógyszerkiadások viseléséhez (továbbiakban: eseti gyógyszertámogatás)
c) temetési támogatás a temetés költségeihez való hozzájáruláshoz (továbbiakban: temetési segély)
d) rendkívüli település támogatás a rendkívüli élethelyzet költségeihez való hozzájáruláshoz (továbbiakban: rendkívüli települési támogatás)
e) szemétszállítási díj támogatás a szemétszállítás költségihez való hozzájárulás (továbbiakban: szemétszállítási díj támogatás),
f) természetbeni tűzifa támogatás
g) a beiskolázással járó költségek viselésének enyhítése érdekében beiskolázási támogatás (a továbbiakban: beiskolázási támogatás)

2. Köztemetés

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2014	320	2
2015	202	1
2016	222	0
2017	162	0
2018	168	0
2019	114	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a város lakásállományának összetételét, az önkormányzat bérlakás-állományát, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. A lakhatás jellemzői

A település lakásállományának vizsgálatakor elsősorban a 2011. évi népszámlálási adatokat érdemes segítségül hívni. Eszerint a város lakásállományának 96%-a tulajdonosi jogcímen áll az érintettek részére, a lakások 2, 8%-át bérlet jogcímén, míg 1,2 %-át egyéb jogcímen használják. Mindenképpen meg kell említeni, hogy 2001 óta mindössze 43 lakás, és ebből a 2006. és 2011. év közötti időszakban is csak 11 lakás épült a településen. Ez elsősorban a gazdasági helyzetre, míg másodsorban arra vezethető vissza, hogy a település lakosságának elöregedése miatt sok az eladó lakatlan ház városunkban. A település a betelepülők számára egyelőre kevéssé vonzó, a munkanélküliség hiányával együtt jár a fiatalok elvándorlása is, így az új lakások építésének száma gyakorlatilag nem kimutatható, valamint, hogy lakáspiaci kínálati és az értékesítési árak harmadát (sem) érik el a megyei átlagárnak. A KSH adatai alapján a 2014. és 2015. évben is mindössze 3

lakás épült a településen, amelynek csak egyik oka az építőiparban akkor végbemenő gazdasági válság, míg a másik oka, hogy a lakosságnak nincs erőforrása a megfelelő szintű értékmegőrzésre.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2014	2780	25	n.a.	1	2	0	n.a.	n.a.
2015	2781	n.a.	n.a.	n.a.	2	0	n.a.	n.a.
2016	2781	na	na	na	2	1	na	na
2017	2781	na	na	na	2	1	na	na
2018	2776	n.a.	n.a.	n.a.	2	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A közműszolgáltatásokhoz való hozzáférés mutatószámai fontos tényezők a lakosság életminősége szempontjából. Településünkön a vezetékes vízzel ellátott lakások aránya 98 %, az árammal ellátott lakások aránya 90 %, a vezetékes gázzal ellátott lakások aránya 55 %. Mindenképpen meg kell jegyezni azonban, hogy ezek a mutatószámok nem biztos, hogy hűen tükrözik a valóságot, hiszen attól, hogy van lehetőség a szolgáltatás igénybevételére, nem biztos, hogy annak lehetőségével élni is tudnak az ott lakók (pl. anyagi okok miatt). 2015. évre a KEOP-program keretében mintegy 3,5 milliárd forintból megvalósult a szennyvíz-csatornázási beruházás, amelynek keretében kiépült a település belterületi csatornahálózata.

Az egyéb belterületi helyként besorolt Öregmajor 94 lakással és 119 fős állandó lakossággal rendelkezik. A településrészen lévő lakások nagy többsége víz- illetve áramszolgáltatással ellátott, ugyanakkor a gázszolgáltatás nincs kiépítve. Öregmajor lakosai a közösségi élet tekintetében nagy hátrányban vannak, hiszen a településrészen – egy benzinkút és a hozzá tartozó shop, valamint egy közösségi ház kivételével – egészségügyi-, szociális ellátás, illetve egyéb szolgáltatás nem működik. A település területéhez több mint száz tanya is hozzátartozik, azonban ezeknek csupán 1/3 részében laknak. A tanyák jelentős részén az áramszolgáltatás hozzáférhető, ugyanakkor vezetékes vízzel nem ellátottak, ám fúrt kutak révén biztosított a vízellátás.

Általánosságban elmondható, hogy a településen a mélyszegénységben élők, valamint a cigány kisebbség által lakott lakóházak minősége és állapota lényegesen rosszabb az átlaghoz képes, egyrészt az ott élők rosszabb anyagi helyzete, másrészt a karbantartás hiánya miatt. A 2015-2018 közötti időszakban sajnos újabb kedvezőtlen irány figyelhető meg a lakhatás jellemzői között, mivel a román állampolgárságú alkalmi munkások sok esetben rendkívül rossz higiénés körülmények között, de több esetben saját ingatlanokban tartózkodnak a településen, melyeket átlagosan 200-400 ezer forint vételárért vásárolnak meg. Ezek jellemzően idősek által elhagyott, vagy azok örökösei által eladatott elhanyagolt vályogházak, melyek a település szélein találhatóak.

A 2011. évben önkormányzatunk megbízást adott az ÉPTESZ Kft. környezetvédelmi megbízottjának, hogy végezzen el egy, a település egészét lefedő vizsgálatot a lakásállomány állapotára vonatkozóan. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy 30 ingatlanon a lakóházaknak már csak romjai, vagy főfalai látszanak, 13 lakóház életveszélyes, bontani kell, 42 lakóház állapota pedig a karbantartás hiánya miatt fokozatosan romlik, amennyiben nem gondozzák, hamarosan életveszélyessé válhat. 2018-ra is számottevő az üresen álló épületek száma, amely 300-400 darabra tehető. Ezen épületek lakói elhunytak, a fiatalok pedig a jobb életlehetőség reményében elköltöztek. Az elhagyott épületek egy részét az önkormányzat vásárolja meg, hogy a rommál vált házakat lebontsa, illetve, hogy a megtarthatókat felújítsa. Az értékesebb, településképet is meghatározó épületeket szeretné az önkormányzat megóvni, esetlegesen a későbbiekben felújítani és szociális célú lakásokat kialakítani belőlük.

3.4.2. Szociális lakhatás

Önkormányzatunk összesen 23 önkormányzati bérlakással rendelkezik, amelyek közül 2 lakás szociális jelleggel bérbeadható lakásnak, míg a többi lakás költségelven bérbeadható lakásnak minősül. A kettő szociális lakás komfort nélküli. Szükséglakással az önkormányzat nem rendelkezik. Az önkormányzati lakáshoz jutás mind a szociális jelleggel bérbeadható, mind a költségelven alapuló lakások esetén minden esetben pályázati formában történik. A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások hiánya miatt mindenképpen kívánatos lenne az önkormányzat szociális bérlakásai számának emelése, amelyre a HEP elfogadásakor javaslatot tettünk az Intézkedési tervben az „Önkormányzati szociális bérlakások számának emelése” cím alatt. Az intézkedés során kockázatként jelöltük meg, hogy nem sikerül pénzügyi fedezetet találni a szociális bérlakások kialakítására, amely kockázat a gyakorlatban is megvalósult. Sajnos az önkormányzatnak nincs anyagi fedezete olyan lakások megvásárlására, amelyek olyan állapotban vannak, hogy azok azonnal beköltözhetőek vagy kis ráfordítással lakhatóvá tehetők. Az önkormányzat által pár tízezer forintért vásárolt ingatlanok pedig romosak, lakhatatlanok, azok szociális bérlakás jelleggel történő hasznosítása nem lehetséges. Az intézkedési cél megvalósítására vonatkozóan pályázati forrást nem sikerült megvalósítani.

3.4.3. A lakhatást segítő támogatások

3.4.3.1. Lakhatási támogatás

A szociálisan rászorulók esetében kiterjedt támogatási rendszer működik, amely több elemből tevődik össze. A lakhatást segítő támogatási forma egyik legjelentősebb eleme a lakhatási támogatás, mely a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújt segítséget; ebben a támogatási formában településünkön évek óta közel 150-170 fő részesül. A lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartás tagja részére a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott támogatás. A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásnak minősül a villanyáram-, a víz-, a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díja.
A lakhatási támogatás egy hónapra jutó összege:

a) 2000,- Ft, ha a háztartásban az egy főre jutó havi jövedelem meghaladja a nyugdíjminimum 200%-át, de nem haladja meg a nyugdíjminimum 250 %-át; egyedülélő személy esetén a havi jövedelem meghaladja a nyugdíjminimum 250 %-át, de nem haladja meg a nyugdíjminimum 300 %-át,

b) 3000,- Ft, ha a háztartásban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át, de nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, egyedülélő személy esetén a havi jövedelem meghaladja a nyugdíjminimum 200 %-á, de nem haladja meg a nyugdíjminimum 250 %-át,
c) 4000,- Ft, ha a kérelmező háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem meghaladja a nyugdíjminimumot, de nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át, egyedül élő személy esetén a havi jövedelem meghaladja a nyugdíjminimum 150 %-át, de nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át,
d) 5000,- Ft, ha a kérelmező háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimumot, egyedül élő személy esetén a havi jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át.

3.4.3.2. Letelepedési támogatás

A Gazdasági Programban a képviselő-testület célul tűzte ki olyan befektetők Mélykútra történő településének segítését, akik hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez, a lakosság és az önkormányzat bevételeinek növeléséhez, a közszolgáltatások színvonalának emeléséhez. E cél megvalósítása érdekében alkotta meg a képviselő-testület a 2017. évben a letelepedési támogatásról szóló önkormányzati rendeletét, melynek célja az önkormányzat gazdasági lehetőségeivel összhangban azon rendelkezések meghatározása, amelyekkel az önkormányzat a közigazgatási területén letelepedni szándékozó személyeket segíti. Letelepedési támogatás vissza nem térítendő támogatás formájában a településen letelepedni kívánó polgárok lakhatási feltételeinek elősegítése, lakásproblémáik megoldása céljából nyújtható az alábbi feltételek együttes teljesítése esetén. Letelepedési támogatásra jogosult az a személy, aki:

a. Mélykút város közigazgatási területén munkavállalói tevékenységet végez,
b. a kérelem benyújtásakor nyilatkozik arról, továbbá a támogatási szerződésben vállalja, hogy a támogatással érintett ingatlan tulajdonjogának megszerzésétől számított legalább 5 évig a támogatással érintett ingatlanban életvitelszerűen ott lakik, azt legalább 5 évig nem idegeníti el és nem adja bérbe,
c. jelenlegi munkáltatójánál határozatlan idejű vagy legalább két évre szóló határozott időtartamú munkaszerződéssel rendelkezik, illetve ennek hiányában a leendő munkáltató nyilatkozik arról, hogy a támogatást kérő személlyel ilyen szerződést kíván kötni,
d. a munkáltató részéről legalább 100.000,- Ft összegű lakáscélú munkáltatói támogatásban részesült, ennek hiányában a leendő munkáltató nyilatkozik arról, hogy a támogatást kérő személyt legalább ilyen összegű lakáscélú munkáltatói támogatásban részesíti,
e. a kérelem benyújtásakor legalább 180 nap folyamatos biztosítási jogviszonnyal rendelkezik,
f. legalább középfokú iskola végzettséggel rendelkezik,
g. a kérelem benyújtásának időpontjában 90 napnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal rendelkezik,
h. köztartozásmentes adózónak minősül.

A letelepedési támogatás Mélykút város közigazgatási területén belül a legalább víz- villany- és útcsatlakozással ellátott

a. önálló helyrajzi számon nyilvántartott legfeljebb 80 m2 alapterületű új lakás, illetve legfeljebb 180 m^2 alapterületű új családi ház építéséhez (továbbiakban együtt: új lakóingatlan),
b. legfeljebb 80 m^2 alapterületű használt lakás vagy legfeljebb 180 m^2 alapterületű használt családi ház vásárlásához (továbbiakban együtt: használt lakóingatlan),
c. olyan közművesített családi ház vásárlásához, amely lebontásra ítélt, és az épület elbontását követően a terület építési telekként szolgál,

d. családi ház bővítéséhez (bővítés utáni alapterület legfeljebb 180 m^2), a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 3. § (4) bekezdés 8. pontja szerinti felújításához.

nyújtható, feltéve, hogy a támogatást kérő személy az ingatlanban legalább 50% tulajdoni hányaddal rendelkezik és a fennmaradó tulajdoni hányaddal a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 8:1. § (1) bekezdés 1. pontja szerinti közeli hozzátartozója rendelkezik.

A letelepedési támogatás összege 500.000.- Ft, kivéve azt az esetet, ha az ingatlan vételára az 1.250.000,- Ft-ot nem haladja meg. Ebben az esetben a támogatásként nyújtott összeg az adás-vételi szerződésben rögzített vételár 40%-a. A Hep elfogadásáig 2 személy részére nyújtott az Önkormányzat letelepedési támogatást.

3.4.5. Eladósodottság

A helyi lakásviszonyok legjellemzőbb problémája a közműdíj-hátralékok felhalmozódása, illetve annak folyamatos újratermelődése. A tapasztalatok szerint az elmúlt években folyamatosan növekszik a közüzemi szolgáltatók felé hátralékkal rendelkező lakosok száma. Az utóbbi két évben ennek ellensúlyozására egyre többen veszik igénybe az előre fizetős, ún. „kártyás mérőórák" felszerelésének lehetőségét.

A Védőnői Szolgálat munkatársainak tapasztalatai alapján nagy problémát jelent a családoknál a tüzelőanyag hiánya, tapasztalataik szerint több családnál is csak minimális mennyiségű tüzelőmennyiség van.

3.4.6. Hajléktalanság

Egyre több városban okoz problémát a hajléktalan személyek megjelenése, illetve számának növekedése. Ebből a szempontból településünk igen kedvező helyzetben van, hiszen hajléktalan személy nem él városunkban.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Településünkön a hátrányos helyzetű népesség a város valamennyi pontján előfordul, de a város DK-i részén, az ún. „Gányó"-ban azonosítható legteljesebben az alacsony státuszú lakosság – az aktív korú népességen belül a legfeljebb 8 osztályos iskolai végzettséggel rendelkezők, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők és a cigány népesség - felülprezentáltsága.

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012.(XI.8) Korm. rendelet szerint **szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület**: a szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

A 200 főnél népesebb települések esetében szegregátum illetve szegregációval veszélyeztetett terület az az 50 főnél népesebb tömb, ahol a szegregációs mutató, vagyis a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri vagy meghaladja az adott településtípusra meghatározott értéket. A szegregátumoknak egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók

egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt. 200 főnél kisebb települések esetében a település egészére kell meghatározni a szegregációs mutató értékét. Településünk, mint 2000 főnél népesebb nem járásszékhely település esetén szegregált terület az a tömb, ahol a mutató 35 % vagy afeletti, szegregációval veszélyeztetett terület pedig a 30-35 %-os szegregációs mutatóval bíró tömb.
A KSH adatai alapján a „Gányó"-n kívül további három terület sorolható be a szegregátum fogalmába, így jelenleg az alábbi szegregátumok találhatóak a településen:

1. számú szegregátum: Bem tér – Szent László utca – Eötvös utca - Nagy utca – Dankó Pista utca által határolt terület,
2. számú szegregátum: Mező utca – Jánoshalmai út – névtelen utca által határolt terület,
3. számú szegregátum: Béke utca – Kandó Kálmán utca – Mátyás király utca – Damjanich utca – Vörösmarty utca – Magyar utca – Botond utca – Damjanich utca által határolt terület,
4. számú szegregátum: Széchenyi utca – Világos utca – belterületi határ – Jókai utca – Malom utca – Jókai utca – Bácsalmási út által határolt terület („Gányó").

3.5.3. számú táblázat - A telepeken, szegregátumokban élők

		összes fő	férfi	nő
a telepen/szegregátumokban élők száma és változása	2008	380	214	166
	2009	366	208	158
	2010	369	210	159
	2011	369	209	160
	2012	370	207	163

3.5.1. A szegregátum, mint lakókörnyezet jellemzői

A „Gányó" tulajdonképpen egy három utcát magában foglaló, közel 280 házat és 370 főt magába foglaló településrész a központtól kb. 3 km-re a Bácsalmás felé vezető út közelében. A szegregátumban élnek „tősgyökeres lakosok" (ők javarészt többgenerációs szegény családok, mezőgazdasági idénymunkások leszármazottai), illetve ún. „bevándorlók", akik különböző nagyvárosokból érkeztek a településre néhány éve, vagy csak pár hónapja. Ez utóbbiak munkát csak elvétve kapnak, helyzetük szinte kilátástalan.

A településrésznek csak kb. egyharmad része rendelkezik szilárd útburkolattal, a többi része földes, ezért esőzések idején nehezen megközelíthető. A településrészen található templom és élelmiszerbolt is.

A „Gányóban" élő családok zöme ugyan saját tulajdonú házban él, azonban az utóbbi időben sajnos megjelentek az olyan családok is, akik nagyarányú tartozásaik miatt elveszítették lakásukat, és bérlőként élnek tovább házaikban. Az itt lévő lakóházak állapota lényegesen rosszabb az átlaghoz képes egyrészt az ott élők rosszabb anyagi helyzete, másrészt a karbantartás hiánya miatt. Az ingatlanokra általánosan jellemző, hogy régi típusú parasztházak (alapnélküli, szigeteletlen, vert falú vagy vályogból készült házak) komfortfokozat nélkül vagy minimális komfortfokozattal (sok helyen nem található fürdőszoba és WC az épületen belül). A víz általánosan az ingatlanon belül van, azonban vannak olyan házak is, amelyekre még a vizet sem vezették be. A fűtést általánosságban fával oldják meg, és ennek csak részben oka az, hogy a gázszolgáltatás nem mindenhol elérhető a településrészen. Az áramszolgáltatás ugyan jól hozzáférhető, azonban a nagy összegű tartozások és hátralékok miatt az áramszolgáltató gyakran kikapcsolja a szolgáltatást. Ezen

a településrészen használják a legtöbben az előre felszerelt mérőórákat. A sokgyermekes családoknál jellemzően igen szűkösek a lakáskörülmények, gyakran kis alapterületű lakásban sokan élnek együtt, egészségtelen lakhatási feltételek mellett. Az ingatlanok nagy részéhez ugyan tartozik udvar és kert is, azonban azt csak kevés család műveli.

Az 1. számú szegregátum esetében a településrendezési eszközök készítésekor megtörtént helyszíni bejárás alapján megállapítható volt, hogy az alacsony népességszámú területen leginkább egy – két házban élők mutatói miatt határolta le szegregátumként a területet a KSH.

A 2. számú szegregátum esetében a legnagyobb a szegregációs mutató a lehatárolt területek közül. Az itt élők közül senki sem rendelkezik felsőfokú végzettséggel, az aktív korúak közel 75%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a háztartások 60%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs. A területen magas a roma családok aránya.

A 3. számú szegregátum esetében elmondható, hogy leginkább ezen a területen koncentrálódnak a román állampolgárságú személyek, továbbá igen magas a roma lakosság aránya. Az aktív korúak több mint 85%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, ezzel a legkedvezőtlenebb helyzetű a lehatárolt területek között.

3.5.2. A szegregátumban élők társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői

A megkérdezett szakemberek szerint az érintettek családok legjellemzőbb sajátosságai az alábbiak szerint foglalhatók össze: a szülők alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, magas a munkanélküliség körükben, fő bevételi forrásuk elsősorban szociális juttatásokból és alkalmi munkavállalásból származik, tartós anyagi problémákkal küzdenek. Egyes családoknál megfigyelhető a munkanélküli életformára és a passzív szociálpolitikai eszközökből való megélhetésre történő berendezkedés, a tartós munkanélküli életformával járó pszichés tényezők kialakulása. Más családoknál a túlzott fogyasztást, a média hatására meggondolatlanul felvett fogyasztási hiteleket, gyorskölcsönöket és az ezek következtében adósságcsapdába kerülést lehet tapasztalni.

A szegregátumban élő családok egy részére jellemző, hogy lakcímüket – gyakran az érintett településrészen belül is - gyakran váltogatják, emiatt nehezen fellelhetőek és gondozhatóak. Az itt élő családok igen betegesek, ennek ellenére gyakran még az egészségügyi alapellátást sem veszik igénybe. Egészségfelmérésük, szűrővizsgálatuk nem megoldott. A helyi szakemberek tapasztalatai alapján az itt élő felnőttek és gyermekek igen jelentős része szemmel láthatóan is alultáplált. A bevételük nagy részét nem egészséges életmódra, hanem káros szenvedélyre költik el a kézhezvételt követően rövid időn belül, sok esetben a gyógyszerek/vitaminok/tápszer kiváltása sem történik meg. Sok esetben nem fogadják el a szakemberek által javasolt életvezetési tanácsokat, esetenként felháborodva fogadják azokat. A műveletlen kertek, a rendezetlen udvarok komoly balesetveszélyt jelentenek a gyermekek számára. A szülők a szakmai tanácsok ellenére sem teszik meg azokat a változtatásokat, amelyeket saját erőből is meg tudnának valósítani (pl.: kertrendezés, balesetveszély elhárítás, takarítás, főzés, gyermekekkel való értő foglalkozás, gyermekek iskolába kísérése stb.).

3.5.3. Szegregációval veszélyeztetett területek

A KSH a Kinizsi utca – Dankó utca – Új utca – névtelen utca is jelölte az alacsony státuszú lakosok 35% feletti arányát, de nem minősítette szegregátumnak, mivel a alakosok száma nem érte el az 50 főt.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

3.6.1. Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Településünkön a települési önkormányzati feladatok tekintetében az egészségügyi alapellátás egy gyermek háziorvosi, két felnőtt háziorvosi, két fogorvosi és két védőnői körzet, valamint az orvosi ügyelet működtetése keretében megfelelően biztosított. Városunk rendelkezik továbbá egy gyógyszertárral is. Az orvosok tevékenységüket vállalkozás keretében látják el, a szolgáltatáshoz való hozzáférés minden hétköznap megoldott. Problémát jelent ugyanakkor, hogy nyugdíjba vonulás miatt Dr. Rauzs József Háziorvosi Szolgálat az önkormányzattal kötött felnőtt háziorvosi egészségügyi feladat-ellátási szerződést 2014. október 15. napjával, míg a gyermek háziorvosi feladatellátásra kötött szerződést Dr. Rauzs Józsefné dr. Fülön Katalin Sarolta Háziorvosi Szolgálat 2015. április 30. napjával felmondta. Mindezek következtében a felnőtt háziorvosi szolgáltatás egy körzetének működését, valamint a gyermek háziorvosi szolgáltatás működését jelenleg helyettesítés útján biztosítja az önkormányzat a K+M MED Eü. Bt-vel, valamint a Dr. Gazdag Andrea és Társa Bt.-vel kötött szerződések alapján. 2017. június 1. napjától az ügyeleti szolgáltatási feladatok ellátására az önkormányzat szerződést kötött 2 évre a Hungary Ambulance Kft-vel, *a 2020. évi felülvizsgálatkor az ügyeleti szolgáltatási feladatokat a REÁLMED Kft. látja el. 2019. szeptember 01. napjától a 2. számú háziorvosi körzet ellátására az önkormányzat feladat-ellátási szerződést kötött a MÉHES MED Bt.-vel. 2020. január 01. napjától a gyermekorvosi körzet helyettesítése a Healing Kft.-vel kötött szerződés alapján működik.*

A fogorvosi ellátás a TB által támogatott fogászati alapellátás keretén belül valósul meg mindkét körzetben.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2014	3	2	1
2015	3	2	1
2016	3	2	1
2017	3	2	1
2018	3	2	1
2019	3	2	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 2017. évi adatok szerint a háziorvosokhoz praxisonként átlag 2235 fő, a házi gyermekorvoshoz 657 fő tartozik. Az átlagos betegforgalom nagysága havi bontásban a háziorvosoknál 1475 fő/hó/praxis, a házi gyermekorvosnál 292 fő/hó.

A háziorvosok tájékoztatása szerint városunk lakossága körében az ún. belgyógyászati megbetegedések (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, cukorbetegség) és a mozgásszervi megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban. A gyermekek esetében továbbra is a légzőszervei megbetegedések, valamint az emésztőrendszeri megbetegedések a legjellemzőbbek. A szakmai tapasztalatok szerint a mélyszegénységben élő családok gyermekeinek és a roma gyermekek különleges egészségügyi problémáit az alábbiak jellemzik:

- magas számú 18 év alatti terhesség, és ebből adódóan veszélyeztetett újszülöttek,
- csecsemők alultápláltsága,
- gyakori asztmás megbetegedések,
- élvezeti szerek gyermekkorban elkezdett használata (dohányzás, energiaital- és alkoholfogyasztás, kábítószerfogyasztás),
- magas számban előforduló tetvesség és rühesség – hetekig, hónapokig elhúzódó kezeletlenség,
- gyakori hasmenéses, hányásos panaszok.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2014	1	4620	687	0
2015	1	4552	669	0
2016	1	4524	654	0
2017	1	4505	642	0
2018	1	4 471	657	0
2019	0	4 435	647	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A terhesgondozás településünkön Mozgó Szakorvosi Szolgálattal biztosított. A várandósok száma 2017. évhez képest kicsit csökkent, de az előző évek átlagát így is meghaladja, jelenleg a Védőnői Szolgálat 25 várandóst gondoz. Nyilvántartásunkban a kiskorú várandósok száma 3 fő, a kiskorú anyák száma 2 fő. A születések száma 2018. évben is magasabb lesz az előző évek átlagánál.
Továbbra is nő a nehezen gondozható, problémás, elhanyagoló családok száma, egyre több helyen gondot jelent az élvezeti szerek (alkohol, drog, cigaretta, energia ital) használata mind a kettő szülő vonatkozásában. A felmerülő problémák miatt a családból való kiemelések száma évről-évre emelkedik.
A védőnői munkát továbbra is nehezítik a településen élő román állampolgárok és gyermekeik. Az elmúlt hét hónapban 3 kiskorú, településünkön élő román leány szült Magyarországon. Emellett pici csecsemővel is érkeznek településünkre, az itt tartózkodásukra véletlenszerűen derül fény. A hazai ellátási rendszerbe nehezen illeszthető be az ellátásuk. 2017. augusztusában 4 esetben diagnosztizáltak kanyaró megbetegedést az itt tartózkodó 3 fő gyermek és 1 fő felnőtt román állampolgárnál. Településünkön tartózkodásuk kiszámíthatatlan, nem köthető idénymunkához, vagy egyébhez, jelzés nélkül érkeznek és tűnnek is el. Sajnos az idegen állampolgárok gyermekeinél, amennyiben Magyarországon születnek, hosszabb idő alatt történik meg az anyakönyvezés ismeretlen állampolgárként, de TB ellátottságuk továbbra sem lesz. A román állampolgárságú gyermekek védőoltásai többnyire hiányosak, illetve védőoltási kimutatással nem rendelkeznek.
Az elmúlt évekhez képest jelentősen nő a román állampolgárból magyar állampolgárságot megszerzők száma is. A román oltási rend eltér a hazai oltási rendtől, védőoltásaik egyeztetése és felzárkóztatása érdekében a gyermekorvos a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálytól állásfoglalást kér, mely alapján szinte minden esetben szükségesek a felzárkóztató védőoltások. A magyar állampolgárrá vált óvodás- és iskoláskorú gyermekek hiányos oltottságuk miatt közösségbe való felvételükkel a nevelési oktatási intézménybe járók számára veszélyt jelenthetnek. A védőnői szolgálatnál megjelenő személyek írni, olvasni nem tudnak, a magyar nyelvet is nehezen értik/beszélik nehezítve ezzel a kommunikációt, tapasztalataink szerint térben és időben nem orientáltak. A problémás gondozottaknál gyakoriak a költözködések, nehezen

utolérhetőek a családok, az alacsony ingatlan árak, illetve albérletek miatt Mélykútra szívesen költöznek a kevés jövedelemmel rendelkező többnyire gondatlan, felelőtlen családok, akik a saját lakókörnyezetüket sem tartják rendben.
Szintén folyamatos problémát okoz a fejtetvesség, amellyel kapcsolatban elmondható, hogy ugyan kevés számú góccsalád van a településen, de ők gyakorlatilag folyamatosan és visszatérően fenntartják a fejtetvességet.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2014	2	112
2015	2	119
2016	2	114
2017	2	122
2018	2	
2018	2	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A járóbetegek ellátása a Jánoshalmi Kistérségi Egészségügyi Központban történik. A központ az Új Magyarország fejlesztési Terv Társadalmi Infrastruktúra Fejlesztési Operatív Program 2.1.2 „Kistérségi járóbeteg - szakellátó központok kialakítása és fejlesztése" pályázati program keretein belül jött létre, több mint 850 millió forint támogatással. A központban elérhető szakellátások: belgyógyászat; sebészet – traumatológia; szülészet – nőgyógyászat; fül – orr – gégészet; szemészet; bőrgyógyászat. A központ létrejötte nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a térségben élők számára elérhetővé váljanak az egészségük megőrzéséhez, valamint a betegségek gyors és szakszerű kezeléséhez kapcsolódó szolgáltatások, ezzel is növelve az egészséges élethez való hozzáférés esélyeit.

A területi fekvőbeteg ellátásért a Bajai Szent Rókus Kórház a felelős.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2013	180
2014	156
2015	162
2016	135
2017	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	38
2009	34
2010	28
2011	28

2012	31
2013	33
2014	33
2015	41
2016	45
2017	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. Prevenciós és szűrőprogramokhoz való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. Az elsődleges prevenciós tevékenységet leghatékonyabban a védőnői szolgálat és a házi gyermekorvosi ellátás biztosítja. Az általános iskola páros évfolyamainál jogszabály alapján teljes körű szűrővizsgálat történik, mely során észlelt elváltozások esetén szakorvoshoz irányításra kerül sor. Az iskola-egészségügyi feladatok keretében a fogorvosok fogászati szűrést végeznek az általános iskolával történt megállapodás alapján. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.
Megállapítást nyert, hogy az iskolai szűrővizsgálatok az előírtaknak megfelelően megtörténtek, illetve történnek meg; a szakrendelésre küldött gyermekek vonatkozásában azonban sokéves tapasztalat, hogy az orvosi beutaló ellenére csak a gyermekek kevés százalékát viszi el a szülő, amely sok esetben felveti a szülői felelősség kérdését.

2015. évtől kezdődően a védőnői népegészségügyi célú méhnyakszűrés végzésére is lehetőség nyílik helyben, mely a 25-65 év közötti női lakosságot célozza meg. A védőnői népegészségügyi célú méhnyakszűrés továbbra is zajlik Mélykúton, amelyre igényt tartanak a nők.

Tapasztalataink szerint a mélyszegénységben élők és a romák nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást – főleg az egészségügyi szakellátásokat - sokkal ritkábban veszik igénybe. Ennek egyik oka a pénzhiány, míg másik oka az egészségtudatos gondolkodás hiánya.

3.6.3. A fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A logopédiai, a gyógypedagógiai és a gyógytestnevelési ellátáshoz való hozzáférés – óvodai és iskolai keretek között – a településen biztosított. A nevelési tanácsadás Kiskunhalason vehető igénybe. A védőnői szolgálat tapasztalata szerint évről évre nő a nevelési tanácsadóba irányított, illetve a fejlesztést igénylő gyermekek száma.

A logopédiai ellátás szakemberhiány miatt csak részben megoldott. A 2016/2017. tanévtől kezdődően nevelési tanácsadói vizsgálatokat a Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Jánoshalmi Tagintézményénél is végeznek. A Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Jánoshalmi Tagintézménye a Nemzeti Köznevelési Törvény 18. § (2) bekezdése alapján az alábbiak szerint nevesíti a pedagógiai szakszolgálati feladatokat, melyek a szülők és a pedagógus nevelőmunkáját, valamint a nevelési-oktatási intézmény feladatainak ellátását hivatottak segíteni:

- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás,
- fejlesztő nevelés,
- szakértői bizottsági tevékenység
- nevelési tanácsadás
- logopédiai ellátás

- továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás
- konduktív pedagógiai ellátás
- gyógytestnevelés
- iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás koordinációja
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozásának koordinációja.

3.6.4. A közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat 2017. március 1. napjától a GAMESZ útján biztosítja a közétkeztetést a köznevelési intézményeiben, valamint a szociális intézményében. A közétkeztetés területén egyre nagyobb figyelmet kap az egészséges táplálkozás szempontjainak minél szélesebb körben történő megjelenítése. Ezt segíti elő, hogy a 2012. évtől a Start munkaprogram fenntartásából adódóan a helyben termelt élelmiszerek döntő többsége a Gondozási Központ konyhájára kerül, és így szinte egész évben lehetőség van friss zöldségek és gyümölcsök biztosítására. A védőnők közétkeztetés keretében megfogalmazódott javaslata, hogy átmeneti időre, váratlan élethelyzet esetén a várandós, illetve szoptató anya számára nyíljon lehetőség ingyenes étkeztetés biztosítására, mivel a közelmúltban akadt rá példa, hogy táplálkozásában, minőségben és mennyiségben is hiányt szenvedett a várandós és a szoptató anya.

3.6.5. Sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportprogramokhoz való hozzáférést az önkormányzat egyrészt a Mélykúti Önkormányzati Közszolgáltatási, Művészeti és Kulturális Nonprofit Kft. keretén belül működő Sportcsarnok fenntartásával, másrészt a sportegyesületek támogatásával (Budai Géza Diáksport Egyesület, Mélykúti Lovasegyesület, Mélykúti Sportegyesület, Mélykúti Szabadidősport Egyesület, Rockenbauer Pál Természetjáró Egyesület) útján biztosítja. Ezen túlmenően nyáron a lakosság rendelkezésére áll egy strandfürdő is. A település strandfürdője vízforgós rendszerű 18x25 m-es medencével, rendezett zöldterületű parkkal, strand- és teremröplabda, lábtengó, kosárlabda és strandfoci pályákkal és kertvendéglővel ellátott. A sporttal kapcsolatban mindenképpen szükséges megjegyezni, hogy sajnos az óvoda egyetlen sportszobával sem rendelkezik, habár annak kialakítása a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján kötelező lenne, továbbá, hogy a mindennapos testnevelés bevezetésével az általános iskolában is fokozott odafigyelést követel a tornaórák megtartása. A tornaszoba hiányának áthidalására az óvoda írásbeli megállapodást kötött az általános iskolával az iskolai tornaterem használatára vonatkozóan.

3.6.6. A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat az önkormányzat fenntartásában működő Gondozási Központ biztosítja, amelynek keretében az alábbi szolgáltatások érhetők el a település lakosai számára:

1. Szociális alapszolgáltatások:
   - étkeztetés,
   - nappali ellátás (Idősek Klubja),
   - házi segítségnyújtás,
   - tanyagondnoki szolgáltatás.

2. Szakosított ellátás:
   - Idősek Otthona

3. 2013. január 1. napjától a Gondozási Központ intézményrendszerén belül működik a család- és gyerekjóléti szolgálat.

A szociális ellátások és a szolgáltatások szinte teljes mértékben lefedik a helyi szociális szükségleteket, kivéve a gyermekjóléti alapellátás bölcsőde és családi napközi biztosítására vonatkozó részét.

3.6.7. Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárás nem indult.

3.6.8. Pozitív diszkrimináció a szociális és egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Az önkormányzat orvosi ügyeleti ellátást működtet, amelynek eredményeképpen a lakosság helyben tudja igénybe venni a szolgáltatást, és nem kell vidékre utaznia sem hétközben sem hétvégén az orvosi ellátás igénybevételéhez.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A település lakossága életminőségének javítását úgy lehet a lehető legteljesebben biztosítani, ha tevékenységeink során a gazdaság, a társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük. Ezért törekednünk kell a közösségi élet minél sokrétűbbé tételére, a közösségi életbe be kell vonni az önkormányzati intézményeket, a munkahelyeket, a lakóközösségeket, az egyházat és a civil szervezeteket.

3.7.1. A közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet intézményi színterét a könyvtár, illetve a Mélykúti Önkormányzati Közszolgáltatási, Művészeti és Kulturális Nonprofit Kft adja. Az intézmény három kulturális szervezeti egységből áll: Művelődési Ház, Sportcsarnok és Alkotóház. Ezek mindegyike külön épületben található, így több mint 1800 négyzetméteren van lehetőség a tartalmas kikapcsolódásra. Az intézmény programjait – a tárgyévi költségvetésének függvényében - a lakossági igények és a civil szervezet kezdeményezéseit figyelembe véve alakítja ki. A közösségi élet további fontos színtere a katolikus egyház fenntartásában működő Csorba-ház.

Településünkön az alábbi állandó programokkal színesítjük a lakosság életét:

- Lovasnapok
- Parasztolimpia (május)
- Gyermeknap – Juniális (június)
- Csorbaházi esték 3 héten át (július)
- Mélykúti Napok (augusztus)
- Szüreti felvonulás (szeptember)

- Adventi Vasárnapok és Mindenki Karácsonya (december)

Speciálisan a roma lakosság részére kerül megrendezésre évente két esemény, a Nemzetiségi Roma Önkormányzat által szervezett ún. „Cigánymajális", valamint a „Mikulás-nap". A „Cigánymajális" egy igazi roma közösségi ünnep. A rendezvényen a város, valamint a környékbeli települések roma kulturális csoportjai adnak műsort, illetve roma sport csapatok mérkőznek egymással, valamint roma gasztronómiai verseny is fokozza a hangulatot. A „Mikulás-nap"-on nem csak a roma gyermekeket, hanem a szülőket is vendégül látja a nemzetiségi önkormányzat. Általában ekkor kerül sor a roma lakossági fórum megrendezésére is, majd ezt követően kerül sor a roma „ki-mit-tud?" –ra, majd a mikuláscsomagok kiosztására.

A település Önkormányzati Tájékoztató néven havonta megjelenő lappal rendelkezik. A kiadvány beszámol a település közösségi életéről, tudósít a kiemelt történésekről, tájékoztatót ad a települést érintő eseményekről, programokról. Az újság megjelentetésének költségeit az önkormányzat fedezi, és az újság minden, a településen található lakott házhoz, továbbá a vállalkozások és az intézmények felé is eljut.

A Fenyő Miksa Könyvtárban Helytörténeti Gyűjtemény gyűjti a helyi történeti anyagokat, és időszakos kiállításokon bemutatja.

Városunkban 24 bírósági nyilvántartásba vett civil szervezet, illetve több nyilvántartásba nem vett civil csoportosulás tevékenykedik. A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel a város fejlődéséhez nagymértékben hozzájárulnak. A civil szervezetek tevékenységét bővebben a 8.1. és a 8.4. pont tartalmazza.

3.7.2. A közösségi együttélés jellemzői

Településünkön – a viszonylag nagy számú roma lakosság ellenére - nem jellemzőek az etnikai konfliktusok. Összetűzések inkább a romák csoportján belül akadnak (bár ezek is egyre ritkábbak), amelyek jellemzően a roma „tősgyökeres lakosok" és a „bevándorolt" roma lakosság tagjai között jönnek létre. Ez utóbbi csoport a nemzetiségi önkormányzat számára is több problémát okoz, mivel jellemzően nem törekszenek sem a település, sem a roma hagyományok életébe történő beilleszkedésre. Az utóbbi időben ugyanakkor egyre többen panaszolják a főként a romáknál jellemző (de másoknál is előforduló) zavaró életvitelt, hangos zenehallgatást, közterületen nem megfelelő viselkedést, közlekedést akadályozó csoportos vonulást a kerékpárúton stb.

Napjainkban egyre súlyosabb problémát jelentenek az alkalmi munkavállalás céljából érkező, azonban azt követően is településünkön maradó román állampolgárok. Sajnos nem csak a munkavállalók érkeznek ilyenkor, hanem az egész család. A jogszabály által megengedett három hónapos országon belül való tartózkodásukat rendszeresen túllépik, sok esetben a környezetük tart tőlük. Biztosítással csak az alkalmi munkát vállaló rendelkezik, a családja nem. A felügyelet nélkül otthon maradó gyermekek sem oktatási, sem nevelési intézménybe nem járnak, írástudatlanok, elhanyagoltak, nem megfelelő tisztálkodásúak. Sajnos a környező országok átoltottságának hiányossága miatt akár fertőzőforrást is jelenthetnek.

Habár a látencia miatt nehéz pontos helyzetképet adni a kábítószerrel kapcsolatos ügyekről a települést illetően, de sajnos meg kell említeni, hogy már településünkre is begyűrűzött a nem megengedett tudatmódosító szerek használata. Általánosságban az mondható el, hogy egyelőre inkább a roma lakosság körében jelent ez problémát. Leginkább „dizájner drogok" fogyasztása a jellemző. Sajátossága, hogy az ilyen szerek összetételét folyamatosan változtatják, hogy ne legyen

fenn az aktuális tiltó listán és így semmiféle büntetőjogi szankció ne legyen alkalmazható. A fogyasztáson túl nagyfokú veszélyt jelent a használójára nézve, hogy nem ismert az ilyen szerek élettani hatása. A rendőrség közreműködésével többnyire sikerül felszámolni a terjesztőket, azonban helyüket rögtön átveszik mások, amely helyzet így újabb kihívás elé állítja a bűnüldöző szerveket.

2017. január 01. napjától településünkön közterület-felügyelet működik 1 fő közterület-felügyelő közreműködésével. A közterület felügyelő feladatai:

- a közterületek jogszerű használatának, a közterületen folytatott engedélyhez, illetve útkezelői hozzájáruláshoz kötött tevékenységek szabályszerűségének ellenőrzése,
- a közterület rendjére és tisztaságára vonatkozó jogszabály által tiltott tevékenység megelőzése, megakadályozása, megszakítása, megszüntetése, illetve szankcionálása,
- közreműködik a közterület, az épített és a természeti környezet, a közrend, a közbiztonság és az önkormányzati vagyon védelmében,
- közreműködik a köztisztaságra vonatkozó jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésében, valamint az állat-egészségügyi és ebrendészeti feladatok ellátásában.

3.7.3. A helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind a magánemberekben, mind a településen működő gazdasági szervezetekben jelen van, amely jellemzően felajánlások formájában nyilvánul meg. A Mélykúti Egyházközségekért Alapítvány keretén belül működő Karitasz csoport központi szerepet tölt be a különböző élelmiszer segélyek és adományok gyűjtése és szétosztása területén.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi önkormányzat együttműködési megállapodás keretében biztosítja a Mélykúti Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit. Az együttműködési megállapodás részletesen tartalmazza azokat a feladatokat és együttműködési lehetőségeket, amelyek eredményesen segítik a jogszabályokból adódó kötelezettségek teljesítését és a közösen megfogalmazott célok megvalósítását.

Az együttműködés főbb területei:

- A helyi önkormányzat a nemzetiségi önkormányzat számára havonta igény szerint, de legalább 16 órában az önkormányzati feladat ellátásához, működéséhez szükséges tárgyi, technikai eszközökkel felszerelt helyiség ingyenes használatát biztosítja. Biztosítja továbbá – kapcsolt munkakörben - az adminisztrációs tevékenységek ellátásához szükséges munkatársakat.
- A helyi önkormányzat – lehetőségei és költségvetési helyzetének figyelembevétele mellett – a nemzetiségi önkormányzattal történt előzetes egyeztetést követően, az adott évi költségvetési rendeletében egyes feladatellátáshoz pénzügyi támogatást biztosít.
- A helyi önkormányzat a pályázati referensen keresztül segíti a nemzetiségi önkormányzat pályázati lehetőségeinek a feltárását és azok elkészítését.

- A helyi önkormányzat a nemzetiségi önkormányzat testületi munkán kívüli – elsősorban közösségi és kulturális - feladatellátásához – térítésmentesen külön helyiséget biztosít a Széchenyi u. 110. szám alatti ingatlanban (Cigány Közösségi Ház).

A helyi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat kiemelt céljának tekinti, hogy a roma gyerekek számára olyan szabadidős tevékenységek biztosítson, amelyeken keresztül erősödik a szocializációs fejlődésük, készség- és képességfejlesztésük, valamint tanulmányi eredményük. Cél továbbá, hogy a településen rendezett kulturális programok kínálatában megjelenjenek a roma kisebbségi kultúrát, mint értéket bemutató elemek. Az NRÖ tagjai kapcsolatot tartanak fenn a cigányság és minden, az életükre hatást gyakorló szervezet között: óvoda, iskola, gyermekjóléti szolgálat, önkormányzat stb. Szükség esetén segítik a kommunikációt és a roma emberek érdekképviseletét. Fontos feladatuknak érzik a cigányság hagyományának, kultúrájának ápolását.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Magas a tartós munkanélküliek aránya.	A tartós munkanélküliek magas arányának visszaszorítása a munkahelyteremtés elősegítésén keresztül.
A hátrányos helyzet sok esetben több generáción keresztül öröklődik.	Felzárkóztatási és fejlesztési programok felkutatása és működtetése.
A mélyszegénységben élők és a romák nagy része az egészségügyi ellátást nem veszi igénybe.	Az egészségtudatos gondolkodás ösztönzésének elősegítése, annak tudatosítása, hogy az egészségügyi vizsgálatokon való mind nagyobb számú részvétel a várható élettartam megnövekedését eredményezheti.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekek helyzetének vizsgálatakor mindenekelőtt szükséges megvizsgálni a település általános demográfiai mutatóit. Mélykút város lakosságszáma – a térségben megfigyelhető folyamatnak megfelelően - fokozatosan csökkenő tendenciát mutat:

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2014	1084	615	176,3%
2015	1084	580	186,9%
2016	1057	639	165,4%
2017	1053	659	159,8%
2018	1065	643	16562,99%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A település állandó lakosságának száma továbbra is csökken. 2017-os adatok szerint az állandó lakosok száma 5.128 fő, ami a 2007-es adatokhoz viszonyítva 534 fővel kevesebb, azaz 10 év alatt 10%-os volt a népességfogyás.

A lakosság korcsoportonkénti megoszlását az alábbi diagram ábrázolja:

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
0-2 évesek					
0-14 éves	321	338	659	49%	51%
15-17 éves	87	78	165	53%	47%
18-59 éves	1378	1478	2856	48%	52%
60-64 éves	208	187	395	53%	47%
65 év feletti	679	374	1053	64%	36%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A népességstatisztikai adatok alapján elmondható, hogy nemcsak városunk lakossága, hanem ezen belül a 0-18 éves gyermekek száma is folyamatosan csökken, a 2011. évi népszámlálási adatokhoz viszonyítva 23 %-kal kevesebb gyermek él városunkban. A 0-18 év közötti korosztály fogyása egyrészt a csökkenő születésszámnak, másrészt az elvándorlókon belül a fiatal felnőttek nagyobb arányának a következménye. Figyelemre méltó adat, hogy városunkban a 2017. évben az élve születések száma az elmúlt évekhez viszonyítva kiemelkedő volt: 57 fő. 2018. évben (júniusig) 12 fő született Mélykúton.

A 0-18 éves korosztály jelenleg a város lakónépességének 16 %-át teszi ki.

A 0-18 éves korosztály nemek és kor szerinti megoszlása a 2. táblázatból kiolvasható:
A gyermekek nemek közötti arányában nem fedezhető fel jelentős különbség, a férfi – női arány évek óta átlagosan 53- 51%, illetve 47 – 49 % közé tevődik.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2014	36	99	-63
2015	36	76	-40
2016	31	85	-54
2017	57	96	-39
2018	49	77	-28

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A gyermekek helyzetének vizsgálatakor mindenképpen szükséges kitérni azokra a gyermekes családokra, amelyek esetében magasak a különböző veszélyeztetettségi kockázatok. Ennélfogva külön figyelmet érdemelnek a foglalkoztatott nélküli gyermekes háztartások, a három vagy több gyermeket nevelő háztartások, továbbá az egyszülős háztartások. A 2011. évi népszámlálási adatok alapján ezen háztartások aránya az alábbiak szerint alakult a városban:

- a foglalkoztatott nélküli gyermekes háztartások aránya 37,7 %,
- a három vagy több gyermeket nevelő háztartások aránya 6,9 %,
- az egyszülős háztartások aránya 24,7 %.

A demográfiai mutatókon belül érdemes megjegyezni, hogy az - országos tendenciához hasonlóan - városunkban is jelentős változások mentek végbe a családszerkezetekben az utóbbi években. Jelentősen növekedett az egyszülős családok aránya – a válások gyakoriságának és a házasságon kívül vállalt gyermekek számának növekedése miatt. A párkapcsolatra épülő családok között egyre népszerűbb az élettársi kapcsolat, számuk és arányuk is emelkedett az elmúlt időszakban. Az országos tendenciához hasonlóan városunkban is egyre több „patchwork-család" jön létre. Az érintett szakemberek elmondása szerint ma már az a tanuló van ritka helyzetben a csoport- vagy osztályközösségben, aki az eredeti családjában él.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	2	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	144	
Óvodai csoportok száma	6	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	1-2 sz. óvoda 6,30-17,30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	06.15-08.20 (1.v.2. óvoda felváltva)	
Személyi feltételek	**Fő**	**Hiányzó létszám**
Óvodapedagógusok száma	11	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	10	0
Gyógypedagógusok létszáma	óradó 1 fő	
Dajka/gondozónő	7	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2013	164	7	175	3	139	0
2014	170	7	175	3	134	0
2015	164	7	175	3	126	0
2016	126	6	144	2	128	0
2017	120	6	144	2	120	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Az óvodai ellátás igénybevétele

2016-2017. év	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
székhely						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	**4**	16	18	20	2	**60**
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	1	2	1	0	**4**
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	**0**
tagóvoda						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	5	19	16	20	0	**60**
a beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	2	2	6	0	**10**
a beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	1	0	0	**1**

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2013/2014	178	175	353	116	32,9%
2014/2015	163	170	333	90	27,0%
2015/2016	155	160	315	81	25,7%
2016/2017	138	157	295	70	23,7%
2017/2018	132	151	283	73	25,80%
2018/2019	130	136	266	79	29,70%
2019/2020	124	141	265	82	30,94%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2013/2014	9	9	18	0	0	0	1
2014/2015	8	10	18	0	0	0	1
2015/2016	8	9	17	0	0	0	1
2016/2017	8	9	17	0	0	0	1

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A 2020. évi felülvizsgálat során a 4.4.8. számú táblázat megváltozott.

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2014/2015	0	18	1
2015/2016	0	17	1
2016/2017	0	17	1
2017/2018	0	16	1
2018/2019	0	15	1
2019/2020	0	15	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.11. számú táblázat - Iskola személyi feltételek

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	11	
Szaktanítást végző tanítók száma		
Szaktanítást végző tanárok száma	19	
Gyógypedagógusok létszáma	1	
Gyermekvédelmi felelős	0	
Iskolaorvos	1	
Iskolapszichológus	0	

Kisegítő személyzet	9	

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

4.1.1. A veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek

Mélykúton – a helyi ellátórendszer megelőző tevékenysége ellenére - a veszélyeztetett gyermekek száma folyamatosan és nagy mértékben emelkedik. A szülők, családok problémái, körülményei jelentős kihatással vannak a gyermekek életére is. A településünkön élő veszélyeztetett gyermekek számának alakulását az alábbi diagram mutatja:

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2013	10	0	186
2014	23	0	177
2015	36	0	168
2016	33	18	193
2017	24	9	203
2018	29		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tavaly 107 családot gondozott a szolgálat. Ez 331 igénybe vevőt jelentett, amelyből veszélyeztetett kiskorúak száma **203** fő 18. év alatti. 0-2: 32 fő, 3-5: 30 fő, 6-13: 73 fő, 14-17: 68 fő. 37 család (52 gyermek került be újonnan a rendszerbe 2017-ben. Tavaly **24** gyermek tekintetében történt védelembe vétel.

A veszélyeztetettségi okok leginkább az alábbiak: a szülői elhanyagolás, a deviáns megnyilvánulások, iskolai mulasztások (a középiskolások körében), halmozott rendőrségi ügyek és kamaszkorra jellemző szélsőséges viselkedés.
A védelembe vétel legfőbb okai a következők: anyagi elhanyagolás, testi higiénia hiánya, környezet rendezetlensége, magatartási problémák, illetve iskolai mulasztások, az együttműködés hiánya, az alapellátás sikertelensége és feltételezhető, hogy a kiskorú veszélyeztetettsége fokozott segítséggel megszüntethető, illetve biztosítható a családban történő neveltetése
A veszélyeztetett gyermekek számának nagymértékű emelkedése és a védelembe vett gyermekek számának csökkenés közötti látszólagos ellentmondás oka, hogy minden gyermek veszélyeztetettnek minősül, akiről a jelzőrendszer tagjai jelzést küldenek. Védelembe vételre ugyanakkor csak akkor kerül sor, ha az alapellátás során megfogalmazott feladatokat a szülő nem teljesíti (ennek lehet az az oka, hogy az együttműködés minősége nem megfelelő, szülő hárít stb.). A jelzőrendszer működésének megfelelő minősége miatt növekszik a veszélyeztetett gyermekek száma, de nem minden esetben indul hatósági eljárás a gyermek védelembe vétele iránt.

4.4.5. számú táblázat - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

	Az óvodába beíratott hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma
Székhely				
Csoport 1	1	0	1	0
Csoport 2	2	0	2	0
Csoport 3	1	0	1	0
Összesen	**4**	**0**	**4**	**0**
Tagóvoda				
Csoport 1	2	0	2	0
Csoport 2	2	0	2	1
Csoport 3	6	0	6	0
Összesen	**10**	**0**	**10**	**1**

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.1.2. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A gyermekes családok anyagi helyzetének egyik fő mutatószáma a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek száma. Bár e gyerekek számának összevetése a 18 év alattiak számával némileg torzít, mivel e támogatásban a fiatalok 24 éves korukig részesülhetnek. A támogatásban részesülő gyermekek száma évek óta meghaladja a 300 főt, amely adatot ha összevetjük a település gyermeklétszámával, megállapíthatjuk, hogy a gyermekek több mint fele él olyan családban, ahol az egy főre eső havi jövedelem nem haladta meg a nyugdíjminimum 135 %-át, egyedülálló szülő, tartós beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek, valamint nagykorúvá vált gyermek esetében a nyugdíjminimum 145 %-át, és a család vagyonnal sem rendelkezik.

Pénzbeli ellátásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjául kirendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. Az önkormányzat jegyzője ezen túlmenően annak a gyámul kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő gyermekvédelmi jogosultsága a tárgyév augusztus 1. napján, illetve tárgyév november 1. napján fennállt, az augusztus, illetve a november hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett pótlékot folyósít.

4.1.2. számú táblázat -
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2014	440	14	5
2015	373	34	3
2016	327	10	2

2017	286	11	2
2018	286	2018	286
2019	247	2019	247

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A 2017. évben 286 gyermek részére állapítottunk meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt. Az elutasító határozatok száma a 2017. évben 18 db volt. A kérelmek jelentős része az egy főre eső jövedelem túllépése miatt került elutasításra, de volt vagyon miatti elutasítás, illetve nagykorú gyermek esetében a nagykorúságot megelőző rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság hiánya miatt is fordult elő elutasítás. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek számának csökkenése nem elsősorban a körülmények jelentős javulására vezethető vissza, inkább azoknak a más pontokban már ismertetett jogszabály-módosításnak, amelynek eredményeképpen egyre szélesebb kör részesül ingyenes étkezésben, illetve ingyenes tankönyvellátásban.

A családokra, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok között kell megemlíteni, hogy jövedelmi körülményeiket tekintve a kérelmezők között nagy számban találhatóak GYED-ből, GYES-ből, GYET-ből, nyugdíjszerű ellátásból, munkanélküli ellátásokból élő, valamint jövedelemmel nem rendelkezők. Az is megállapítható, hogy a nem minimálbéren lévő családok a jövedelmi feltételeknek való meg nem felelés miatt általában elutasításra kerülnek.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma életkor szerinti megoszlása az alábbiak szerint alakult 2017. december 31. napján:

	0-2 év	**3-5 év**	**7-14 év**	**15-18 év**	**18 év felett**	**Összesen**
Gyermekek száma (fő)	33	45	139	74	22	313

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített családok gyermekszám szerinti megoszlása az alábbiak szerint alakult 2017. december 31. napján:

	1 gyermekes család	**2 gyermekes család**	**3 gyermekes család**	**4 v. 5 gyermekes család**	**6 vagy több gyermekes család**
Családok száma	66	42	32	9	1
Egyedülálló szülő	29	17	14	1	0

A hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek helyzetével kapcsolatban mindenképpen ki kell emelni, hogy azok száma szintén jelentős arányt képvisel.

A szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

4.1.3. A gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Önkormányzatunk törekszik arra, hogy a hátrányos helyzetben lévő gyermekek is minél szélesebb körben férhessenek hozzá a számukra szükséges gyógyszerekhez. Ezért évek óta – változó formában ugyan, de - azonnali gyógyszertámogatást állapít(ott) meg azon gyermekek szülője (vagy a gyermek ellátásáról gondoskodó más személy) részére, aki a gyermek számára kiírt gyógyszert a család kedvezőtlen szociális helyzete miatt csak nehezen tudja biztosítani. A HEP elfogadásakor hatályos szabályozás szerint az önkormányzat azon gyermek szülőjének vagy a gyermeket gondozó más személynek kérelemre évente gyermekenként két alkalommal gyógyszertámogatás formájában települési támogatást nyújt 5000 Ft összegben, ha a kérelmező családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg, feltéve, hogy kérelmező azon gyermeke, aki vonatkozásában a gyógyszertámogatást kéri, a kérelem benyújtásának időpontjában az Szt. szerinti közgyógyellátásra nem jogosult. A gyermekek gyógyszertámogatásának további feltétele, hogy a szülő – beteg gyermeke számára - váltsa ki a felírt gyógyszereket.
2017. évben 15 szülő 16 gyermek vonatkozásában 16 alkalommal részesült a **gyermekek gyógyszertámogatásában.** Megállapítható, hogy a szülők – ahhoz képest, hogy évente 2 alkalommal is kérhetnék a gyógyszertámogatást – viszonylag ritka esetszámban igénylik a gyógyszertámogatást. A gyermekorvos jelentései alapján megállapítható, hogy évente 250-300 gyermek veszi igénybe a házi gyermekorvosi szolgáltatást. A csekély számú érdeklődés oka valószínűleg az, hogy a mélyszegénységben élő szülők igen sok esetben nem váltják ki gyermekeik részére a felírt gyógyszereket.

A **Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer** célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása. A program keretében olyan szociálisan hátrányos helyzetű felsőoktatásban résztvevő hallgatóknak folyósítható az ösztöndíj, akik a települési önkormányzat illetékességi területén lakóhellyel rendelkeznek, felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali tagozatos) képzésben vesznek részt. A többszintű támogatási rendszer pénzügyi fedezetéül három forrás szolgál: a települési önkormányzati, a megyei önkormányzati, valamint – az Emberi Erőforrások Minisztériuma finanszírozásával – a felsőoktatási intézményi költségvetésben megjelenő elkülönített forrás. Az ösztöndíjrendszerben Mélykút Város Önkormányzata évek óta részt vesz. A 2017. évben 20 fő, *2018. évben 12 fő, 2019. évben 11 fő* részére állapított meg támogatást a hatáskör gyakorlója.

Az önkormányzat a 2017/2018. tanévtől kezdődően **beiskolázási támogatásban** részesíti azt a tárgyév szeptember 1. napján tanulói jogviszonnyal rendelkező

a) általános iskolában, valamint középfokú iskolában nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató tizennyolc évesnél fiatalabb gyermek szülőjét, vagy

b) azt a tizennyolc évesnél idősebb, de húszévesnél fiatalabb középfokú iskolában nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató és tárgyév augusztus 1. napján családi pótlékra jogosult gyermeket,

aki a Gyvt.-ben szabályozott rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át.

A beiskolázási támogatást az önkormányzat évente egy alkalommal a tárgyév október 30. napjáig szociális célú Erzsébet-utalvány (alap gyermekvédelmi Erzsébet utalvány) formájában nyújtja. A beiskolázási támogatás összege 6.000,- Ft / gyermek.

4.1.4. A kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A gyermekek egészséges fejlődésének egyik alapvető feltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz, a mélyszegénységben élő gyermekek nagy többsége szemmel láthatóan alultáplált. Minderre tekintettel igen nagy jelentőséggel bír az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés.

2015. szeptember 1. napjától a 100%-os normatív kedvezmény neve ingyenes étkezés, az 50%-os normatív kedvezmény kedvezményes étkezés. A fenti időponttól az olyan bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után is ingyenes az étkezés, aki

- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át, vagyis a 89.408 Ft-ot, vagy
- nevelésbe vették.

Az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetést a szülők jövedelmi önbevallása alapján ítélik meg. Nyilatkozatot csak a háromnál kevesebb gyermekkel rendelkezőknek, vagy a tartósan, illetve fogyatékos gyermeket nem nevelőknek kell tenniük.

Az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, amennyiben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, ingyenes az étkezés, illetve akkor is jár a normatív kedvezmény, ha a tanulót nevelésbe vették, vagy az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben helyeztek el.

Kedvezményes étkezést kell, vagyis az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani:

- az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, feltéve, hogy rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény miatt a tanuló nem részesül ingyenes étkezésben;
- az 1–8. évfolyam szerinti, vagy azon felüli életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után, feltéve, hogy a megadott feltételek szerint a gyermek nem részesül ingyenes étkezésben.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	69	205	15	265	11	120
2014	69	200	20	274	14	80
2015	112	163	17	138	11	40

2016	104	128	14	94	megszűnt	81
2017	87	111	16	283	megszűnt	89

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatok

A településen a 2005-ös év óta hagyománya volt a nyári gyermekétkeztetésnek. A 2016. évben a nyári gyermekétkeztetés rendszere jelentős változáson ment keresztül, a Kormány a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet módosításával átalakította a nyári gyermekétkeztetés kategóriáját és bevezette a **szünidei gyermekétkeztetést.** A korábbi évekhez képest szűkült az ellátottak köre (a hatályos jogi szabályozás szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek közül a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jogosultak ingyenesen a szünidei gyermekétkeztetésre, amennyiben azt törvényes képviselőjük igényelte), viszont az ellátást nemcsak a nyári, hanem az összes tanítási szünetre kiterjesztették. Ugyanakkor a jogszabály lehetőséget biztosított a települési önkormányzatok számára, hogy a többi gyermek – különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek számára – a korábbiakhoz hasonlóan szintén biztosítsanak a nyári szünidőben ingyenes szünidei gyermekétkeztetést.

A szünidei gyermekétkeztetés a déli meleg főétkezés elsősorban helyben fogyasztásra történő biztosítását jelenti, de ha erre – elsősorban az alkalmas helyiség hiánya miatt – nincs lehetőség, a szünidei gyermekétkeztetés az étel elvitelével vagy a gyermek számára történő kiszállításával is biztosítható. A gyermek előre nem látható hiányzása, betegsége, egyéb akadályoztatása esetén a számára biztosított étel elvitelét a szülője, más törvényes képviselője számára lehetővé kell tenni. Az el nem fogyasztott vagy el nem szállított étel más rászoruló gyermekek részére átadható helyben történő elfogyasztásra vagy elvitel formájában.

A szünidei gyermekétkeztetés 2017. évi adatait az alábbi táblázat mutatja be:

Megnevezés		**Kötelezően biztosított étkeztetésben részesülő gyermekek száma**		
		HH	**HHH**	**Összesen**
A szünidei étkezésben részesülő gyerekek száma összesen		79	10	**89**
Életkor szerint	0-2 éves	7	2	**9**
	3-5 éves	6		**6**
	6-13 éves	55	5	**60**
	14-17 éves	11	3	**14**
Szünidő szerint	tavasz	20	1	**21**
	nyár	72	10	**82**
	ősz	49	9	**58**
	tél	51	9	**60**
	egyéb	0	0	**0**

Szünidei étkeztetés az igénybevétel helye szerint	Tavaszi	Nyári	Őszi	Téli	Egyéb
Adott településen lakó helyben ellátottak száma	21	82	58	60	0

A szünidei gyermekétkeztetés 2019. évi adatait az alábbi táblázat mutatja be:

Megnevezés		**Kötelezően biztosított étkeztetésben részesülő gyermekek száma**		
		HH	**HHH**	**Összesen**
A szünidei étkezésben részesülő gyerekek száma összesen		96	6	**102**
Életkor szerint	0-2 éves	16	0	**16**
	3-5 éves	7	0	**7**
	6-13 éves	53	5	**58**
	14-17 éves	20	1	**21**
Szünidő szerint	tavasz	32	1	**33**
	nyár	71	2	**73**
	ősz	37	3	**40**
	tél	42	3	**45**
	egyéb	0	0	**0**

4.1.5. Gyermekek és a bűnözés

A mai társadalomban óriási veszélyt jelent, hogy a bűncselekmények és szabálysértések egy részét tizennyolc év alatti személyek követik el.
A gyermekjóléti szolgálat munkatársai tapasztalatai szerint az elmúlt időszakban a bűncselekményt elkövető gyermekek száma nem növekedett. Szabálysértési eljárást az utóbbi két évben kiskorúval szemben nem kezdeményezett a rendőrség. A védelembe vétel és az aktív családgondozás keretében próbálja a szolgálat az ilyen jellegű problémákat csökkenteni, illetve az alternatív napközbeni ellátásnak is feladata, hogy csökkentse az utcán csellengő, nem megfelelő magatartást tanúsító gyermekek számát. Mélykúton az elmúlt időszakban több kiskorú került kiemelésre a családból és került intézetbe. Sajnos a tapasztalat az, hogy ezek a gyerekek alig töltenek időt az intézetben, folyamatosan szökésben vannak, bujkálnak, ami a tapasztalat szerint előbb-utóbb bűncselekmények elkövetéséhez fog vezetni.

A Kiskunhalasi Rendőrkapitányság Jánoshalma Rendőrőrs tájékoztatása alapján az alábbi adatok álltak rendelkezésünkre a fiatalkorúak bűnelkövetésével kapcsolatban: A 2017. évben egy mélykúti lakóhelyű kiskorúval (aki eltulajdonított egy személyautót és vezetői engedély nélkül vezette) folytattak büntetőeljárást.

A Jánoshalmi Járási Hivatal tájékoztatása szerint mélykúti lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező fiatalkorú által elkövetett, a járási hivatal hatáskörébe tartozó szabálysértés a 2017. évben nem történt településünkön.

4.1.6. A gyermekszegénység

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseket kell tenni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. Ennek a célnak a megvalósítását segíti a „EFOP 1.4.2-16-2016-00020 Integrált térségi gyermekprogramok" című pályázat, melynek megvalósítása 2017. január 01. napjával indult a Jánoshalmi Többcélú Kistérségi Társulás Munkaszervezete keretében, a kistérségben élő – Jánoshalma, Mélykút, Borota, Kéleshalom - hátrányos helyzetű gyerekek és családjaik esélyegyenlőségeinek növelése érdekében. A program keretében létrejövő hiánypótló szolgáltatások mindenki számára ingyenesen elérhetőek, melyek a szabadidő hasznos eltöltését, a közösségépítést, az önellátás fejlesztését, az egészséges gyermekkor biztosítását szolgálják. A program folyamán létrejövő tevékenységek és szolgáltatások a korai képességgondozás, a közoktatás, a családsegítő- és gyerekjólét, az egészségügy, a közösségi munka, a foglalkoztatás, az információs társadalom és az ifjúság területére fókuszál, és a már ezeken a területeken dolgozó szakemberek eddig munkájára épít, és további hatékonyabb együttműködését szervezi. A program eredményeképp várható, hogy csökkennek a gyermekek szegénységéből adódó hátrányok, többek között a továbbtanulás, a munkavállalás területén és társadalmilag elfogadott értékek irányába változzanak jövőbeni lehetőségeik. A programban résztvevő gyerekek képességfejlesztésének célja, hogy a felnövekvő generáció kirekesztettsége csökkenjen, ezáltal a társadalom hasznos tagjává váljanak. A program 2021. december 31. napján zárul.

A megvalósuló tevékenységek a következők:

- Pszichológiai ellátás fejlesztése, bővítése
- Ingyenes jogi tanácsadás fejlesztése, bővítése
- Gyermekesély Bizottság működtetése
- Gyerekesély Iroda
- Személyi segítés
- Szakmaközi hálózatok működtetése
- Szociokulturális nevelés
- Gyakorlati élet szakkör
- Farm ovi
- Közösségi Ház
- Prevenciós tevékenység
- Képzések
- Játék, vagy valóság? – Pályaválasztás a XXI. században
- Szupervízió biztosítása
- Képzéseken, szakmai műhelyeken, szakmai rendezvényeken való részvétel

A részletes programokat annak tükrében, hogy milyen korosztályokat vonnak be a megvalósulásokba, a következőtáblázat foglalja össze:

Feladat megnevezése	A feladat rövid leírása	Érintett korosztály
Encounter jellegű csoport	Személyiségfejlesztő - önismereti csoport, melynek célja, a személyiség, interperszonális (személyek közötti) kommunikáció és a kapcsolatok fejlesztése	8. osztály
Ciklus – show	Kidolgozott licence program, melynek célja, hogy a	5. osztály

	program (fél napos dramatikus játék) során, a fiatalokat szó szerint végig vezetik a testi folyamatokon, megismertetik, és játékosan megtapasztaltatják velük, a testük működésének alapvető összefüggéseit.	
E-bug	Az e-Bug játékos formában vezeti be a kisebb és nagyobb gyerekeket a mikroorganizmusok világába, megismerteti őket a kórokozók és fertőző betegségek jellemzőivel valamint megelőzésük és kezelésük lehetőségeivel.	3. és 7. osztály
Egészségesen-energikusan	A program célja a tudatos életmód elsajátítása, a résztvevők körében, az egymásra épülő programok részletesen, és érthetően szemléltetik az egészségtudatossághoz kapcsolódó legfontosabb témákat	6. osztály
Gyermekek számára szervezett bentlakásos nyári képzés	Célja, az életvezetési, és környezettudatos gondolkodás, közösségfejlesztés, a program alatt két alkalommal	felső tagozat
Bentlakásos családi nyári képzés	Célja, a közösségfejlesztés, az egészséges életmód, és a környezettudatos gondolkodás kialakítása, erősítése, a program alatt 3 alkalommal	családok
Nyári napközi	Célja, az alsó tagozatos gyermekek számra a nyári szünidőben, hasznos szabadidős foglalkozás	alsó tagozat
Szociokulturális nevelés	Célja, a játékos közösségépítő foglalkozások, ismeretterjesztő szabadidős programok szervezése	felső tagozat
Játék vagy valóság?	Célja, a pályaválasztás, ismerkedés iskolákkal, szakmákkal és JAM program keretében a vállalkozói ismeretekkel	7. osztály
Gyakorlati élet szakkör	Célja, hogy a szakkör keretében a gyerekek elsajátítják a mindennapi üzemmenettel kapcsolatos teendőket, hivatali ügyintézés, és háztartási ismeretekkel kapcsolatos tudnivalókat	felső tagozat
Kézmoshow / Fogmoshow	Célja, a helyes kézmosás, illetve a helyes fogmosás lépéseinek bemutatása és megtanítása	4-5 évesek
Egészségesen-energikusan (táplálkozás)	Egészséges táplálkozási alapismeretek óvodásoknak. Zöldségek és gyümölcsök megismertetése és kóstoltatása játékos formában	4-5 évesek
Fejlődési elmaradások prevenciója	Fejlődési rendellenességek kiszűrésére a TÁMOP 6.1.4. keretében kidolgozott szülői kérdőívek és edukációs anyagok megismertetése és közös értelmezése a szülőkkel.	3-6 évesek
Farmovi	Tankerti és környezeti fejlesztő foglalkozás	5-6 évesek

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek helyzetét alapvetően meghatározza családi környezetük, amelyek jellemzője a szegregátumok helyzetére vonatkozó 3.5. fejezetben került kifejtésre. 2013.július 1. napján kezdte meg településünkön működését a Bendegúz Biztos Kezdet

Gyerekház, amelynek helyszíne a már említett „Gányó” településrészen található. A Bendegúz Biztos Kezdet Gyerekház közvetlen célcsoportja a településen élő hátrányos helyzetű családokban élő 0-3 éves kisgyermekek és az őket nevelő szülők, valamint a várandós anyukák.
A Bendegúz Biztos Kezdet Gyermekház működése - a jogszabályi környezet változása okán - 2016. január 1. napjától Mélykút Város Önkormányzat Gondozási Központja keretén belül valósul meg.

Településünkön a 0-5 év közötti gyermekek száma 226 fő. Ebből a hátrányos helyzetű gyerekek száma 53 fő, vagyis minden 4. gyermek ingerszegény környezetben éli mindennapjait.
A Bendegúz Biztos Kezdet Gyerekház elsődleges célja a Mélykúton élő, hátrányos helyzetű családokban nevelkedő 0-3 éves kisgyerekek képességeinek teljes kibontakoztatása, az alap-kultúrtechnikák elsajátításához szükséges részképességek megfelelő ütemű fejlődésének biztosítása egy inger gazdag környezetben, ahol a szülői szerepek is erősödnek. A Bendegúz Biztos Kezdet Gyerekház 2 munkatársával (gyerekház vezető, gyerekház munkatárs) a védőnőkkel, a gyermekjóléti szolgálat családgondozóival, valamint egy pszichológussal karöltve törekszenek arra, hogy a hátránnyal élő gyermekek száma csökkenjen.

4.2.1. számú táblázat – A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek száma

A településen élő 0-6 éves gyermekek száma	A településen óvodai ellátásban részesülő gyermekek száma		A településen bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek száma		A településen Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásaiban részesülő gyermekek száma	
	Összesen	Ebből szegregátumban él	Összesen	Ebből szegregátumban él	Összesen	Ebből szegregátumban él
Adott településen található utazási idő (perc)	119	25	0	0	40	10

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

A Biztos Kezdet Gyerekház 2017. évi statisztikai adatai az alábbiak szerint alakultak: A 2017. évben bevont gyermekek száma 64 fő volt. A gyerekház szolgáltatását rendszeresen igénybe vevő gyerekek száma 41 fő. A programot igénybe vevő gyerekek közül 20 fő a 0-2 év közötti, a 2-3 év közötti gyerekek száma 21 fő. A hátrányos helyzetű gyereke száma ebből 17, míg a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma 12. Az év folyamán a gyerekház gondozásából kilépett gyerekek száma 22 fő. A gyerekházat rendszeresen igénybe vevő családok száma 38.

A Biztos Kezdet Gyerekházban a gyermekre irányuló tevékenységeket elsősorban a szabad játék, mozgás, a kommunikáció, a megismerő funkciók és a fantázia fejlődése céljából szervezik a délelőtti órákban. Minden napnak megvan az adott témája (ölbeli mondókák, kreatív foglalkozások, bábozás, mozgásos tevékenység) ügyelve arra, hogy a gyermek fejlődéséhez igazodó, komplex fejlesztést valósítsanak meg a szülő bevonásával. A tevékenység elsődleges célja, hogy tapasztalatokat kínáljanak fel a kicsik számára. A gyerekek játéktevékenységét heti foglalkozástervek alapján tervezik meg, amelyekben az egyéni, az adott gyermekre irányuló foglalkozást is megtervezik. Az állapotfelmérések célja a nyomon követés a következő területeken: személyi, társas és érzelmi fejlődés; kommunikáció; problémamegoldás; a világ megismerése; a testi fejlődés, kreatív fejlődés; A megfigyelő lapok segítségével félévente értékelik a szülőkkel a gyermek fejlettségét a különböző fejlődési területeken. Ha eltérést tapasztalnak, akkor a védőnőkkel közösen tervezik meg a további teendőket. Egyéni fejlesztési tervet állítanak össze a képességstruktúra ismeretében és egyénre szabottan. Szűkség esetén javasolják a nevelési tanácsadó

vagy gyermek neurológus felkeresését. A megfigyelések során tapasztalták, hogy a gyerekek elsősorban a beszédfejlődés területén mutatnak elmaradást. Sajnos nagyon kevés szakember van, így mi se tudjuk megoldani, hogy logopédus eljusson a gyerekházba, mert nem találunk szabad szakembert.

Tízórait napi rendszerességgel biztosítanak a gyerekeknek, amelynek elsődleges célja a gyermekek megfelelő tápértékű táplálása, de az önállóság kialakítása is jelentős mértékben az étkezések köré szerveződik. Az asztalnál történő étkezés több gyermek számára nehézséget okoz, mivel kötöttséget jelent a gyerekek számára, illetve az otthoni környezetben sem követelik meg a gyermektől, hogy egy adott helyen étkezzen. Az ételek minőségének megtapasztalása, örömmel való elfogyasztása, valamint a társas érintkezés szabályainak, helyes szokások és magatartási minták elsajátításának színteréül is szolgál maga az étkezés. Havi egy alkalommal pszichológus szakember is segíti a szülői kompetenciák erősítését. A foglalkozások célja személyiség és a kompetenciafejlesztés, problémamegoldó képesség fejlesztése a szülőknek, illetve a gyerekház munkatársaknak. A szakember a Gyerekház munkatársainak több alkalommal is segítséget nyújtott abban, hogy miként kezeljék a a Gyerekházban jelentkező problémákat (pl. a lopás, a hazugságok stb.)

Külön a szülők számára szervezett tevékenységek felsorolása:

Védőnő vezette gyermeknevelési tanácsadás, amelynek szakmai célja egyrészt a szülői kompetenciák erősítése, a gyermek nevelése során felmerülő dilemmákra történő válaszadás, másrészt a szülő felkészítése a gyermek fogadására. Katymári védőnő is tartott 8 alkalommal gyermeknevelléssel és gondozással kapcsolatos tanácsadást.

Szülők kreatív klubja: Elsődleges célja a szülői kompetenciák erősítése egymás elfogadásán, egymástól való tanuláson keresztül. Papírmunkában megvalósuló kézműves tevékenységeket végeznek, amelyek idomulnak az adott évszakhoz, illetve ünnepkörhöz.

Kukta klub: Szakmai célja személyiség és kompetenciafejlesztés. E foglalkozás keretében egyszerű alapanyagból, költséghatékonyan és könnyen elkészíthető ételeket készíthetnek a szülők. „Amire büszke vagyok!" Programot vezettük be, amelynek keretében a szülők elsősorban azokat a kedvenc ételeiket főzhették meg, amelyeket jól tudnak elkészíteni. Fiatal vagy főzésben gyakorlatlan szülők számára főzési alapismeretek elsajátítását is biztosítják.

Varróklub: Közvetett célja a szülői kompetenciák erősítése. Közvetlen célja: az elsajátított varrási ismeretekkel az otthoni ruhadarabok javítása, nadrágok felszegése és egy hasznos hobbival való ismerkedése.

Jóga: havi 2 alkalommal meditációs tornát tartunk, amelyen elsajátíthatják a belső egyensúlyhoz való alapvető gyakorlatokat.

A tavalyi év júliusban 4 alkalommal babamasszázs tanfolyamon vehettek részt a 8 hónapnál fiatalabb gyermeket nevelő szülők, akik meg szerettek volna ismerkedni az érintés erejével.

Az elmúlt években a Bendegúz Biztos Kezdet Gyermekház és a Védőnői Szolgálat hagyományosan megszervezi közösen Magzatgyermeknapi rendezvényt (március 25.) és a Szoptatás világnapját (augusztus).

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

4.3.1. A védőnői, illetve a gyermekorvosi ellátás jellemzői

Településünkön 1 fő házi gyermekorvos, valamint 2 fő védőnő látja el a gyermekek egészségügyi ellátásával kapcsolatos feladatokat. Betöltetlen házi gyermekorvosi, illetve védőnői státusz nincs. Az egészségügyi feladatokat ellátó személyek helyzetét és lehetőségeit alapvetően meghatározza a csökkenő gyermeklétszám. A házi gyermekorvos praxisába bejelentett betegek száma a 2017-es évben 880 fő. A gyermeklétszám az elmúlt évekre visszamenőleg stagnáló, illetve 2017. évben növekvő tendenciát mutat. Az ellátandók viszont egyre nehezebben gondozhatóak. Több éve megfigyelhető, hogy a születések 10 %-a - amely évi 3 főt jelent – a születés után a kórházból nem adható haza, mivel a körülmények azt nem teszik lehetővé. A védőnői szolgálat a gyermekjóléti szolgálattal közösen nem tudja elérni, hogy a hazaadás minimális feltételeit biztosítsák a családok. Ezen felül jellemző az is, hogy ugyanazon családok évente, másfél évente született gyermekei nem kerülhetnek haza, mindez a felelőtlen gyermekvállalást mutatja. A gyermekek családból való kiemelése is gyakrabban fordul elő, és sajnos ilyenkor egy családból több gyermek kerül ki szakellátásba, annak ellenére, hogy a cél a családban tartás. Általában ezeknél a családoknál az életszínvonal egyre süllyed, télen tüzelőhiány, gyakori élelemhiány, igazolatlan hiányzások, italozás, drogozás. Javaslat ezeknél a családoknál olyan segítő szakember, rokon, vagy közösségbeli személy bevonása, aki megmutatja, hogyan kell a háztartást vezetni, a környezetet rendben tartani.

4.3.2. A 0-7 éves korúak speciális ellátási igényeire vonatkozó adatok

A 0-7 éves gyermekek speciális ellátási igényeit a település csak részben tudja biztosítani. A fentebb már ismertetett Bendegúz Biztos Kezdet Gyerekház céljai között szerepel a korai szűrés, amihez szakembereket próbálnak nyújtani. Jelenleg a testi/mozgás/beszédfejlődésben történő elmaradást a védőnők, illetve a házi gyermekorvos tapasztalhatja. Egyre több az óvodákban is azon gyermekek száma, aki szenzomotoros, mozgáskoordinációs problémákkal rendelkeznek. Ezeket a gyermekeket gyógytornára irányítják, mivel speciális terápiát végző szakember kevés van. Az óvónők rendszeresen tapasztalják a fejlődési elmaradást, legyen ez a beszéd, a mozgás vagy a kognitív képességprofil területén. Ebben az esetben kb. 5 éves kor körül irányítják a gyermeket a nevelési tanácsadóba Kiskunhalasra, ahol túlterheltség miatt terápiát nem vállalnak, de a szűrővizsgálatokat követően elrendelik a fejlesztést. Az óvodában megbízási szerződéssel foglalkoztatnak gyógypedagógust és logopédust.

4.3.3. A gyermekjóléti alapellátás és a gyermekvédelem

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.
A gyermekjóléti szolgálat működését elsősorban a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény határozza meg. E jogszabályban foglaltak szerint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődéséhez, a jólétét biztosító családban történő nevelkedéséhez. A gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy ehhez segítséget kapjanak. Ezt követően személyes segítség a gyermekek védelmének rendszerén keresztül, a gyermekjóléti szolgáltatások keretén belül biztosítható számára. A fenti törvény továbbá kimondja, hogy a gyermekjóléti szolgálat feladata: a családban nevelkedő gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése, védelembe vétellel kapcsolatos feladatok, javaslattétel gyermekvédelmi gondoskodás alkalmazására,

családjából kiemelt gyermek saját családjába történő visszaillesztése, helyettes szülői hálózat működtetése.
A gyermekvédelmi rendszer négy alappillére:

I. pillér: Pénzbeli és természetbeli ellátások:

Ide tartozik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a gyermekétkeztetés, a gyermektartásdíj megelőlegezése; otthonteremtési támogatás átmeneti vagy tartós nevelt gyermeknél.

II. pillér: Személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

a.) ***gyermekjóléti szolgáltatás****:*
A szolgáltatáshoz való hozzáférést az Önkormányzat 1998 óta biztosítja az érintettek számára. A Gyvt. 2016. január 1-jei módosítása folytán a gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) – keretében működtethető. A Gyvt. 40. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a „gyermekjóléti szolgálat ellátja a 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait". A településen a gyermekjóléti szolgáltatást így jelenleg Mélykút Város Önkormányzat Gondozási Központja Család- és Gyermekjóléti Szolgálata látja el.

A szolgáltatás célja:
- meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtani a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodni a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről
- célok elérése érdekében a törvény meghatározza a gyermekek alapvető jogait, a jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait
- a törvény alkalmazása során a gyermek mindenek felett álló érdekét figyelembe véve, jogát biztosítva kell eljárni
- családdal együttműködve, annak szükségleteihez igazodva biztosítani kell a gyermek családban történő nevelkedését

A szolgáltatást igénybe vevők köre:
A szolgáltatásnak a településeken élő valamennyi gyermek számára elérhetőnek kell lennie. A szolgáltatás igénybevétele önkéntességen alapul, igénybe veheti szülő, vagy maga a gyermek. A család életébe történő hatósági beavatkozás kizárólag csak akkor valósítható meg, ha a gyermek védelme az önkéntesség során nem valósul meg. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások, valamint törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

b.) ***gyermekek napközbeni ellátása:***
Bölcsőde, a minibölcsőde, a munkahelyi bölcsőde, illetve a családi bölcsőde nincs településünkön.
A gyermekek napközbeni ellátásához az alábbi ellátások tartoznak: bölcsőde, napközbeni gyermekfelügyelet és alternatív napközbeni ellátás. 2017. január 1-jén lépett hatályba a Gyvt. 94. § (3a) bekezdése, mely kimondja, hogy „ha az a bölcsődei ellátásra az adott településen legalább öt gyermek tekintetében igény jelentkezik, vagy a település - jogszabályban meghatározottak szerint megállapított - 3 év alatti lakosainak száma meghaladja a 40 főt, a települési önkormányzat köteles gondoskodni a gyermekek bölcsődei ellátásáról a 42. § (2)

bekezdése szerinti bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatások bármelyik formájának biztosításával, önállóan, társulásban vagy ellátási szerződés útján (ezt megelőzően csak a tízezernél több lakossal rendelkező városoknak kellett bölcsődét fenntartaniuk). A Gyvt. a bölcsődei ellátás területén négy ellátási formát vezet be: a bölcsődét, a minibölcsődét, a munkahelyi bölcsődét, illetve a családi bölcsődét. A Gyvt. 175. § (5) bekezdése alapján a települési önkormányzatnak 2018. december 31-ig kell eleget tennie e kötelezettségének, tehát hamarosan az önkormányzatunknak is döntenie kell az ellátás megszervezésének mikéntjéről.

c.) gyermekek átmeneti gondozása:

A helyettes szülő a családban élő gyermek átmeneti gondozását - a működtető által készített egyéni gondozási-nevelési terv alapján - saját háztartásában biztosítja. Ez a szolgáltatás kötelező jellege ellenére nem működik városunkban és nincs is jelentkező, aki vállalná ezeket a feladatokat alacsony finanszírozása miatt. A válsághelyzetbe jutott családok és gyermekeik számára átmeneti gondozást nyújtó intézmény a kistérségben sincs.

d.) Biztos Kezdet Gyerekház:

Városunkban a Bendegúz Biztos Kezdet Gyerekház 2015. október 1. napjától a Gondozási Központ keretein belül működik. A Biztos Kezdet Gyerekház munkáját részletesen a 4.2. fejezetben kerül ismertetésre.

III. pillér: Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakellátások:

a) az otthont nyújtó ellátás,
b) az utógondozói ellátás,
c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekjóléti szolgálat kapcsolatot tar a kecskeméti Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal, illetve a bajai és bácsalmási nevelőszülői tanácsadókkal is az ellátott gyermekek és szüleik kapcsolattartásának elősegítése és esetleges hazagondozása céljából.

IV. pillér: Gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
b) a védelembe vétel,
c) a családbafogadás,
d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
e) a nevelésbe vétel,
f) a nevelési felügyelet elrendelése,
g) az utógondozás elrendelése,
h) az utógondozói ellátás elrendelése,
i) a megelőző pártfogás elrendelése

- **Védelembe vétel:** (4.1. fejezetben már részletesen ismertettük)
- **Családba fogadás:** Törvényes képviselő kérelmére történik, melynek ideje alatt szünetel a szülői felügyeleti jog.
  Okai: szülő egészségügyi állapota, távolléte.
- **Ideiglenes hatályú elhelyezés**
  Oka: a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi fejlődését családi környezet, vagy önmaga veszélyezteti.
- **Átmeneti nevelésbe vétel:**

Oka: ha a gyermek fejlődését a családi környezet veszélyezteti, ezt sem alapellátással, sem védelembe vétellel nem lehet megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható.

- **Tartós nevelésbe vétel:**
  Oka: szülői felügyeleti jog megszüntetése, szülő halála, ismeretlen szülő illetve titkos örökbefogadás előtt.

2017.évben 8 gyermek nevelésbe vétele történt (6 családból). Nevelésbe vételre azokban az esetekben kerül sor, amelyeknél a szakemberek tapasztalata alapján a gyermekek nem voltak a családban tarthatók súlyos veszélyeztetés miatt. A gyermekjóléti szolgálat munkatársai 12 családdal tartották a kapcsolatot, ahol a gyermekek szakellátás keretében nevelkedtek.
2017. évre vonatkozóan 22 gyermek nevelkedett családba fogadás keretében, ebből 2 gyermek a 2017. évben került ki saját családjából. A gyermekjóléti szolgálat célja, hogy a gyámhivatali intézkedéseket igénylő esetek a jelzőrendszer együttműködésének szorosabb fonásával csökkenjenek.

4.2.4. számú táblázat – Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Otthont nyújtó ellátásba került gyermekek száma a szegregátumban			
		település egésze	szegregátum 1.
Átmeneti nevelésbe vétel	2013	**24**	**11**
	2014	**26**	**9**
	2015	**56**	**6**
	2016	**61**	**15**
	2017	8	
Tartós nevelésbe vétel	2013	0	0
	2014	0	0
	2015	0	0
	2016	2	0
	2017		
Ideiglenes hatályú elhelyezés	2013	2	1
	2014	0	0
	2015	4	0
	2016		
	2017	6	1
Családi pótlék/ iskoláztatási támogatás felfüggesztése iskolai hiányzás miatt	2014	11	1
	2015	15	2
	2016	10	4
	2017		

Forrás: Önkormányzati adatok

4.3.4. A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás a településen nincs. A téli időszakokban az átmeneti otthonok teljesen telítettek, nehezen tudnak felvenni nem az illetékességi területükhöz tartozó családokat. Igény családok átmeneti otthonába történő elhelyezésre az elmúlt időszakban többször is jelentkezett, de sem a kiskunhalasi, sem a kiskunmajsai Menedékváros nem tudott helyet

biztosítani az érintettek számára. A krízisközpontok is telítettek és már csak az illetékességi területükről tudnak szülőket gyermekkel fogadni. Szinte reménytelen a nehéz időszakokban családot elhelyeztetni.
A 2016/17-es téli hideg időszakban nappali melegedőt biztosított a Gondozási Központ azon személyek részére, akiknek nem volt tüzelőjük, vagy kevés tüzelőjük maradt. A lehetőséget azonban kevés ember vette igénybe.

4.3.5. Egészségfejlesztési, sport és szabadidős programokhoz való hozzáférés

Az egészségügyi, sport és szabadidős programokhoz való hozzáférés lehetősége a város minden lakója részére, így a gyermekek részére is adott. Kifejezetten a gyermekek egészségfejlesztését szolgálják a GYEP-program keretében megvalósítandó alábbi programok:

- a 4-5 éves korosztály részére szervezett Kézmoshow / Fogmoshow;
- a 4-5 éves korosztály, illetve a 6. osztályosok részére szervezett „Egészségesen-energikusan (táplálkozás)" program;
- a 8. osztályosoknak szervezett személyiségfejlesztő – önismereti csoport;
- az 5. osztályosoknak szervezett Ciklus – show;
- a 3. és 7. osztályosoknak szervezett E-bug program, amiben a kórokozók és fertőző betegségek jellemzőivel, valamint megelőzésük és kezelésük lehetőségeivel ismerkednek meg a gyermekek.

A védőnői szolgálat az oktatási intézményben minden évfolyamban tart egészségfejlesztés keretében órákat, mindemellett a páros évfolyamok szűrővizsgálata is megtörténik. Sajnos többször tapasztaltuk az elmúlt időszakban, hogy anyagi ok miatt sok esetben nem került kiváltásra a szemüveg, illetve a felírt gyógycipő, ezen a problémán a rendkívüli települési támogatás nyújtásával próbálunk meg segíteni.

A gyermekek a célcsoportjai az Budai Géza Közhasznú Diáksport Egyesület tevékenységének. A DSE több szakosztály keretében biztosítja a lehetőséget a sportolni vágyó gyermekek számára. Az egyesület célja a diáksport egyesület sajátos lehetőségeit felhasználva a település tanulóifjúságának a sport és szabadidő hasznos eltöltésére való nevelése, az egészséges életmód kialakítása. A DSE az elmúlt évben igen komoly erőfeszítést tett a floorball, mint új sportág meghonosításáért, továbbá a régen a településen igen népszerű röplabda visszatéréséért.

A Mélykúti Sportegyesület a labdarúgás területén karolja fel a sportolni vágyó gyermekeket. A TAO-program és a Bozsik-program keretében kapott támogatásnak köszönhetően egyre jobban megvalósul a fiatalabb korosztályok bevonása az egyesület munkájába. Jelenleg 7 korcsoportban versenyeznek a fiatalok, létszámuk mára megközelíti a 90 főt.

Az MLSZ Országos Pályaépítési programjában valósult meg a tornacsarnok mellett felépített műfüves pálya. A pálya 22*42 négyzetméter, melyhez kiegészítésként 145fm kerítés és Led világítás is készült.

4.3.6. Gyermekétkeztetés, ingyenes tankönyv

2013-tól felmenő rendszerben kezdték el bevezetni a mindenki számára ingyenes tankönyvellátást az általános iskolákban. A 2017/18-as tanévtől kezdődően már az 5-8. osztályokban is bevezették az ingyenes tankönyveket, ami lényegében mindenkinek jár, nem csak az arra rászorultaknak. Az intézkedés hatására a diákok 100 százaléka ingyen juthatott hozzá a tankönyvekhez.

A gyermekvédelmi törvény 21. §-a szerint **2016 óta természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani** a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője kérelmére – többek között – az iskolában a nyári szünet időtartama alatt.
A kedvezményes étkeztetés 2017/2018. évi adatai az alábbiak szerint alakultak:

Gyermekétkeztetés			
	igénybevevők száma (havi átlagos adat)	ebből kedvezmény mértéke	
		50 %	100 %
Óvoda	90	---	87
Szent Tamás Katolikus Általános Iskola	147	16	111

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a déli meleg főétkezést

- a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
- a fenti körbe tartozó gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére **ingyenesen biztosíthatja.**

A települési önkormányzat a szünidei kötelező gyermekétkeztetést az iskolás korú gyermekek számára a **nyári szünetben**

- legalább 43 munkanapon,
- legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A szünidei gyermekétkeztetés keretében a gyermek lakóhelye, vagy ha a gyermek életvitelszerűen a bejelentett tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat köteles gondoskodni a déli meleg főétkezés helyben történő elfogyasztásának megszervezéséről.
Ha a helyben történő elfogyasztásra nincs lehetőség, így különösen erre alkalmas helyiség hiánya esetén, a szünidei gyermekétkeztetés **az étel elvitelével vagy a gyermek számára történő kiszállításával is biztosítható.** A szünidei gyermekétkeztetés során, ha az étel helyben történő elfogyasztását a gyermek előre nem látható hiányzása, betegsége vagy egyéb ok akadályozza, a részére biztosított étel elvitelét a szülője, más törvényes képviselője vagy a szülő, más törvényes képviselő által megbízott személy számára lehetővé kell tenni. Ha erre nem kerül sor, akkor az étel másik jogosult gyermek számára átadható helyben történő elfogyasztásra vagy elvitel formájában.
A szünidei gyermekétkeztetésben részesülő hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek számát mutatja meg a 4.1.4. fejezet táblázata.

4.3.7. Pozitív diszkrimináció az ellátórendszerek keretein belül

Egyelőre nem sikerült olyan forrást felkutatni, amely biztosítaná az alternatív nappali ellátást a hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő gyermekek részére, noha arra nagy szüksége lenne.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A téma elemzésénél elsősorban abból kell kiindulni, hogy mely gyermekek minősülnek kiemelt figyelmet igénylő tanulóknak. Az Nkntv. 4. §-ának 13. pontja értelmében – jelenleg - kiemelt

figyelmet igénylő gyermek, tanuló a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (SNI), beilleszkedési, a tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló (BTMN), valamint a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

4.2.2. számú táblázat – Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete

A településen élő általános iskolás tanulók száma	A településen élő, fogyatékosnak minősített (SNI) általános iskolás tanulók száma		SNI tanulók ellátásának települése (helyben vagy más település ahol tanulnak)
	összesen	ebből szegregátumban él	
283	49	3	Mélykút, Jánoshalma, Baja, Kiskunhalas

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

Sajnos az utóbbi évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a magántanulói státusz olyan tanulóknál kerül elsősorban megállapításra, akiknél fokozott figyelemre lenne szükség. Az elhanyagoló szülői háttér sok esetben vezet a gyermek iskolakerüléséhez, elkallódásához és magántanulóként ennek lehetőségét még jobban növeljük.

4.2.3. számú táblázat – Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Intézmény OM azonosítója	Iskola / Feladat-ellátási hely neve:	Feladat-ellátási helyen tanulók száma (összes tanuló)	A feladat-ellátási helyen tanulók közül szegregátum(ok)ban lakó tanulók száma
201390	Szent Tamás Katolikus Általános Iskola Mélykút	295	41

Forrás: Járási tankerületi, intézményfenntartói, Önkormányzati adatok

4.4.1. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A Gyvt. 67/A. §-a (1) bekezdésének értelmében **hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:**

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Hivatkozott § (2) bekezdése szerint **halmozottan hátrányos helyzetű**

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek ellátása mind az óvoda, mind az iskola esetében integráltan történik.

Az óvodában a kiemelt figyelmet igénylő tanulók nevelése a gyermek életkorától és állapotától függően a többi gyerekkel integráltan azonos óvodai csoportban, gyógypedagógus óraadó biztosításával a szakértői véleményben meghatározott óraszámban, a megjelölt fejlesztési feladatok elvégzésével történik. Az általános iskolában a kiemelt figyelmet igénylő tanulókat szintén integráltan oktatják, az előírt fejlesztéseket a megfelelő szakembertől (gyógy-, ill. fejlesztő pedagógus) megkapják. Az általános iskola a hallássérültek közül csak az enyhe hallássérült tanuló, a látássérült tanulók közül csak a gyengénlátó tanulók, míg a mozgásszervi fogyatékos személyek közül csak a nem kerekesszékkel tanulók oktatását vállalja.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek közül a hátrányos helyzetű gyermekek létszámát a 2017-es év vonatkozásában az alábbi táblázat jelzi.

	0-2 éves	**3-5 éves**	**6-13 éves**	**14-17 éves**	**18-**
Rgyvk-ban részesülők	35	30	111	79	20
Megállapított HH száma	22	19	63	51	5
Megállapított HHH száma	3	3	7	6	2

2017-ben a családok száma, amelyekben a HH gyermekek élnek: 80 db, és amelyekben a HHH gyermekek élnek: 11 db.

4.4.2. A köznevelléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások

Az óvodában megbízási szerződés alapján foglalkoztatnak gyógypedagógust, akinek óraszáma a nevelési évben fejlesztésre javasolt gyermekek számától függ. Az általános iskola rendelkezik egy fő gyógypedagógussal. Mindként intézmény esetében a logopédust és a gyógytestnevelőt a Pedagógiai Szakszolgálat (Jánoshalma) biztosítja.

4.4.3. Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs mutatók

Településünkön egy általános iskola és (2 feladat-ellátási hellyel) egy óvoda működik. A csoportok, osztályok kialakításánál mindig nagy figyelmet fordítanak az intézményvezetők arra, hogy az egyes gyermekek, tanulók elosztása ne eredményezhessen indokolatlan megkülönböztetést, elkülönítést.

A 2017/2018. nevelési évi adatok szerint az óvodába járó 117 gyermek közül 16 fő (13,6%) volt hátrányos helyzetű gyermek, míg a nyilvántartott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 3 fő (2,5 %).

A fentiekben ismertetett arányok részletesen az alábbiak szerint alakultak:

	I. számú óvoda			II. számú óvoda			
	kis-csoport	**középső csoport**	**nagy-csoport**	**kis-csoport**	**középső csoport**	**nagy-csoport**	**Össz:**
Létszám:	**20**	**18**	**23**	**22**	**15**	**19**	**117**
BTMN	-	-	2	-	1	6	**9**
SNI	-	-	1	-	1	1	**3**
HH:	2	2	2	3	2	5	**16**
HHH:	1	-	1	-	1	1	**4**

A 2017. évi adatok szerint az általános iskolákban tanuló 283 főből a hátrányos helyzetű tanulók száma 63 fő (22 %), ebből a halmozottan hátrányos helyzetűek száma 4 fő (1,4%).

A 2016/2017. tanévben az SNI-s tanulók száma 37 fő, a BTMN-s tanulók száma 41 fő, a HH-s tanulók száma 63 fő, a HHH-s tanulók száma 4 fő volt. A 2017/2018. tanévben ugyanezek a mutatók az alábbiak: SNI-s tanulók száma: 33 fő, BTMN-s tanulók száma 45 fő, HH-s tanulók száma 68 fő, HHH-s tanulók száma 7 fő volt. *A 2018/2019. tanévben az SNI-s tanulók száma: 14 fő, BTMN-es tanulók száma: 32 fő, HH-s tanulók száma: 27 fő, ebből HHH-s tanuló 8 fő. A 2019/2020. tanévben az SNI-s tanulók száma: 14 fő, BTMN-es tanulók száma: 23 fő, HH-s tanulók száma: 31 fő, ebből HHH-s tanuló 4 fő.*

Összességében megállapítható, hogy a köznevelési intézményekben hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés nem lelhető fel, az intézményekben törekednek a HH-s, HHH-s és SNI tanulók egyenletes elosztására.

A helyi általános iskolában integráltan nem oktatható SNI tanulók a bajai, a bácsalmási, illetve a jánoshalmi speciális iskolában végzik tanulmányaikat. Eddig – kérelem esetén - mindhárom intézményben biztosított volt a gyermekek kollégiumi elhelyezése, azonban a jánoshalmi kollégium megszűnése komoly problémát okoz a hátrányos helyzetű, főleg alsó tagozatos gyermekek és családjaik számára. Az érintett gyermekeket – életkorukra való tekintettel - a szülőknek minden nap el kell(ene) kísérniük az iskolába, azonban az érintett családoknál a hónap végére sokszor elfogy a pénz, így ezt követően a szülők nem tudják megoldani a napi kíséréseket. Amennyiben lehetőség lenne az érintett gyermekek normál rendszerű iskolában integrált formában történő oktatására, ezen probléma, és az iskola fokozatos tanulólétszámának csökkenése is megoldható lenne. Mindehhez azonban szükséges, hogy a megfelelő tárgyi és személyi feltételek rendelkezésre álljanak a helyi általános iskolában is. A tanulásban akadályozottak intézményes, az iskolarendszeren belüli nevelésére – oktatására különböző szervezeti keretek alakultak ki, amelyek közül a gyerekek számára legtöbb haszonnal járó forma az, amelyben a tanulásban akadályozott gyermek általános iskolai osztályba jár, a többi tanulóval együtt integráltan tanul, és az osztálytanító munkáját

bizonyos órákon bent ülő, a fogyatékosságnak megfelelő gyógypedagógus segíti. Az integráltan nem oktatható SNI-tanulók Mélykúton történő oktatásának lehetőségét az iskola megvizsgálta, azonban megállapítást nyert, hogy az intézményben nincsenek meg azok a személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek, amelyek az integráltan nem oktatható általános iskolás korú SNI-tanulók Mélykúton történő oktatását lehetővé tennék.

4.4.4. A tanulók iskolai eredményessége, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A mindhárom feladat-ellátási helyen zajló Mélykúti Komplex Prevenciós Óvodai Program eredményei: Minden egyes gyermekről egyéni személyiség lapot és fejlettségmérő lapot vezetnek, továbbá minden gyermeket szövegesen értékelnek a csoportnaplóban évente legalább kétszer. A csoportokat külön is értékelik. Mindezek eredményeképpen a gyermekek az utóbbi években érezhetően fejlettebbek az iskolás kor elérésekor. Az óvodát megerősíti ebben az iskolával való konzultációjának eredménye is.

Az általános iskola 2000-ben vette fel a település szülöttjének, a Kossuth-díjas ötvös-restaurátor, Szvetnik Joachim nevét. 2016-ban a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye kezdeményezésére egyházi fenntartásba került az oktatási intézmény, amely ma a Szent Tamás Katolikus Általános Iskola nevet viseli.

Az általános iskolában a tanulók eredményességének egyik mutatószáma az országos kompetenciamérések eredményei, melyekből (az elmúlt 3 évre visszatekintve) az alábbi következtetések vonhatók le:

a) **<u>szövegértés:</u>**

- Az elmúlt öt évben az intézmény eredménye mindkét évfolyamon általában az országos átlag alatti, de többször is attól szignifikáns eltérés nem mutatható ki.
- A kis városok általános iskoláinak eredményeihez viszonyítva azonban az intézmény eredménye statisztikailag nem mutat eltérést.
- Az intézmény eredménye a tanulók CSH-indexének tükrében egyik évben sem különbözött lényegesen sem az országos, sem a megfelelő képzési forma/településtípus telephelyeire illesztett regresszió alapján várható eredménytől.
- A 6. évfolyamon az alapszintet el nem érő tanulók aránya évente változik. Volt olyan év, amikor az országosan tapasztalható 30 % körüli értéket mutatott, de két évben is ez az arány elérte az 50 %-ot.
- A 8. évfolyamon hasonló megállapítás tehető. Voltak évek, amikor az alapszintet el nem érő tanulók aránya jóval meghaladja az országos értékeket.
- Minden évben a 8. évfolyamosok mutatói körülbelül megegyeznek azzal a regressziós becslés alapján meghatározott értékkel, amely a két évvel korábban elért eredményük alapján számítottak.
- Jelentős összefüggés tapasztalható a diákok teljesítménye és szociokulturális hátterük között. Az intézmény tanulóinak nagy része motiválatlan, ingerszegény környezetben nő fel, szókincsük beszűkült, így szövegértési kompetenciájuk is romlott. A családok sok esetben nem töltik be a megfelelő funkciójukat. Egyre szorosabb kapcsolatot kell a szülőkkel kiépíteniük a pedagógusoknak, hogy megfelelő eredményeket érjenek el a nevelő-oktató munkájuk során. Több tanulónál előfordul, hogy a szülő nem működik együtt a pedagógusokkal.

- Mélykút városi státuszából adódóan nála előnyösebb helyzetű helységekkel került egy viszonyítási kategóriába. A település társadalmi összetétele romló tendenciát mutat. A CSH-indexszel figyelembe vett eredmény csak valamelyest korrigálja az eredményt.
- A korlátozott tankönyvpiacon kevés a kompetenciafejlesztést középpontba helyező kiadvány.
- A kompetencia fejlesztése nemcsak a magyar és a matematika szakos pedagógusok feladata, hanem minden pedagógusé, tehát minden órán meg kellene valósítani.

b) **matematika**

- Az elmúlt öt évben az intézmény eredménye vegyes képet mutat, vagy az országos átlagnak megfelelő, vagy az alatti. Azok az évfolyamok, amelyek hatodikban elmaradtak az országos átlagtól, azok nyolcadikban is gyengébben teljesítettek.
- A kis városok általános iskoláinak eredményeihez viszonyítva az intézmény eredménye statisztikailag általában nem mutat eltérést.
- Az utolsó három évben az intézmény teljesítménye a tanulók CSH-indexének tükrében nem különbözött lényegesen sem az országos, sem a megfelelő képzési forma/településtípus telephelyeire illesztett regresszió alapján várható eredménytől. A korábbi években előfordult a várhatótól jobb eredmény.
- Érvényesül a matematika területén is az a megállapítás, hogy a tanulók teljesítménye szoros összefüggést mutat a település típusával, családjuk szociális, kulturális, gazdasági helyzetével.
- A 6. évfolyamon az alapszintet el nem érő tanulók aránya nagyon magas. Volt olyan év, amikor az országosan tapasztalható 40 % körüli értéket mutatott, de két évben is ez az arány elérte az 60 %-ot.
- A 8. évfolyamon hasonló megállapítás tehető. Voltak évek, amikor az alapszintet el nem érő tanulók aránya jóval meghaladja az országos értékeket.
- A képességeloszlásokból is megállapítható, hogy magas a gyengén teljesítők aránya, amit a jól teljesítők nem képesek kompenzálni.

(Említést érdemel, hogy a mérés napján az első két órában a szövegértés felmérése történik, ezután már fáradtabbá, motiválatlanabbá, közömbösebbé válnak a tanulók, ami rontja az eredményeket. Esetleg érdemes volna két napra tenni a két mérést.)

Összességében elmondható, hogy szövegértésben és matematikából az eredmények hasonlóak, valamint mindkét területen magas a gyengén teljesítők aránya, így a kompetenciamérést követő feladatok is sok területen megegyeznek. A hátrányos helyzetű tanulók fejlesztése nagyon lényeges már alsó tagozaton, mert bármely tantárgyból fontos, hogy a tanulók az értőolvasásig eljussanak. A matematika feladatok értelmezése, megértése is szoros összefüggésben van a szövegértékelés minőségével. A szövegértés és a matematikai kompetencia fejlesztése összefügg, minden tanórának hozzá kell járulni a fejlesztéshez. A matematikai kompetencia hatékonyságának növelése érdekében a szövegértést és a matematikai gondolkodást kell feltétlenül fejleszteni. A matematika feladatok megoldásakor az első lépés a feladat értelmezése, amihez értő olvasás szükséges. A logikus gondolkodás és szövegértés kialakítása nem csak a matematika és a magyar feladata, szorosan összefügg a többi tantárggyal.
Minden tantárgynál fontos az írott szövegből való ismeretszerzés, a tanulás. Ehhez néma, értő olvasásra és a szöveg megértésére van szükség. Meg kell látni az összefüggéseket, tényeket, adatokat kell kiemelni. Már alsó tagozaton el kell kezdeni a tanulás tanítását, a kommunikációs készség fejlesztését, az önkifejezést, a kapcsolatteremtés módjait, sokat kell beszélgetni a gyerekekkel.

Minden tantárgy esetében meg kell jelenni az értő olvasás és bizonyos szintű matematikai kompetenciák fejlesztésére irányuló tanulói tevékenységformáknak. A lemaradó tanulóknak az eddigi gyakorlatnak megfelelően korrepetálást, felzárkóztatást, kell szervezni, és továbbra is lényeges a jól teljesítők számára a tehetséggondozás, tanórai és tanórán kívüli fejlesztés. A lemaradók esetében cél az arány csökkentése.

Az intézmény vezetése az alábbi célokat és feladatokat jelölte meg a kompetenciák fejlesztése érdekében:

- „Másképp", más módszerekkel való tanítás szükségessége: kompetencia alapú oktatást segítő módszerek elsajátítása, ennek érdekében ilyen jellegű továbbképzések figyelemmel kísérése.
- Több játékos feladat bevezetése (minden tanórán, de különösen magyar- és matematika órákon).
- A kompetencia alapú oktatást segítő programcsomagok, feladatgyűjtemények használata, előző évi kompetenciamérések feladatainak felhasználása.
- A tanítási órák hatékonyabbá tétele egyéni képességfejlesztés előtérbe helyezésével.
- Több csoportmunka szervezése („lusta" tanulók aktivizálása)
- A lemaradó, hiányzó gyerekek egyéni fejlesztése (bukott tanulók tanulószobára kötelezése).
- Szövegértés fejlesztése (alapja minden tantárgynak és az önálló tanulásnak).
- Állandó szókincsfejlesztés – a mindennapi élet fogalmainak megismerése és használata.
- Olvasás fejlesztése (hangos olvasás), a szöveg visszamondása.
- Táblázatok, grafikonok értelmezése és készítése.
- Memóriafejlesztés – memoriterek, memóriajátékok beépítése a tanításba.
- Koncentrációfejlesztés – hasonlóságok, különbségek.
- Lényegkiemelés, vázlatírás, ok – okozati összefüggések gyakoroltatása.
- Önálló javítás, hibakeresés, önkritika és önértékelés fejlesztése.
- Dramaturgiai játékok alkalmazása.
- Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- Koncentráló képesség fejlesztése – a terhelés fokozatos emelése.
- A motiváció fejlesztése – kooperatív munkaformák alkalmazása.
- A haladás rendszeres mérése (mérések eredményeinek elemzése).
- Differenciált, személyre szabott oktatást kell tervezni a mérési tapasztalatokra építve.
- A tanulásmódszertan bevezetése.

A tanulók iskolai eredményességének igen fontos mutatószámai a továbbtanulási mutatók. Az általános iskolában a 2017/2018. évet figyelembe véve – egy-egy évet leszámítva - folyamatosan csökken a gimnáziumban, illetve a szakközépiskolában továbbtanulók aránya, ezzel párhuzamosan egyre nő azoknak a száma, akik szakiskolai képzésben folytatják tovább tanulmányaikat. továbbtanulók aránya. Kiemelendő, hogy nincs olyan HH-s, illetve HHH-s gyermek, aki nem tanulna tovább. Fontos megjegyezni, hogy a HH-s és a HHH-s tanulók számához és arányához viszonyítva kevesen vesznek részt az iskolából különböző ösztöndíjprogramokban, vagy tehetséggondozó programokban. Az általános iskola vezetése folyamatosan ösztönzi a gyermekeket és pedagógusokat a pályázásra, illetve folyamatosan tájékoztatja a szülőket a kínálkozó lehetőségekről.

4.4.14. számú táblázat – Kompetenciamérési adatok

ISKOLA NEVE	2017/2018	2018/2019

Országos kompetencia-mérés eredménye	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag
Szövegértés						
6. évfolyam	1479 (1413;1539)	1230	1492 (1491;1493)	1376 (1321;1419)	1257	1499 (1498;1500)
8. évfolyam	1542 (1492;1520)	-	1602 (1601;1603)	1574 (1520;1638)	1357	1608 (1607;1610)
Matematika						
6. évfolyam	1487 (1439;1544)	1239	1499 (1498;1499)	1467 (1429;1503)	1315	1495 (1494;1496)
8. évfolyam	1544 (1498;1606)	-	1614 (1613;1616)	1581 (1521;1631)	1307	1624 (1623;1625)

A 2020. évi felülvizsgálat idején az országos kompetenciamérés eredményeiből (előző 5 évre visszamenőleg) az alábbi következtetések vonhatók le:

*a) **szövegértés:** A 6. évfolyam eredménye elmaradt, a 8. évfolyam eredménye szignifikánsan nem különbözött az országos átlagtól. A családi háttérindex figyelembevételével is ugyanezek az eredmények láthatók.*

*b) **matematika**: Mind a két évfolyamon az országos átlagnak megfelelően teljesítettek a tanulók, szignifikáns eltérés nem tapasztalható. A családi háttérindex tükrében az eredmények az országos átlagok szerint alakultak.*

Összességében elmondható, hogy intézmény tanulói évek óta az országos átlagok közelében teljesítenek mindkét területen, attól jelentős eltérés a családi háttérindexet figyelembe véve ritkán fordul elő.

Az intézmény vezetése az alábbi célokat és feladatokat jelölte meg a kompetenciák fejlesztése érdekében:

1. *Az olvasási készség dinamikus fejlesztése az alsó tagozaton.*
2. *Az olvasási készség fejlesztése a felső tagozaton.*
3. *A szövegértés fejlesztése a felső tagozaton a tantárgyi szerkezethez igazítva.*
4. *A matematikai kompetencia fejlesztése a fizika, kémia, biológia és történelem tantárgyak keretei között.*
5. *A kompetenciák fejlesztése a tanórán kívüli munkaidő keretei között: napközi és tanulószoba.*
6. *Tréningek bevezetése a problémás csoportok esetén a családban generált hátrányok kompenzálása céljából.*

4.4.5. Pozitív diszkrimináció a köznevelési intézményekben

Az Óvodában minden esetben tájékoztatják a gyermekek szülőit az ingyenes étkezési lehetőségekről.

Az általános iskola tapasztalatai szerint az elmúlt évtizedekben a fiatalok sokkal több, egymástól eltérő viselkedésmintával szembesülnek, mint korábban. A családok - sok esetben megtalálható - gyengülése különösen nehézzé teszi az értékek megőrzését és közvetítését, amely széleskörű értékzavart, értékválságot okoz. A kedvezőtlen gazdasági hatások, az érték és normavilág, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültségszint és csökken a feszültségtűrő-képesség. A tanulóifjúság szociális válsághordozó lett. A káros hatások a tanulók teljesítmény-, viselkedés-, és kapcsolatzavarainak formájában jelennek meg. A gyermek- és ifjúságvédelmi munka során tapasztalt rendkívüli tanulói események mögött a leggyakoribb okok a következők:

- család alacsony jövedelmi szintje,
- gyakori a szülők alacsony iskolázottsági szintje,
- rossz lakáskörnyezet, egészségügyi veszélyeztetettség,
- csonka család,
- a család életmódja.

Az okok a tanulók esélyegyenlőtlenségét növelik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős az osztályfőnökökkel együtt a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók részére igyekszik megtalálni – a szűkös lehetőségek ellenére is - a felzárkóztatás, segítés módját, mellyel enyhül a tanuló szociális hátránya.

Az általános iskola az alábbi hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások nyújtása útján igyekszik enyhíteni a hátrányos gyermeken és családokon:

- szülői értekezleteken az osztályfőnökök takarékos, beosztó, helyes érték centrikus szemléletet közvetítenek a tanulók nevelésével, iskolába járatásával kapcsolatosan,
- biztosítja a törvényben előírt ingyenes tankönyvhöz jutást,
- koordinálja és motiválja a tanulócsoportok flakon- és hulladékgyűjtését, melyek révén a tanulók kirándulásaiban a gyűjtött anyag után kapott összegek mérséklik a rászoruló tanulók kiadásait,
- a pályaválasztás és iskolaválasztás során kiemelt figyelemmel kísérik a HH-s és HHH-s tanulókat,
- több éve már, hogy az iskola minden tanulója részesül - minden nap - az iskolatej elfogyaszthatóságában,
- részt vesz az iskolagyümölcs programban,
- a tanulók részt vesznek a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány Erzsébet – tábor programjában, ahol mindenekelőtt a hátrányos helyzetű tanulókat preferálja a tantestület,
- élő kapcsolatot tart a Katolikus Karitász Mélykúti csoportjával, akik évente többször is - a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segítségével - természetbeni juttatásban részesítik a rászoruló tanulókat.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
A HH-s és a HHH-s tanulók számához és arányához viszonyítva kevesen vesznek részt az ösztöndíj- vagy tehetséggondozó programokban.	Az esélyteremtő programokban résztvevő tanulók számának növelése.

A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma növekvő tendenciát mutat.	Gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése kulturált szabadidős programok szervezésén keresztül.
A Biztos Kezdet szellemiségében működő szolgáltatás működési alapelveit nem ismeri a helyi közösség.	Szakmai Napok rendezése a Biztos Kezdet program alapelveinek megismertetési céljából.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A település népességének nemek szerinti összetételére évek óta az enyhe nőtöbblet jellemző: 2017. évi adatok szerint az állandó népességben a nők 52,2%-ban, a férfiak 47,8%-ban vannak jelen. A népesség nemek szerinti megoszlását az életkor függvényében vizsgálva helyi szinten is kimutatható, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak.

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő			0	########	########
0-2 évesek					
0-14 éves	321	338	659	49%	51%
15-17 éves	87	78	165	53%	47%
18-59 éves	1378	1478	2856	48%	52%
60-64 éves	208	187	395	53%	47%
65 év feletti	679	374	1053	64%	36%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Lakosságszám

	fő		
	nők	férfiak	összesen
2013	2779	2528	5307
2014	2728	2493	5221
2015	2702	2475	5177
2016	2682	2468	5150
2017	2673	2455	5128

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

5.1.1. Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Városunkban a nyilvántartott női álláskeresők száma évek óta meghaladja a nyilvántartott férfi álláskeresők számát, bár az utóbbi években a két nem közötti eltérés egyre inkább csökken. Tapasztalataink szerint a roma nők, az 50 év feletti nők és a kisgyermekes anyukák vannak a leginkább hátrányos helyzetben a foglalkoztatás területén. A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. A nők esetén további problémát jelent, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya a 15-64 éves korosztály viszonylatában a nemek megoszlásában

	nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	
	nő	férfi
2014	231	205
2015	184	164
2016	101	116
2017	148	133
2018	115,25	99,25
2019	80,75	63

5.1.2. A nők részvétele a foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Önkormányzatunk a 3.2.3. fejezetben már ismertetett Start munkaprogramok közül a mezőgazdasági projekt keretében tudja leginkább segíteni a nők elhelyezkedését. A mezőgazdasági projektben részt vevők 75%-a nő. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy három munkaprogramban – jellegénél fogva - egyáltalán nem tudunk női munkaerőt alkalmazni. Kifejezetten a nők számára megvalósított képzési program sem a településen, sem a térségben nincs.

5.1.3. Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési esélyei

A női munkavállalók körében szintén magas az alapfokú végzettséggel, vagy még azzal sem rendelkező álláskeresők aránya. Ugyancsak jelentős azon női álláskeresők száma, akik rendelkeznek ugyan szakiskolai végzettséggel, azonban azok jellege olyan, amely miatt a végzettségen nem tudják megfelelően hasznosítani a munkaerőpiacon (vagy, mert a képzettségre nincs kereslet a településen, vagy éppen a fordítottja, túlkínálat van belőle).

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kisgyermeket nevelő nők esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. Településünkön sem bölcsődei, sem családi napközi nem működik. A bölcsőde hiányát enyhíti, hogy az óvoda a 2,5 éves gyermekeket is tudja fogadni a településen. 2011 októberében nyitotta meg kapuit a kecskeméti Hírös Diák Alapítvány által a DAOP-4.1.3./B-09-2009-0002 kódszámú pályázat keretében létrehozott és működtetett Aprajafalva Bölcsőde Madarason, amely 50 gyermek elhelyezésére szolgál. Az intézményt kezdetben csak a helyi, illetve a közvetlen szomszédos település lakói vették igénybe, azonban az utóbbi két évben már egyre több városunkban élő szülőt keresnek meg bölcsődei felvételi szándékkal. A bölcsődei elhelyezés ingyenesen megvalósítható, viszont városunkból az idei évben egyetlen gyermek sem veszi igénybe, mert a gyermekek utaztatása nem megoldott.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Településünkön 2008 év óta folyamatosan csökken a várandós anyák és a gyermekek száma, ami egyrészt annak köszönhető, hogy jelentős azon családok száma, amelyek meggondolják, hogy második, harmadik gyermeket merjenek-e vállalni, másrészt a fiatalok a munkalehetőség hiánya miatt még a családalapítás előtt, vagy kisgyermekes családként a munkalehetőség reményében elköltöznek. A családtervezés, az anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik a védőnők – szakmai ismeretátadás és tanácsadás, illetve családlátogatás formájában. Önálló védőnői tanácsadás mindkét védőnő esetében heti 2 óra várandós, valamint heti 2 óra csecsemő és kisgyermek tanácsadás formájában történik a védőnői szolgálatnál. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor, azonban a gyermekek felvilágosítása nem csak családtervezéssel kapcsolatosan történik, hanem az egészséges életmódra, környezeti higiénére, biztonságra, káros szenvedélyekre, betegségekre is kiterjed egészségnevelő órák keretében.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	2	153	77
2014	2	152	76
2015	2	147	74
2016	2	129	65
2017	2	137	69

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen, az elkövetett erőszak ténye a családban marad. A gyermekvédelmi és családsegítő szolgáltatások, illetve a jelzőrendszeri (védőnők, iskola, óvoda) tevékenység eredményeként azonban arra ma már egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal kihez fordulhatnak segítségért. A Kiskunhalasi Rendőrkapitányság Jánoshalma Rendőrőrs tájékoztatása alapján az alábbi adatok állnak rendelkezésünkre a családon belüli erőszak területén: A Jánoshalmi Rendőrs munkatársai 2015. évben 4 esetben intézkedtek családon belüli erőszak miatt, ahol kiskorúak is érintettek voltak. Azokban az esetekben, ahol az érintett személyeknek lehetőségük lett volna magánindítvány előterjesztésére, a felek ezen jogukkal egyik esetben sem éltek. A 2016. évben 3 esetben (de két család vonatkozásában) intézkedtek családon belüli erőszak miatt, ahol kiskorúak is érintettek voltak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás a településen és a kistérségben sincs. A téli időszakokban az átmeneti otthonok teljesen telítettek, nehezen tudnak felvenni nem az illetékességi területükhöz tartozó családokat. Igény családok átmeneti otthonába történő elhelyezésre az elmúlt időszakban többször is jelentkezett, de sem a kiskunhalasi, sem a kiskunmajsai Menedékváros nem tudott helyet biztosítani az érintettek számára. A krízisközpontok is telítettek és már csak az

illetékességi területükről tudnak szülőket gyermekkel fogadni. Szinte reménytelen a nehéz időszakokban családot elhelyeztetni.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Településünkön a nők helyi közéletben betöltött szerepe igen erősnek mondható. A 2014-2019. évi ciklusban a képviselő-testületben először 2 fő, majd 2016 decembere óta 1 fő női képviselő található. A Polgármesteri Hivatalban, valamint az önkormányzat által fenntartott intézmények esetén a vezetők jelentős része nő, ugyanúgy, ahogy a foglalkoztatottak jelenős része is (kb. 90 %).

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az a régi beidegződés, miszerint a nőnek a konyhában a helye, napjainkban egyre kevésbé megvalósítható: ma már a nők is rá vannak kényszerítve arra, hogy dogozzanak. A család és a karrier összeegyeztetése nem könnyű. A nők nehezebb helyzetben vannak, mint a férfiak, mert a munka mellett ott van a család és a háztartás is. Ahhoz, hogy mindkét helyen megállják a helyüket, jó szervezőkészségre, hatalmas kitartásra és elszántságra van szükségük.

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint az 50 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez össztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
A családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen, az elkövetett erőszak ténye a családban marad.	Családon belüli erőszak kezelése.
Nincs krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás.	Önkormányzati szociális bérlakások számának emelése.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A település lakosságának életkor szerinti megoszlásában az idősek növekvő aránya tűnik ki. A lakosság 16 %-a gyermek, 84 %-a felnőtt korú. A 19-59 évesek száma közel 55%, az idősek (60 éven felüliek) aránya több mint a lakosság negyede (29%).

A 65 éven felüliek aránya városunkban 20%. Településünkön a természetes fogyás-szaporodás tükrében természetes fogyást figyelhettünk meg, amely veszélyezteti a város társadalmi korosztályi egyensúlyát. A 14 év alatti és a 65 év feletti lakosság arányát illetően erőteljes elöregedési folyamatnak lehetünk tanúi, amelyet jól szemléltet az alábbi táblázat:

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	**65 év feletti állandó lakosok száma (fő)** (TS 0328)	**0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)** (TS 0327)	**Öregedési index (%)** (TS 0401)
2014	1055	674	156,53%
2015	1057	657	16088,28%
2016	1057	639	16541,47%
2017	1053	659	15978,76%
2018	1065	643	16562,99%
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az időskorú népesség nemek közötti megoszlása igen érdekes jelenséget mutat. Amíg a 0-60 év közötti korosztály esetében a nők és férfiak aránya vagy azonos, vagy a férfiak javára tolódik el, addig a 60 év feletti lakosság esetén a nők aránya közel kétharmados. Ez a jelenség az egész országban megfigyelhető, és a nők hosszabb élettartamára vezethető vissza.

Az időskorúak helyzetét jelentősen befolyásolja a családi állapotuk, amely alapján megfigyelhető, hogy korban előre haladva fokozatosan csökken a házasok, és növekszik az özvegyek aránya. Városunkban az egyedül élő idősek aránya igen magas. Az idős emberek nagy része magányosnak érzi magát, hiszen sokszor egyedül marad, unatkozik, e kettő által izolálódik, amely a szellemi és fizikai aktivitás hanyatlásához vezet, így önellátási képessége beszűkül, elesettség érzete folyamatosan erősödik. Ezen problémák láncolata sok embernél pszichés megbetegedéseket okoz.

2016. decemberi adatok szerint településünkön az öregségi nyugdíjban részesülők száma 1623 fő, az időskorúak járadékában részesülők száma 16 fő. Az alábbi táblázatból látható, hogy a

nyugdíjasok száma évről évre csökkenő tendenciát mutat (a csökkenés létszáma közel 100 fő), mely a magas halálozás számának tulajdonítható.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2014	647	1054	1701
2015	612	1031	1643
2016	609	1014	1623
2017	574	977	1551
2018	566	951	1517

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az **időskorúak járadéka** azoknak az idős személyeknek a részére biztosít ellátást, akik a nyugdíjkorhatáruk betöltése után a szükséges szolgálati idő (résznyugdíjhoz: legalább 15 év, teljes nyugdíjhoz: legalább 20 év) hiányában saját jogú nyugellátásra nem jogosultak és jövedelemmel egyáltalán nem, vagy csak minimális mértékben rendelkeznek. Az időskorúak járadékát a járási hivatal állapíthatja meg.

Az időskorúak járadékára az a személy jogosult, aki

A) nem egyedülálló, és

1) betöltötte a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt, és

2) a saját és a vele együtt lakó házastársa vagy élettársa együttes jövedelme alapján számított havi egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a nyugdíjminimumnak) 80 %-át (2018-ban a legfelül idézett kormányrendeletben meghatározott 24.955 forintot),

vagy

B) egyedülálló, és

1) betöltötte a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt, de 75 évesnél fiatalabb, és

2) a nyugdíjminimum 95%-át (2018-ban a 29.355 forintot) nem haladja meg a havi jövedelme,

vagy

C) egyedülálló, és

1) 75 évesnél idősebb, és

2) a nyugdíjminimum összegének 130 %-át (2018-ban a 39.630 forintot) nem haladja meg a havi jövedelme.

Egyedülállónak az a személy minősül, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált vagy házastársától külön él, kivéve, ha élettársa van. Különélők a házastársak, ha eltérő lakcímre vannak bejelentve.

Az időskorúak járadékában részesülő mélykúti lakosok számának változásait mutatja az alábbi táblázat:

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2013	18,41
2014	18,17
2015	15,5

2016	16
2017	15

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, illetve az egészségkárosodási támogatásban részesülők számát mutatja az alábbi táblázat:

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2013	445	17
2014	428	19
2015	393	23
2016	369	18
2017	375	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 2020. évi felülvizsgálatkor a 7.1.1. számú táblázat nemenként vizsgálja a szociális ellátásban részesülő megváltozott munkaképességű személyeket.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2014	178	250	428
2015	163	230	393
2016	157	212	369
2017	142	204	346
2018	123	189	312
2019	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

6.2.1. Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Településünkön a 61 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya 10 év távlatában elenyészővolt, a regisztrált munkanélküliek legfeljebb 0,4 %-át tették ki. Az utóbbi 3 évben ez az arány 4-7%-ra nőtt. Ha ezt az arányt az 56-60 év feletti korosztállyal összevetve vizsgáljuk, ez az arány 16 %, és évről évre fokozatosan emelkedő tendenciát mutat. Az idősek munkaerő-piaci helyzetének elemzésekor mindenképpen ki kell emelni, hogy városunkban igen magas a rokkantnyugdíjasok aránya (2016-os adatok szerint a rokkantsági- és rehabilitációs ellátásban részesülők száma 369 fő).

Az 56 éven feletti álláskereső személyek létszámát mutatja az alábbi táblázat:

	2013	2014	2015	2016	2017
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**558**	**481**	**379**	**217**	**281**
61 év felett	6	7	16	6	17
56-60 év	36	34	28	18	25

6.2.2. Tevékeny időskor

Tapasztalataink szerint az egészséges nyugdíjasok szívesen végeznének valamilyen jövedelemkiegészítő tevékenységét (egyrészt, hogy jövedelmi viszonyaikon javítsanak, másrészt, hogy az elszigeteltségük csökkenjen), azonban erre gyakorlatilag semmilyen esélyük sincs, a térség igen kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzete miatt.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

6.3.1. Az idősek egészségügyi, szociális, kulturális és közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Általánosságban leszögezhető, hogy az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a város minden lakója részére, így az időskorúak részére is biztosított. Az önkormányzat fenti szolgáltatások területén eleget tesz minden kötelező feladatának, továbbá önként vállalt feladatok biztosításával is igyekszik jobb életkörülményeket biztosítani az időskorúak számára (házi segítségnyújtás működtetése a Gondozási Központon keresztül, vagy az Idősek Klubja szolgáltatásai).

Az idősek ellátásában intézményi szinten a Gondozási Központ adja a legjelentősebb segítséget. Az intézmény – legfőképpen időseket érintő - tevékenysége az alábbiakra terjed ki:

- Étkeztetés: Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségügyi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy fogyatékosságuk miatt. Az étkeztetést a 2017. évben 70 fő vette igénybe, a szolgáltatást igénybe vevőkön belül a 60 év felettiek aránya 86,6%.

- *Idősek Klubja:* Az Idősek Klubja a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak nappali gondozására szolgál. A saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatok ápolására, valamint alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére. Az itt folyó gondozás célja a hiányzó családi kapcsolatok pótlása, az idős ember egyedüllétének megszüntetése, a tétlenséggel járó káros hatások megelőzése, egészségi állapotának figyelemmel kísérése. A 2017. évben az Idősek Klubjának létszáma 16 fő, a szolgáltatást igénybe vevőkön belül a 60

év felettiek aránya 81,2 %. Az intézmény vezetője az utóbbi hónapokban több intézkedést is tett az igénybevevők számának növelésére, nyílt napokat és egyéb programokat szerveztek. A gondozónők meglátogatják az idős embereket, hogy felajánlják a szolgáltatás igénybevételének lehetőségét. Sajnos azonban a tapasztalat továbbra is az, hogy az idős emberek nagyon nehezen mozdíthatóak ki környezetükből.

- *Házi segítségnyújtás:* A házi segítségnyújtás keretében a napi 4 órát meg nem haladó gondozási szükséglettel rendelkező igénybe vevő részére saját lakókörnyezetében biztosítják az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. Így a házigondozó feladata az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzése, az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniás körülményeinek megtartásában való közreműködés. A házi segítségnyújtást a 2017. évben 23 fő vette igénybe, akik közül mindannyian 60 éven felüliek.

- *Tanyagondnoki szolgáltatás:* Településünkön nem nagy a tanyán élő népesség aránya, azonban a külterületi településrészeken élők többsége időskorú, így az ellátást is zömében ők veszik igénybe. A tanyagondok az alábbi alapfeladatokat látja el:
  - szociális ellátás biztosítása,
  - egészségügyi ellátásokhoz való hozzájutás segítése,
  - étkeztetésben való részvétel,
  - a helyi szociális szükségletek, egyéb szolgáltatási igények, információk közvetítése az önkormányzat és a külterületi lakosság között.

  A tanyagondnoki szolgáltatás hozzájárul a települési hátrányok enyhítéséhez, lehetővé teszi az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, a közszolgáltatásokhoz való hozzájutást, segíti az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítését.

- *Idősek Otthona:* Az Idősek Otthona az önmaguk ellátásra nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek részre nyújt teljes körű ellátást.
  Az Idősek Otthona szolgáltatásai:
  - ápolási, gondozási feladatok ellátása,
  - egészségügyi ellátás: prevenció, higiénés tevékenység,
  - mentálhigiénés ellátás keretén belül: társas kapcsolatok kiépítése, kapcsolat a családdal, kapcsolat a társadalommal, mentálhigiénés gondozás, foglalkoztatás
  - életvezetési problémák megoldásában segítségnyújtás.
  - a lakhatásról való gondoskodás 24 órás felügyelet mellett,
  - napi háromszori étkezés biztosítása,
  - ruházattal és textíliával való ellátás,
  - a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátás biztosítása,
  - mentálhigiénés ellátás biztosítása,
  - a hivatalos ügyekben való segítségnyújtás,
  - a lakók ruházatának, textíliájának mosása, vasalása, javítása,
  - szükség esetén szervezi a foglalkoztatást és ellátja a rehabilitációs és habilitációs feladatokat.

  Az Idősek Otthonában ellátott személyek száma a 2017. évben 31 fő volt, a szolgáltatást igénybe vevőkön belül a 60 év felettiek aránya 90,3% (a nők aránya ezen belül 61,2 %). Várólistán lévők száma: 31 fő. Sajnos egyre inkább megfigyelhető az a tendencia, hogy a szolgáltatást igénybe vevők fizikai és egészségi állapota egyre gyengébb. A 2017. évben 5 fő ellátott hunyt el, közülük 4 fő lakott 1 éven túl az intézményben. A jelenlegi kormányzati törekvés éppen ezért az, hogy a fekvőbeteg szakellátás krónikus részét az idősek otthonába telepítse. Esetünkben azonban jelenleg ehhez a feltételek nem adottak, az intézmény

esetében ehhez férőhely-bővítést és az egyéb személyi és tárgyi feltételek megteremetését is meg kellene oldani, amelyre csak pályázati úton látjuk a megoldást.

Szeretnénk, ha az egyház tevékenyen reszt venne az idősek ellátásában, például - lehetősége szerint - idősek otthona alapításával

Az intézményrendszer mellett településünkön az utóbbi időben az időskorúak ellátásában egyre nagyobb szerepet vállalnak a civil szervezetek is. Az önkormányzat jelentős segítséget kap e területen a Mozgáskorlátozottak Mélykúti Egyesületétől, a Mélykúti Egyházközségért Alapítványtól, a helyi Karitász csoporttól, az utcaapostoli hálózattól, illetve a helyi nyugdíjasklubokról is.

6.3.2. Az idősek informatikai jártassága

Az elszigetelődés problematikáját jelentősen enyhítené, ha az idősek informatikai jártassága növekedne. Egy 2013. évben végzett helyi felmérés szerint 50 megkérdezett időskorúból 47 fő nem tudja használni a számítógépet, nem tudja mi az az internet. Pedig az internet használata segíthetne az időskorúaknak az elszigeteltség megszüntetésében, saját családjuk fiatal(abb) tagjaival való kapcsolattartásban, valamint abban, hogy lépést tartsanak a változásokkal. Ezt felismerve kezdte meg a 2013. évben a Mozgáskorlátozottak Mélykúti Egyesülete és a Művelődési Ház és Fenyő Miksa Könyvtár a „MAMA-PAPA A VILÁGHÁLÓN!" elnevezésű program megvalósítását, amely egy egyszerű számítógép- és Internet használatot megismertető tanfolyam elindítását jelenti. A Művelődési Ház és Fenyő Miksa Könyvtár által szervezett számítógép-használati tanfolyamokon a 2015 és 2016-os évben 47 fő 50 év feletti személyt tanítottak meg a számítógép alapfokon történő, valamint az Internet használatára.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az időskorúak egyre gyakrabban válnak bűncselekmény áldozatává. Hogy ez ne történhessen meg, a település hivatalos lapjában több alkalommal is közzétesszük a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság bűnmegelőzési célt szolgáló tájékoztató anyagait. Immáron 13 éve rendezzük meg minden év októberében az „Idősek Világnapja" elnevezésű rendezvényünket, amelyen a település 80 év feletti polgárai vesznek részt. Az időskorúak elszigeteltségének enyhítésére, valamint a feleslegessé-válás érzésének megszüntetésére nagyon jó lehetőséget nyújtanak az önkéntességi programok, amelyekbe egyre több helyi civil szervezet is bekapcsolódik.

6.5. Pozitív diszkrimináció

Kifejezetten az idősek pozitív diszkriminációját szolgálja az önkormányzat által nyújtott három szociális ellátási forma, a szemétszállítási díj támogatás, a felnőtt gyógyszertámogatás, illetve a tűzifa támogatás.

A hatályos szabályozás szerint a szemétszállítási díj megfizetéséhez – az általa termelt hulladék mennyiségére tekintettel – kérelmére **szemétszállítási díj támogatásban** részesülhet a kérelmező

a.) egyfős háztartás esetében, ha az ott lakó tárgyév január 1. napján a 60. életévét betöltötte és havi jövedelmének összege nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíjminimum háromszorosát,

b.) kétfős háztartás esetében, ha legalább az egyik ott lakó személy tárgyév 1. napján a 60. életévét betöltötte és az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíjminimum két és félszeresét.

A szemétszállítási díj támogatást az önkormányzat évi egy alkalommal, tárgyév december hónapjában nyújtja, a támogatás összege 5000,- Ft.

Az önkormányzat bármely nagykorú személy részére - kérelemre - **gyógyszertámogatás** formájában évente négyszer átmeneti segélyt nyújt 8000 Ft összegben. A gyógyszertámogatásra az a személy jogosult, akinek a háziorvos által igazolt rendszeres gyógyszerköltsége, vagy az orvos által igazolt gyógyászati segédeszköz - kivéve szemüveg és kontaktlencse – költsége meghaladja az 1 főre jutó jövedelem 15 %-át, feltéve, hogy a családban az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének két és félszeresét nem haladja meg, egyedülélő esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát.

Kérelmére természetbeni **tűzifa támogatásban** részesülhet az a személy, akinek

a) tárgyév október 1. napján

aa) az Szt. 32/B. §-a szerinti időskorúak járadékára való jogosultsága áll fenn, vagy

ab) az Szt. 50. § (2) bekezdése szerinti közgyógyellátásra való jogosultsága áll fenn, vagy

ac) a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló 2011.évi CXCI. törvény 3. § (1) bekezdés szerinti megváltozott munkaképességű személyek ellátására való jogosultsága áll fenn, és családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 300%-át, vagy

ad) családjában három vagy annál több – a Gyvt. 67/A. § (2) bekezdésében szabályozott - halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket nevel,

ae) a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott nyugdíjra való jogosultság áll fenn, és családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 300 %-át,

af) az Szt. 37/D. § (1) bekezdés a) pontja szerinti egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra való jogosultsága áll fenn,

ag) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 30. § (1) bekezdése szerinti nyugdíj előtti álláskeresési segélyre való jogosultsága áll fenn és

b) lakása fával fűthető és rendelkezik fatüzelésre alkalmas fűtőberendezéssel.

A természetbeni tűzifa támogatás a rendelkezésre álló keret mértékéig biztosítható. A természetbeni tűzifa támogatás megállapításakor előnyben kell részesíteni az aa) és ac) alpontjaiban meghatározott kérelmezőket.

Természetbeni tűzifa támogatásként a jogosult 10 q tűzifára jogosult.

6.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Magas az egyedül élő idősek aránya.	Az idősek aktivitását célzó programok szervezése.
Az idős emberek gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Az idősek alacsony informatikai jártassága.	Informatikai kompetenciák fejlesztése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek a magyar társadalom leghátrányosabb helyzetű csoportjai közé tartoznak, hiszen a fogyatékos személyek jelentős részének helyzetét nem csupán saját egészségi állapota, hanem a társadalmi előítéletek, valamint az akadálymentesség hiánya is jelentősen nehezíti. A 2011. évi népszámlálás adatai szerint több mint 561 ezer fogyatékossággal élő ember él Magyarországon, vagyis a fogyatékkal élők a népesség több mint 5,6 %-át teszik ki. A népesség fogyatékosság-típus szerinti megoszlását vizsgálva elmondhatjuk, hogy a legjelentősebb a mozgáskorlátozottak aránya, őket követik a látássérültek és a hallássérültek, majd pedig az értelmi fogyatékosok.

7.1.4. táblázat - A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások

	Állami/önkormányzati			
	2014	2015	2016	2017
falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás	*1*	*1*	*1*	*1*
étkeztetés	*1*	*1*	*1*	*1*
házi segítségnyújtás	*1*	*1*	*1*	*1*
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	*0*	*0*	*0*	*0*
családsegítés	*1*	*1*	*1*	*1*
közösségi ellátás szenvedélybetegek részére	*0*	*0*	*0*	*0*
közösségi ellátás pszichiátriai betegek részére	*0*	*0*	*0*	*0*
támogató szolgáltatás	*1*	*1*	*1*	*1*
nappali ellátás	*1*	*1*	*1*	*1*

Forrás: helyi adatgyűjtés

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Településünkön a fogyatékkal élőkre vonatkozóan sajnálatos módon nem állnak rendelkezésre olyan mérhető statisztikai adatok, amelyek alapján reális képet lehet alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.
A településen élő fogyatékos személyek létszámára vonatkozóan az egyik kiindulópont, ha megnézzük, hogy hány személy részesül fogyatékossági támogatásban. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 22. §-a szerint a fogyatékossági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Fogyatékossági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos, az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar

állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású személy, továbbá a magyar hatóság által menekültként, illetve hontalanként elismert személy jogosult, akinek

a) segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon a látóképessége teljesen hiányzik vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik és ezért kizárólag tapintó-halló életmód folytatására képes (látási fogyatékos),

b) hallásvesztesége olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes, feltéve, hogy

ba) halláskárosodása 25. életévének betöltését megelőzően következett be, vagy

bb) halláskárosodása mellett a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad (hallási fogyatékos),

c) értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű (értelmi fogyatékos),

d) állapota a személyiség egészét érintő fejlődés átható zavara miatt, az autonómia-tesztek alapján súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,

e) a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy a külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegsége miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható (mozgásszervi fogyatékos),

f)az a)–e) és h) pontban meghatározott súlyos fogyatékosságok közül legalább két fogyatékossága van (halmozottan fogyatékos),

g) hallásvesztesége olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes és az a), c)–e) és h) pontok valamelyikében megjelölt egyéb fogyatékossága is van (halmozottan fogyatékos),

h) állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,

és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály Családtámogatási Osztályától kapott adatok alapján városunkban 2015. májusában 96 fő részesült fogyatékossági támogatásban az alábbi megoszlásban:

- mozgásszervi fogyatékos 70 fő,
- látási fogyatékos 18 fő,
- hallási fogyatékos 4 fő,
- értelmi fogyatékos 4 fő.

Itt kell ugyanakkor megjegyezni, hogy ha valaki vakok személyi járadékában, magasabb összegű családi pótlékban részesül, vagy utána magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak, akkor fogyatékossági támogatásra nem jogosult.

A Mozgáskorlátozottak Mélykúti Egyesülete a 2014. évben felülvizsgálta tagjainak névsorát, és ennek keretében – munkánkat segítendő - komplex felmérést végzett a Mélykúton élő mozgáskorlátozott személyekről. Az adatlap kitöltése önkéntes alapon, anonim módon történt. Ugyanakkor ezen adatok szintén nem képezhetik egy komplex települési adatbázis alapját, hiszen az egyesületnek olyan tagjai is vannak, akik jogszabályi értelemben nem minősülnek mozgáskorlátozott személynek, ugyanakkor mégis nehezükre esik a mozgás, illetve az egyesület pártoló tagokkal is rendelkezik. Az egyesületnek 287 tagja töltötte ki az adatlapot, az adatlapot kitöltők között 63,41% -a volt nő, 36,59%-a férfi. Életkor szerinti megoszlást vizsgálva láthatjuk, hogy a 36 év alattiak közül senki sem töltötte ki az adatlapot, míg a 36-45 év közti korosztályból 6 fő, a 46-55 év közti korosztályból 21 fő, az 56-65 év közti korosztályból 80 fő, a 65 év feletti korosztályból pedig 180 fő nyilatkozott. Ebből látszik, hogy a mozgáskorlátozottság leginkább az öregégi nyugdíjkorhatárt betöltött személyeket érinti leginkább, a 65 év feletti korosztály tagjainak

száma több mint a többi korosztály tagjaié összesítve. Az iskolai végzettség szerinti arányok az alábbi adatokat tükrözik: 14 fő nyilatkozott úgy, hogy nincs általános iskolai végzettsége, 125 főnek nyolc általános a legmagasabb végzettsége, 91 fő végzett szakiskolát vagy szakmunkásképzőt, 46 fő érettségizett szakközépiskolában vagy gimnáziumban, vagy járt technikumra. 11 fő nyilatkozta, hogy rendelkezik főiskolai vagy egyetemi képesítéssel. Mindezek alapján megállapítható, hogy az általános iskolai végzettséggel rendelkezők vannak a legnagyobb számban, ami a nagyarányú 65 év feletti tagot nézve nem meglepő eredmény. A kérdőív következő pontja a kitöltő családi állapotát mérte fel. A tagok 52 %-a házas, 31 %-a özvegy, 12 %-a elvált, 4 %-a hajadon vagy nőtlen családi állapotú. A maradék 1 % „egyéb" megjelölést alkalmazott (élettársi kapcsolat, házas, de házastársától különélő). A válaszadók közül 32,5%-a nyilatkozott úgy, hogy a mozgáskorlátozottságon kívül egyéb fogyatékossággal, illetve tartós betegséggel is rendelkezik. Legtöbben egyéb tartós betegségként idegi eredetű betegségeket, cukorbetegséget, magas vérnyomást, szívbetegséget jelöltek meg. A gazdasági aktivitás szerinti besorolás kérdésénél mindössze 15 fő jelezte magáról, hogy foglalkoztatott lenne, bár meg kell jegyezni, hogy ezen kérdésnél a kérdőívet kitöltők több mint 42 %-a nem nyilatkozott. A foglalkoztatottak közül 8 személy dolgozik gazdasági szférában, 2 fő nonprofit szervezet által volt foglalkoztatott, míg 5 fő a közszférában dolgozónak vallotta magát. A foglalkoztatottak közül 4 fő dolgozik napi 4 órában, 1 fő napi 6 órában, 10 fő pedig teljes munkaidős foglalkoztatott, aki napi 8 órában dolgozik. Az ellátási formákról szóló kérdésnél a kitöltők nagy része öregségi nyugdíjról vagy özvegyi nyugdíjról, illetve rokkantsági ellátásról nyilatkozott. Válaszként érkezett még a munkabér, a fogyatékossági támogatás, a rehabilitációs járadék, illetve a rendszeres szociális segély. Arra a kérdésre, hogy amennyiben keresett állást, érte-e hátrányos megkülönböztetés mozgáskorlátozottsága miatt, egy fő nyilatkozott úgy, hogy igen, ugyanakkor arra vonatkozóan már nem nyilatkozott, hogy a diszkrimináció milyen formában nyilvánult meg. A település akadálymentesítettségével a válaszadók 66,9 %-a volt elégedett. Akik nemleges választ adtak, az alábbi javaslatokat fogalmazták meg az akadálymentesítéssel kapcsolatban: az utak, járdák szilárd burkolatának javítása, illetve kialakítása, ahol még nincs, buszmegálló járhatóbbá tétele, Petőfi téri parkban zúzott kő helyett szilárd burkolat, üzletek, pénzintézetek, temető akadálymentesítése.

A településen fogyatékkal élők foglalkoztatottságával kapcsolatban mindenképpen szükségesnek látjuk annak kiemelését, hogy a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása céljából létrejött „Pro-Team" Nonprofit Rehabilitáció Kft. (illetve annak jogelődje) 2003-ban telephelyet létesített városunkban. A mélykúti telephelyen napi 4 munkaórában bérmunkában végzik tevékenységüket a dolgozók, akiknek létszáma az évek során ugyan folyamatosan csökkent, azonban még a 2017. évben is 28 fő munkavállalót foglalkoztatott a Kft, amely munkavállalók mindegyike helyi lakos volt.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban nem rendelkezünk. Kiemelendő mutatószám lehet még e témakörben a súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési támogatásában részesők száma is, ezen ellátásban a 2012. évben 111 fő részesült településünkön.

2017 tavaszától lehetőség adódott arra, hogy az önkormányzat gépjárműve 2 súlyos fogyatékkal élő kiskorút, illetve kísérőjüket a Bajai Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Általános Iskolába hetente 2 nap elszállítsa, majd a tanórákat követően hazavigye őket. Ez azonban csak ideiglenes megoldást jelent, éppen ezért az önkormányzat megállapodást kötött a Bácsalmási Alapszolgáltatási Központ keretében működő Támogató Szolgálattal, és a 2017/18-as tanévtől

kezdődően csatlakozott a szervezethez, így a szolgálat kisbusza a mélykúti gyermekeket is elviszi Bajára az iskolába.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos, ezen intézmények 90%-ban akadálymentesítettek. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az akadálymentes intézmények száma, minden területen a jogszabályi előírásnak megfelel. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

	Igen/nem								
	Lift	**Vakvezető sáv**	**Mozgáskorlátozottak részére mosdó**	**Rámpa**	**Hangos tájékoztatás**	**Indukciós hurok**	**Tapinthatói információ**	**Jelnyelvi segítség**	**Egyéb**
oktatási intézmények alapfok	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem
egészségügyi intézmények alapellátás	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem
kulturális, művelődési intézmények	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem
önkormányzati, közigazgatási intézmény	igen	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	nem
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
szociális ellátást nyújtó intézmények	igen	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	nem

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat, fogyatékos ügyi referens információi, fogyatékosok civil szervezetei

7.3.3. táblázat - Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség a közlekedésben

	Igen/nem								
	Lift	**Vakvezető sáv**	**Mozgáskorlátozottak részére mosdó**	**Rámpa**	**Hangos tájékoztatás**	**Indukciós hurok**	**Tapinthatói információ**	**Jelnyelvi segítség**	**Egyéb**
Közterület (utca/járda, park, tér)	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem
Helyi és távolsági tömegközlekedés	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem

Buszpályaudvar, buszvárók	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Vasútállomás	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem

Forrás: helyi adatgyűjtés, a vizsgált területen az önkormányzat szociális ügyekkel foglalkozó munkatársától és az érdekvédelmi szervezetek vezetőitől

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Nem rendelkezünk releváns adatokkal a fogyatékkal élők számára és helyzetére vonatkozóan.	Adatbázis létrehozása a fogyatékkal élők számára és helyzetére vonatkozóan.
A foglalkoztatás területén nincs információnk arra vonatkozóan, hogy a településen működő vállalkozások és gazdasági társaságok milyen arányban foglalkoztatnak fogyatékkal élő munkaerőt.	A fogyatékkal élő munkavállalók elhelyezkedésének elősegítése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

8.1. A civil szervezetek, az egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése

Mint ahogyan azt már több fejezetben is említettük, településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak, a lakosság nagy számban vesz részt azok programjain. A civil szervezetek a HEP elkészítésekor az alábbi területeken fejtették ki tevékenységüket:

- sporttevékenység (5 db)
- szabadidős és hobbitevékenység (4 db),
- oktatási tevékenység (3 db),
- szociális tevékenység (3 db)
- kulturális tevékenység (2 db).
- környezetvédelmi tevékenység (2 db)
- polgári védelmi tevékenység (1 db)
- közbiztonság-védelmi tevékenység (1 db),
- egyéb tevékenység (3 db).

2018. évben az alábbi társadalmi szervezetek szerepeltek a Civil Szervezetek Névjegyzékében:

1. Budai Géza Diáksport Közhasznú Egyesület
2. Bull & Mastiff Sportkutyás Klub Egyesület
3. Csergezán Pál Vadásztársaság
4. Községi Önvédelmi Alapítvány
5. Kútfő Alapítvány
6. Mélykút Közművelődéséért Közalapítvány
7. Mélykúti Cigány Érdekképviseleti Szervezet
8. Mélykúti Cigányokért Alapítvány
9. Mélykúti Egyházközségekért Alapítvány
10. Mélykúti Galamb-, Díszmadár-, Kisállattenyésztő és Természetvédő Egyesület
11. Mélykúti Gazdakör
12. Mélykúti Gyermekekért Alapítvány
13. Mélykúti Lovas Egyesület
14. Mélykúti Női Röplabda Egyesület
15. Mélykúti Önkéntes Tűzoltó Egyesület
16. Mélykúti Sportegyesület
17. Mélykúti Szabadidősport Egyesület
18. Mélykúti Szederinda Népzenei Egyesület
19. Mozgáskorlátozottak Mélykúti Egyesülete
20. Nagycsaládosok Mélykúti Egyesülete
21. Rockenbauer Pál Természetjáró Egyesület
22. Rodostó Vadásztársaság
23. Sirályka Egyesület 2007
24. Mélykúti Polgárőr Egyesület.
25. Mélykúti Fúvósokért Egyesület.

Az Önkormányzat – lehetőségeihez mérten - támogatja a civil szervezetek munkáját, működését. Törekszünk arra, hogy a szervezetekkel partneri viszonyt kialakítva a város életének egyre több

szegmensébe vonjuk be azokat. A jó együttműködés következménye, hogy az önkormányzati rendezvényeken aktívan részt vesznek ezen szervezetek.

Városunkban több olyan civil kezdeményezés is működik, amelyek nem bejegyzett társadalmi szervezetként funkcionálnak (pl. nyugdíjasklubok, tánccsoportok). Ezen szerveződések általában valamelyik bejegyzett civil szervezet, illetve valamelyik önkormányzati intézmény keretén belül fejtik ki tevékenységüket, az önkormányzat a befogadó szervezeten keresztül tudja támogatásukat megvalósítani. A működő egyéb önszerveződő közösségek.

1. Anna Tánccsoport
2. Fürge Ujjak Kézimunka Szakkör
3. GAMMA GT Szenvedélybetegek Mélykúti Önsegítő Csoportja
4. Katolikus Karitasz Mélykúti Csoportja
5. Mélykúti Asszonykórus
6. Szent Anna Nyugdíjasklub
7. Szent Erzsébet Nyugdíjasklub
8. Vadvirág Néptánccsoport

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2014	1	30268	0	2
2015	1	31375	0	2
2016	1	31485	0	2
2017	1	32227	0	2
2018	1	32190	0	2
2019	1	n.a.	0	2

Forrás: TEIR

8.2. Az önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzat és a katolikus egyház kapcsolata példaértékűnek mondható. A katolikus egyház – leginkább a Mélykúti Egyházközségekért Alapítvány munkáján keresztül – hatalmas segítséget nyújt önkormányzatunknak főleg a szociális ellátás területén.

Önkormányzatunk együttműködési megállapodást kötött a Mélykúti Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. Az együttműködési megállapodás keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel (is) támogatja a nemzetiségi önkormányzat működését, a romák számára az egyenlő esélyű hozzáférést az élet bármely területén, illetve támogatja a roma szellemi örökség védelmét. Az Önkormányzat által már évekkel korábban létrehozott „Szociálpolitikai Kerekasztal”-nak tagja a települési nemzetiségi önkormányzat képviselője is.

8.3. A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A roma nemzetiségi önkormányzatunk már évek óta együttműködik a településen lévő intézményekkel (általános iskola, óvoda, Mélykúti Önkormányzati Közszolgáltatási, Művészeti és Kulturális Nonprofit Kft, illetve Fenyő Miksa Könyvtár), a jelzőrendszer egyéb tagjaival (család- és gyermekjóléti központ, védőnők, gyermekorvos), valamint a helyi civil szervezetekkel (pl. Karitász). A felsorolt szervezettekkel – az Önkormányzatot kivéve – nem köttetett hivatalos együttműködési megállapodás, zömében inkább a gyakorlatban valósul meg az együttműködés. A roma nemzetiségi önkormányzat esélyegyenlőségi tevékenysége leginkább a roma gyerekek felzárkóztatására, tanulmányai előmozdítására, a romák számára kulturális és szabadidős programok szervezésére, foglalkoztatottságunk növelésére irányul.

8.4. A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek közül a Mélykúti Cigány Érdekképviseleti Szervezet és a Mélykúti Cigányokért Alapítvány az esélyegyenlőségi célcsoportok közül kifejezetten a romák támogatására alakult. E szervezetek célja a Mélykúton élő romák társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, érdekeinek képviselete, érdekérvényesítése, szociális szolgáltatásnyújtás, egészség-, közösség- és ifjúságfejlesztés, sport- és szabadidős programok szervezése, a cigányság kultúrájának, hagyományainak megőrzése, ápolása.

A gyermekek helyzetének előmozdítására jött létre a Mélykúti Gyermekekért Alapítvány, a Budai Géza Diáksport Közhasznú Egyesület, illetve a Kútfő Alapítvány.

A Mozgáskorlátozottak Mélykúti Egyesülete a mozgásfogyatékos emberek társadalmi esélyegyenlőségét, emberi és állampolgári jogainak védelmét, a mozgáskorlátozott emberek szociális biztonságának, rehabilitációjának, önálló életvitelének elősegítését tűzte ki céljául.

A szociális területen működő civil szervezetek – Mélykúti Egyházközségekért Alapítvány, Nagycsaládosok Mélykúti Egyesülete, Mozgáskorlátozottak Mélykúti Egyesülete – munkájuk révén valamennyi esélyegyenlőségi célcsoport életminőségének jobbá tételéhez hozzájárulnak.

8.5. For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

A for-profit szereplők részvételére elsősorban a foglakoztatással kapcsolatos esélyegyenlőségi feladatok megvalósítása során számítunk. Fontosnak tartjuk, hogy a for-profit szereplők megfelelő tájékoztatást és felvilágosítást kapjanak az esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozó munkavállalók foglalkoztatása lehetőségeiről.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

9.1. A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a településen dolgozó egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési és szociális szakemberek. Módszere a személyes és online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd a program-tervezet véleményezésére koncentrálódott. A tervezet az önkormányzat hivatalos honlapján, a www.melykut.hu oldalon közzétételre került, így az állampolgárok is véleményt mondhatnak. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

9.2. A 9.1. pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A 9.1. pont szerinti szervezetek tervezettel kapcsolatos véleményei a programba a képviselő-testületi ülés előtt beépítésre kerültek. A program végrehajtásával kapcsolatos észrevételeket a HEP Fórum ülésein ismertetni fogjuk, és amennyiben indokolt, az észrevételek a felülvizsgálat során a programba beemelésre kerülnek.

Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései ben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1.	A tartós munkanélküliek magas arányának visszaszorítása a a munkahely-teremtés elő-segítésén keresztül.	A településen magas a tartós munkanélküliek aránya.	Általános megfogalmazás: A tartós munkanélkülieknek arányának csökkentése. Rövid és középtávú cél: A tartós munka-nélküliek számának kis-mértékű csökkentése. Hosszú távú cél: A tartós munkanélkülieknek számának nagyobb	Gazdasági Program Szociális Szolgáltatás-szervezési Koncepció	1. Munkahely-teremtő pályázatok felkutatása és azok benyújtása. 2. A helyi foglalkoztatók informálása.	Polgármester <u>Partnerek:</u> Foglalkoztatási Osztály, MRNÖ	1. Munkahely-teremtő pályázatok felkutatása és azok benyújtása: *2022. 12. 31*. 2. A helyi foglalkoztatók informálása: folyamatos.	Tartósan munkanélküliek közül sikeresen elhelyezkedettek számának növekedése rövidtávon legalább 3 %-kal, közép-távon 10 %-kal, hosszú-távon legalább 20%-kal.	Humán: pályázatokkal foglalkozó munkatárs. Pénzügyi: pályázati önrész finanszírozása, tájékoztató anyagok előállításának költsége. Technikai: pályázati anyagok és tájékoztató anyagok nyomtatása, sokszorosítása.	Pályázat esetén a projekt fenntartási időszakáig, illetve önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható.

			arányú csökkentése.							
2.	Felzárkóztatási és fejlesztési programok felkutatása és működtetése.	A hátrányos helyzet sok esetben több generáción keresztül öröklődik.	Általános cél: A hátrányos helyzetből történő kiemelkedés lehetőségének megteremtése és elősegítése. Rövid és középtávú cél: A hátrányos helyzetű családok számának kismértékű csökkentése. Hosszú távú cél: A hátrányos helyzetű családok számának nagyobb arányú csökkentése.	Gazdasági Program Szociális Szolgáltatás-szervezési Koncepció	A település hátrányos helyzetű lakosságának felzárkóztatását és fejlesztését segítő pályázatok felkutatása, benyújtása.	Polgármester <u>Partnerek:</u> családgondozók, MRNÖ, civil szervezetek	2023. 12. 31.	A hátrányos helyzetű lakosság számának csökkenése középtávon legalább 5 %-kal, hosszútávon legalább 10%-kal.	Humán: pályázatokkal foglalkozó munkatárs Pénzügyi: pályázati önrész finanszírozása Technikai: pályázati anyagok nyomtatása, sokszorosítása	Pályázat esetén a projekt fenntartási időszakáig.
3.	Az egészségtudatos gondolkodás ösztönzésének elősegítése.	A mélyszegénység-ben élők és a romák nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást – főleg az	Általános cél: A mélyszegénységben élők és a romák egészségtudatos gondolkodásának kialakítása,	Szociális Szolgáltatás-szervezési Koncepció	1. Egészséggel kapcsolatos tájékoztató anyagok készítése. 2. Egészséggel kapcsolatos	Polgármester <u>Partnerek:</u> felnőtt és gyermek háziorvosok, MRNÖ, védőnők	1. Egészséggel kapcsolatos tájékoztató anyagok készítése: *2022. 06. 30.* 2. Egészséggel	Rövid – és középtávon: az egészségügyi alap- és szakellátáson a mélyszegénységben élők	Humán: tájékoztató anyagokat összeállító szakember, védőnők, háziorvosok. Pénzügyi: tájékoztató	Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható.

		egészségügyi szakellátásokat - sokkal ritkábban veszi igénybe.	annak elérése, hogy a célcsoport indokolt esetben minél nagyobb számban vegye igénybe az egészségügyi ellátást. Rövid és középtávon: annak tudatosítása, hogy fontos az egészségügyi ellátás és a különböző szűrővizsgálatokon való részvétel. Hosszú távon: a mélyszegénységben élők és romák egészségi állapotának javulása.		előadások szervezése.		kapcsolatos előadások szervezése: 2021. 06. 30.	és romák számának emelkedése. Hosszútávon: A mélyszegénységben élők és a romák egészségi állapotának javulása.	anyagok előállításának, költsége, előadók költségei. Technikai: tájékoztató anyagok legyártása, sokszorosítása.	

II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1.	Az esélyteremtő programokban résztvevő tanulók számának növelése.	A HH-s és a HHH-s tanulók számához és arányához viszonyítva kevesen vesznek részt az ösztöndíj- vagy tehetség-gondozó programokban.	Általános cél: A HH-s és a HHH-s tanulók továbbtanulási esélyeinek növelése. Rövid és középtávú cél: Az esélyteremtő programokban (Útravaló ösztöndíjprogram, Arany János Tehetséggondozó Program stb.) résztvevő tanulók számának növelése. Hosszú távú cél: A HH-s és a HHH-s tanulók továbbtanulási mutatószámainak javítása.	Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési terv	1. A tanulók és a pedagógusok ösztönzése a közös pályázásra, a szülőkkel való kommunikáció erősítése. 2. Kapcsolatfelvétel azokkal az iskolákkal, amelyek ebben nagy gyakorlattal rendelkeznek.	Szent Tamás Katolikus Általános Iskola (SZTKÁI) igazgatója <u>Partnerek:</u> családgondozók, MRNÖ	1. A tanulók és a pedagógusok ösztönzése a közös pályázásra, a szülőkkel való kommunikáció erősítése: *2022. 08. 31*. 2. Kapcsolatfelvétel azokkal az iskolákkal, amelyek ebben nagy gyakorlattal rendelkeznek: 2021. 12. 31.	Rövid és középtávon: az esélyteremtő programokban részt vevő tanulók számának megduplázása. Hosszútávon: a HH-s és HHH-s tanulók továbbtanulási mutatóinak javulása.	Humán: pedagógusok	Fenntartói döntés alapján folyamatosan fenntartható.
2.	A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése kulturált	A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma növekvő	Általános cél: A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése.	Szociális Szolgáltatás-szervezési Koncepció	1. Pályázatok felkutatása, benyújtása. 2. Szabadidős	Polgármester <u>Partnerek:</u> Szent Tamás Katolikus	1. Pályázatok felkutatása, benyújtása: 2022. 06. 30.	Rövid és középtávon: A veszélyeztetett kiskorú	Humán: pályázatokkal foglalkozó munkatárs, szabadidős	Pályázat esetén a projekt fenntartási időszakáig.

	szabadidős programok szervezésén keresztül.	tendenciát mutat.	Rövid és középtávú cél: Az érintett gyermekek részére olyan szabadidős programok szervezése, amely a szabadidő hasznos eltöltését célozza. Hosszú távú cél: A veszélyeztetett gyermekek számának csökkentése.	Bűnmegelő zési Koncepció	programok szervezése, népszerűsítés e az érintett célcsoport körében.	Általános Iskola, Óvoda, családgondoz ók, civil szervezetek	2. Szabadidős programok szervezése, népszerűsítés e az érintett célcsoport körében: 2021. 12. 31.	gyermekek számának kismértékű csökkenése. Hosszútávon: A veszélyeztete tt kiskorú gyermekek számának legalább 30%-kal történő csökkenése.	munkatárs. Pénzügyi: pályázati önrész finanszírozás a, személyi feltételek biztosításána k költsége. Technikai: pályázati anyagok nyomtatása, sokszorosítás a, helyiség biztosítása a szabadidős programokho z.	
3.	Szakmai Napok rendezése a Biztos Kezdet program alapelveinek megismertetés e céljából**.**		**Általános cél:** A 0-3 éves korú gyermekek szociális, érzelmi, értelmi fejlődésének elősegítése, az alapkultúrtech nikák elsajátításához szükséges képességek erősítése. **Rövid és középtávú**	Gazdasági Program	1. Kapacitás-bővítésre a Biztos Kezdet Gyerekházak befogadására és állami támogatására pályázat benyújtása. 2. Műk ödési támogatásból megfelelő szolgáltatás nyújtása elsősorban	Gyerekház-vezető Partnerek: polgármester, képviselőtest ület, védőnők, gyermekjóléti szolgálat családgondoz ói; óvónők; korai fejlesztő szakemberek; pszichológus;	*2022. 12. 31.*	**Rövid és középtávon:** Fokozatosan növekszik a Gyerekházat rendszeresen látogató családok száma, egyre többen veszik igénybe a szolgáltatáso kat. **Hosszútávon :** Csökken azoknak a gyerekeknek	Humán: szakemberek (védőnők, gyerekjóléti szolgálat munkatársai és a döntéshozók) támogatása, szakmai munkában való aktív részvétele, együttműköd ése; Pénzügyi: minimális	Fenntartói döntés alapján folyamatosan fenntartható.

			cél: A gyerekházban folyó szakmai munka szélesebb körben történő megismertetése. **Hosszú távú cél:** A mélykúti hátrányos helyzetű családokban nevelkedő gyermekek jólétének biztosítása, társadalmi kirekesztődés megelőzése.		hátrányos helyzetű családokban nevelkedő gyermekek számára; 3. Problémafeltárás a szakemberekkel, szülőkkel. Milyen témában szeretnék ismereteiket bővíteni? 4. A gyerek-házban folyó szakmai munka szélesebb körben történő megismertetése céljából szakmai napok, nyíltnapok szervezése, ahol a szülők és a szakemberek őket érdeklő témákban hallanak új információkat, amiket későbbiekben			a száma, akik szociális helyzetükből következő hátrányaik és a hátrányokból adódó képességek elmaradása miatt nem megfelelően teljesítik az általános iskolai követelményeket. A gyerekek képességeik kibontakoztatása révén közel egyenlő eséllyel kezdik meg iskolás éveiket. A hátrányukból adódó lemaradásaikat az iskola így nem tudja tovább növelni, ezáltal a funkcionálisan analfabéták száma is	önkormányzati támogatás;	

					saját munkájukban, illetve a gyermeknevelésben tudnak kamatoztatni.			csökken.		
III. A nők esélyegyenlősége										
1.	Családon belüli erőszak kezelése.	A családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen, az elkövetett erőszak ténye a családban marad.	Általános cél: A családon belüli erőszakos esetek minél szélesebb körben történő felderítése, a családon belüli erőszak csökkentése, annak tudatosítása, hogy érintettség esetén mely szervekhez lehet fordulni. Rövid és közép távú cél: Felhívni a figyelmet a családon belüli erőszak problémájára, az abból való kiút-keresés	Bűnmegelőzési Koncepció	1. Tájékoztató előadások tartása a családon belüli erőszak témaköréből, az erőszakra utaló jelek felismeréséről, valamint arról, hogy hová lehet fordulni segítségért. 2. Tájékoztató anyagok, szórólapok kibocsátása e témakörben.	Családsegítő Szolgálat Partnerek: illetékes Rendőr-kapitányság, civil szervezetek	1. Kapcsolatfelvétel az előadásokat tartó szakemberekkel: *2022. december 31.* 2. Tájékoztató előadások tartása a családon belüli erőszak témaköréből, az erőszakra utaló jelek felismeréséről, valamint arról, hogy hová lehet fordulni segítségért: *2022. 03. 31.* 3.Tájékoztató anyagok, szórólapok	Rövid és középtávon: az előadásokon részt vevők száma. Hosszú távon: A felderített családon belüli erőszakos cselekmények számának növekedése.	Humán: szakemberek az előadások tartásához, illetve a tájékoztató anyagok megírásához. Pénzügyi: szakemberek díja, tájékoztató anyagok költsége. Technikai: tájékoztató anyagok nyomtatása, sokszorosítása	Önkormányzati döntés esetén folyamatosan fenntartható.

			eszközeire. Hosszú távú cél: A családon belüli erőszak felszínre kerülése, ezáltal csökkentése, valamint megelőzése.				kibocsátása a témakörből, valamint a tájékoztató anyagok eljuttatása az érintettekhez: *2021. 06. 30.*			
2.	Önkormányzati szociális bérlakások számának emelése.	Nincs krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás a településen.	Általános cél: Krízishelyzetbe került családok átmeneti megsegítése. Rövid távú cél: Megfelelő lakások felkutatása. Középtavú cél: A szociális bérlakások számának emelése. Hosszú távú cél: A krízishelyzetbe került családok részére megfelelő segítség nyújtása.	Szociális Szolgáltatás-szervezési Koncepció	Szociális bérlakásoknak való lakások felkutatása és kialakítása.	Humánpolitikai és Ügyrendi Bizottság elnöke <u>Partnerek:</u> Pénzügyi és Gazdasági Bizottság,	2023. 06. 30.	Az önkormányzati szociális bérlakások számának növelése.	Humán: a bérlakások kialakításához szükséges dolgozói állomány. Pénzügyi: a bérlakások kialakításának költsége.	Önkormányzati döntés esetén folyamatosan fenntartható

IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1.	Az idősek aktivitását célzó programok szervezése.	Magas az egyedül élő idősek aránya.	Általános cél: Az idősek aktivitásának növelése. Rövid- és középtávú cél: A meglévő aktivitást célzó szabadidős és kulturális programok fenntartása, újak szervezése. Hosszú távú cél: Az idős emberek izoláltságának megszüntetése.	Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	1. Folyamatban lévő szabadidős és kulturális programok fenntartása. 2. Új aktivitást célzó programok szervezése.	Mélykúti Önkormányzati Közszolgáltatási, Művészeti és Kulturális Kft. ügyvezetője <u>Partnerek:</u> civil szervezetek	1. Folyamatban lévő szabadidős és kulturális programok fenntartása: folyamatos 2. Új aktivitást célzó programok szervezése: 2021. 06. 30.	Rövid és középtávon: A programokon részt vevők számának megőrzése, illetve növelése. Hosszú távon: Az elszigetelődött idős emberek számának csökkentése.	Humán: művelődésszervezők, önkéntesek Pénzügyi: programok megvalósításának költségei. Technikai: helyszín biztosítása.	Önkormányzati döntés esetén folyamatosan fenntartható
2.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.	Az idős emberek gyakran válnak áldozattá.	Általános cél: Az idősek biztonságérzetének növelése. Rövid és középtávú cél: A rendőrséggel történő kapcsolatfelvétel keretében létrejöjjön egy időseknek szóló	Bűnmegelőzési Koncepció	1. Kapcsolatfelvétel a rendőrséggel. 2. Az időseknek szóló előadássorozatok szervezése.	Polgármester <u>Partnerek:</u> Rendőrség, Bácskomplex S.R. Kft, civil szervezetek,	1. Kapcsolatfelvétel a rendőrséggel: *2022. 06. 30.* 2. Az időseknek szóló előadássorozatok szervezése: 2021. június 30.	Rövid és középtávon: Az előadásokon részt vevők száma. Hosszútávon: Az idős személyek ellen elkövetett bűncselekmények	Humán: bűnmegelőzési előadók. Pénzügyi: előadók költségei. Technikai: helyszín biztosítása.	Önkormányzati döntés esetén folyamatosan fenntartható

			bűnmegelőzési előadássorozat. Hosszú távú cél: Az idősek kárára elkövetett bűncselekmények számának csökkentése.					számának csökkenése.		
3.	Informatikai kompetenciák fejlesztése.	Az idősek alacsony informatikai jártassága.	Általános cél: A digitális esélyegyenlőség biztosítása, az időskorúak informatikától való idegenkedésének megszüntetése. Rövid és középtávú cél: Az időskorúak informatika iránti érdeklődésének felkeltése, az informatikától való félelmek eloszlatása. Hosszú távú cél: Az időskorúak elszigeteltségének megszüntetése,	---	1. A digitális világról szóló tájékoztató anyagok készítése az idősek részére. 2. Számítógép- és internet használati órák, tanfolyamok tartása.	Fenyő Miksa Könyvtár dolgozói <u>Partnerek:</u> civil szervezetek Mélykúti Önkormányzati Közszolgáltatási, Művészeti és Kulturális Nonprofit Kft. ügyvezetője,	1. Tájékoztató anyagok készítése: *2022. 03. 31.* 2. Tanfolyamok tartása: 2023. 12. 31.	Rövid és középtávon: A tanfolyamok iránt érdeklődők száma, az órákon részt vevők száma. Hosszútávon: Az elszigetelődött idős emberek számának csökkenése.	Humán: informatikában jártas dolgozók. Pénzügyi: előadók költségei. Technikai: helyszín biztosítása.	Önkormányzati döntés esetén folyamatosan fenntartható

			segítségnyújtás abban, hogy az idős emberek is lépést tartsanak a változásokkal.							
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1.	A fogyatékkal élő munka-vállalók elhelyezkedésének elősegítése.	A foglalkoztatás területén nincs információnk arra vonatkozóan, hogy a településen működő vállalkozások és gazdasági társaságok milyen arányban foglalkoztatnak fogyatékkal élő munkaerőt.	Általános cél: A fogyatékkal élő munkavállalók elhelyezkedésének segítése, a fogyatékkal élő foglalkoztatottak számának növelése. Rövid távú cél: Felmérni azt, hogy a településen működő cégek, vállalkozások milyen arányban foglalkoztatnak fogyatékkal élő munkavállaló	---	1. A település foglalkoztatóinak megkeresése annak érdekében, hogy adatot gyűjtsünk arról, hogy a vállalkozások, gazdasági társaságok milyen arányban foglalkoztatnak fogyatékkal élő munkavállalót. 2. A munkaadók tájékoztatása a fogyatékkal	Polgármester Partnerek: Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, vállalkozások és gazdasági társaságok.	Érintett cégekkel, vállalkozásokkal, munkaadókkal kapcsolatfelvétel: 2022. december 31. Adatgyűjtés arról, hogy a településen működő cégek, vállalkozások milyen arányban foglalkoztatnak fogyatékkal élő munkaerőt: *2023. 06. 30.*	Rövid és középtávon: Érdeklődő foglalkoztatók száma. Hosszú távon: Fogyatékkal élő munkavállalók számának növekedése.	Humán: szociális ügyintéző, esélyegyenlőségi munkatárs. Pénzügyi: tájékoztatók előállításának költségei. Technikai: tájékoztatók sokszorosítása.	Önkormányzati döntés esetén folyamatosan fenntartható

			t. Középtávú cél: A munkaadók tájékoztatása a fogyatékos személyeket érintő foglalkoztatási kérdésekről, a fogyatékkal élők foglalkoztatásának előnyeiről. Hosszú távú: a foglalkoztatottak számának növelése.		élő személyek foglalkoztatásával kapcsolatos információkról.		A munkaadók tájékoztatása a fogyatékos személyek foglalkoztatásával kapcsolatos információkról: 2021. 06. 30.			

Intézkedési terv kiegészítése a HEP 2020. évi felülvizsgálatakor

I.

Cím**: **Bölcsőde építése Mélykúton

***Leírás:** A projekt alapvető célja egy két gondozási egységes, négy csoportos, 48 férőhelyes új bölcsőde építése, szükséges helyiségek kialakítása, az új csoportok és bölcsőde működtetéséhez előírt kötelező eszközök és berendezések beszerzése. A projekt során két gondozási egységes bölcsőde építése és tárgyi eszközökkel való felszerelése valósul meg a projekttervekben szereplő részletezettséggel. További megvalósuló tevékenységek: energiahatékonysági szempontok érvényesítése, Udvar, játszóudvar kialakítása, kerékpár támaszok és tárolók kiépítése, babakocsi tároló létesítése, parkoló-férőhely és akadálymentes parkoló-férőhely fejlesztése, kialakítása.*
Az új intézmény 48 férőhely révén javítja a bölcsődei ellátási formához hozzáférést, fejleszti a bölcsődei ellátási formák által nyújtott szolgáltatások minőségét, hozzájárulva a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatásához, a családok segítéséhez, különösen a leghátrányosabb helyzetű térségekben lévő gyermekek minél korábbi életkorban történő megsegítéséhez.
Létrehozott új munkahelyek száma: 12.

***Határidő:** 2021. december 31.*

Megjegyzés:

***Az intézkedés felelőse**: Polgármester*

***Kategória:** nők, gyermekek*

Az intézkedéssel elérni kívánt cél:
Rövidtávon: A létesítmény kialakítása
Középtávon: A nők foglalkoztatottságának javítása
Hosszútávon: A település munkaerőpiaci helyzetének javítása

A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:
Az intézkedés célja összhangban áll az önkormányzat költségvetésével, valamint annak Gazdasági programjával.

Az intézkedés tartalma:
A volt lakóházban a mai kornak megfelelő igényeket kielégítő bölcsőde épületének építése.

Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok:
48 férőhely kialakítása, műszaki szakmai eredmény 12 fő foglalkoztatása

***Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)**:*
TOP-1.4.1-19 pályázati forrásból 358.757.671 Ft

Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:
Központi költségvetésből biztosított saját erőből fenntartható.

II.

Cím**: **Tanyák infrastrukturális fejlesztése

***Leírás:** 6 tanya ingatlanban napelemes rendszer, 4 tanya ingatlanon szennyvíztisztító berendezés kiépítése.*

***Határidő:** 2021. október 31*

Megjegyzés:

***Az intézkedés felelőse**: Polgármester*

***Kategória:** idősek*

Az intézkedéssel elérni kívánt cél:
Rövidtávon: A külterületen lévő tanyás ingatlanok komfortfokozatának javítása.
Középtávon: A településen élő lakosok lakáskörülményeinek javítása.
Hosszútávon: Környezetvédelem

A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:
Az intézkedés célja összhangban áll az önkormányzat költségvetésével, valamint annak Gazdasági programjával.

Az intézkedés tartalma:
6 tanya ingatlanban napelemes rendszer, 4 tanya ingatlanon szennyvíztisztító berendezés kiépítése.

Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok:
6 tanyás ingatlan esetében megújuló energia elérhetőségének biztosítása, 4 tanyás ingatlan esetében környezetvédelmi szempontból kiemelt beruházás.

***Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)**:*
VP6-7.2.1.4-17 pályázati forrásból: 25.190.221 Ft, saját erő: 1.388.854 Ft

Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:
Saját erőből hosszútávon fenntartható.

III.

Cím**: **Inkubátorház létesítése Mélykúton

***Leírás:** 0143/28. hrsz-ú önkormányzati tulajdonú területen inkubátorház jellegű csarnok építése (~500 m2), valamint a 0143/21 hrsz-ú ingatlanon közútkapcsolatot biztosító út építése közvilágítással.*

***Határidő:** 2021. január 31.*

Megjegyzés:

***Az intézkedés felelőse**: Polgármester*

***Kategória:** álláskeresők*

Az intézkedéssel elérni kívánt cél:
Rövidtávon: A vállalkozások versenyképességének javítása.
Középtávon: Munkahelyteremtés.
Hosszútávon: Vállalkozási lehetőségek nyújtásával munkahelyteremtés, a település foglalkoztatottságának javítása.

A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:
Az intézkedés célja összhangban áll az önkormányzat költségvetésével, valamint annak Gazdasági programjával.

Az intézkedés tartalma:
0143/28. hrsz-ú önkormányzati tulajdonú területen inkubátorház jellegű csarnok építése (~500 m2), valamint a 0143/21 hrsz-ú ingatlanon közútkapcsolatot biztosító út építése közvilágítással

Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok:
Álláskeresők számának csökkenése, foglalkoztatottságbeli adatok javulása.

***Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)**:*
A tervezett beruházást a TOP-1.1.2-16 pályázati forrásból kívánjuk megvalósítani 172.470.000 Ft összegben, 10.905.261 Ft saját forrásból.

Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:
Saját erőből fenntartható.

IV.

Cím**: **Helyi identitás és kohézió erősítése

***Leírás**: A projektben megvalósuló tevékenységek:*

- *Közösségi beszélgetések, közösségi felmérés*
- *Helyi hagyományok feltárása*
- *Közösségi eredmények bemutatása*
- *Tankatalógus készítése, tanulókörök működtetése*
- *Helyi nyilvánosság fejlesztése.*

***Határidő:** 2023. március 01.*

***Megjegyzés:** Az intézkedés a település egészére kiterjed.*

***Az intézkedés felelőse**: Polgármester*

***Kategória:** nők, gyermekek, idősek*

Az intézkedéssel elérni kívánt cél:
Rövidtávon: A települések lakossága identitásának felmérése.
Középtávon: A települések lakossága identitásának fejlesztése, erősítése.
Hosszútávon: A települések népességmegtartó erejének javítása. A konzorcium területén lévő településeken olyan önszerveződő közösségek alakuljanak ki, amelyek a későbbiek során finanszírozási források nélkül is képesek önállóan fennmaradni.

A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:
Az intézkedés célja összhangban áll az önkormányzat költségvetésével, valamint annak Gazdasági programjával.

Az intézkedés tartalma:
A helyi és a térségi identitás erősítésére különböző közösségi programok megvalósítása.

Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok:
A település és a térség népességmegtartó mutatói.

***Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)**:*
A tevékenységet a pályázat időtartama alatt a TOP-5.3.1-16 pályázatból finanszírozzuk

Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:
Saját erőből fenntartható.

V.

Cím**: **Mélykút Város Önkormányzat a Mélykút Nagy u. 4. szám alatti orvosi rendelő és védőnői épület felújítása.

Leírás:
1.) védőnői épületrész energetikai korszerűsítése, amely tartalmazza a jelenlegi nyílászárók cseréjét és a külső homlokzat-, és a födém szigetelését teljes tetőcserével.
2.) Mélykút Nagy u. 4. szám alatti orvosi rendelőre vonatkozóan
- orvosi rendelők felújítása: mennyezeti gipszkartonozás, festés mázolás, vizesblokk csempézése, padlóösszefolyók-, lámpatestek cseréje, vizesblokk felújítása.
- ügyeleti pihenő helyiség felújítása: teljes ajzat csere, hideg és meleg burkolással. teljes festés mázolással, a vizes blokk korszerűsítése. - tetőcsere, padlásjárda kialakítással.

Határidő: *2021. december 31.*

***Megjegyzés:** A projekt megvalósításához engedélyek beszerzésére nincs szükség*

***Az intézkedés felelőse**: Polgármester*

***Kategória:** gyermekek, nők, idősek*

Az intézkedéssel elérni kívánt cél:
Rövidtávon: A védőnői szolgálat és orvosi rendelők korszerűsítése.
Középtávon: Az egészségügyi szolgáltatás fejlesztése.
Hosszútávon: A települések népességmegtartó erejének javítása.

A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:
Az intézkedés célja összhangban áll az önkormányzat költségvetésével, valamint annak Gazdasági programjával.

Az intézkedés tartalma:
Mélykút Város Önkormányzat a Mélykút Nagy u. 4. szám alatti orvosi rendelő és védőnői épület felújítása

Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok:
A település egészségügyi mutatói

***Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)**:*
Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. Törvény alapján önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása címen benyújtott pályázati forrásból 24.497.657 Ft, saját erőből 8.165.886 Ft.

Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:
Saját erőből fenntartható, az energiahatékony beruházás miatt a fenntartási költségek csökkennek.

Megvalósítás

1. A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

2. A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

3. A HEP fórum felépítése:

- elnök: polgármester

- munkacsoportok vezetői:
  - ✓ romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport: Mélykúti Nemzetiségi Roma Önkormányzat elnöke,
  - ✓ gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport: Család és Gyermekjóléti Szolgálat családgondozója I.
  - ✓ nők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport: Család és Gyermekjóléti Szolgálat családgondozója,
  - ✓ idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport: Gondozási Központ igazgatója,
  - ✓ fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport: esélyegyenlőségi munkatárs,

- - munkacsoportok tagjai:
  - ✓ romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport: szociális ügyintéző, Karitász helyi csoport vezetője,
  - ✓ gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport: Szent Tamás Katolikus Általános Iskola igazgatója, Mélykút Város Önkormányzat Óvodája óvodavezetője,
  - ✓ nők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport: Család és Gyermekjóléti Szolgálat családgondozója, Nagycsaládosok Mélykúti Egyesületének elnöke,
  - ✓ idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport: Mélykúti Önkormányzati Közszolgáltatási, Művészeti és Kulturális Nonprofit Kft. ügyvezetője, helyi körzeti megbízott,
  - ✓ fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport: szociális ügyintéző, Mozgáskorlátozottak Mélykúti Egyesületének elnöke.

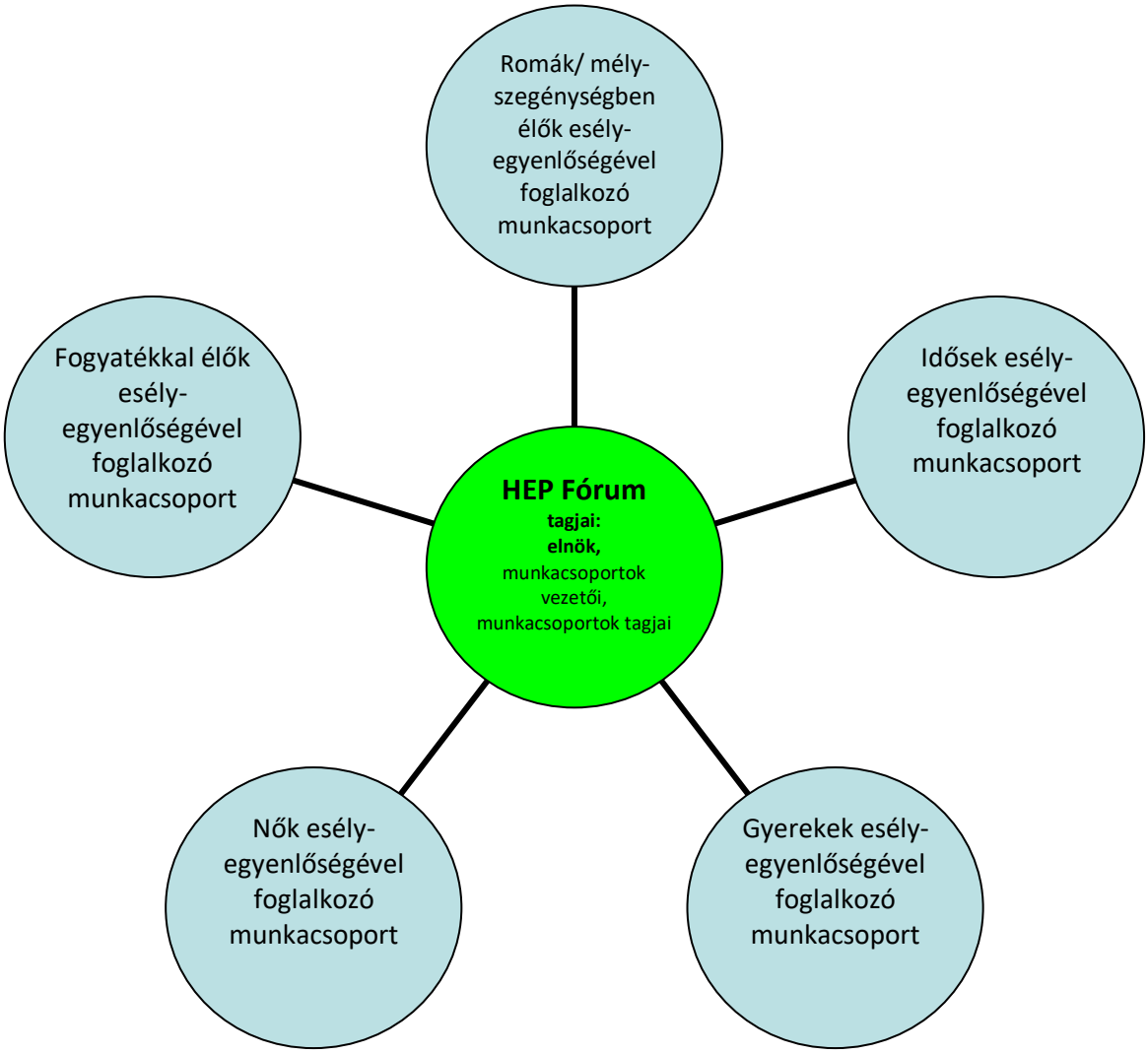

4. A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A HEP Fórum első ülését a Helyi esélyegyenlőségi Program elfogadását követő 90 napon belül köteles megtartani.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

5. Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

6. Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

7. Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,

- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen,
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden**,** az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-et, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladatmegosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

8. Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

9. Elfogadás módja és dátuma

I. Mélykút Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Mélykút Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 111/2018.(IX.25.)Kt. számú határozatával elfogadta.

III. Mélykút Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőség Program felülvizsgálatát megvitatta és 107/2020.(IX.29.)Kt. számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:
- indikátor EXCEL-sablon (2018. évi)
- *indikátor EXCEL-sablon (2020. évi)*

Mélykút, 2020. szeptember 29.

Kovács Tamás
polgármester

Mélykút Város Helyi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum	Partner	Aláírás
	Mélykút Város Önkormányzat Gondozási Központja	
	Mélykút Város Önkormányzat Gondozási Központja Család- és gyermekvédelmi szolgálat	
	GAMESZ Védőnői szolgálat Mélykút	
	Házi gyermekorvosi szolgálat	
	1. számú háziorvosi szolgálat	
	2. számú háziorvosi szolgálat	
	GAMESZ	
	Mélykút Város Önkormányzat Óvodája	
	Szent Tamás Katolikus Általános Iskola	
	Mélykúti Roma Nemzetiségi Önkormányzat	
	Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Jánoshalmi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály	
	Kiskunhalasi Rendőrkapitányság Jánoshalmi Rendőrőrs	
	Mélykúti Önkormányzati Közszolgáltatási, Művészeti és Kulturális Nonprofit Kft	
	Bendegúz Biztos Kezdet Gyerekház	

HEP elkészítési jegyzék[2]

NÉV[3]	HEP részei[4]										Aláírás[5]
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Mélykúti Roma Nemzetiségi Önkormányzat	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
GAMESZ	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Gondozási Központ	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Gondozási Központ Gyermekjóléti és családsegítő szolgálat	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Szent Tamás Katolikus Általános Iskola	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Mélykút Város Önkormányzat Óvodája	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

[2] Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással" igazolt dokumentum

[3] A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

[4] A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

[5] Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

Mélykúti Önkormányzati Közszolgáltatási, Művészeti és Kulturális Nonprofit Kft.	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
GAMESZ Védőnői Szolgálat	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Háziorvosi Szolgálat (PETŐ-MED Bt., MÉHES MED Bt.)	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Gyermekorvosi Szolgálat (Dr. Huszka Ildikó)	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Jánoshalmi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Kiskunhalasi Rendőrkapitányság Jánoshalmi Rendőrőrs	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Bendegúz Biztos Kezdet Gyerekház	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	